

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izahaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za drugo izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se slopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. kmečevnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne politvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primerec popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 8 strani.

Grozna usoda rudarjev.

12 oseb 100 metrov pod zemljo našlo nesrečno smrt.

V premogovnik „Adrija“ v Britofu-Vremah na Kranjskem je dne 8. decembra udrila voda v veliki množini. Kakih 5 delavcev je delalo na višjih mestih in so se rešili, ostalih 12 delavcev pa je delalo globlje, nego je mesto, kjer je udrila voda. Le-ti so se zamogli rešiti le tedaj, če so nemudoma pobegnili na varno mesto; toda za to najbrž niti niso imeli časa, ker je voda takoj z vso silo izbruhnila. Najbrž je vseh 12 delavcev utonilo. Od 12 rudarjev so bili 4 oženjeni in 8 neozženjeni. Med ponesrečenimi je tudi 6 domačih delavcev, 1 Hrvat in 2 Ogra, ostali so Nemci.

Kako se je zgodila nesreča?

Nesreča se je zgodila v rovu, ki je globok 100 metrov. Premogovni rudniki v Britofu pohajajo od Napoleonovih časov. V zadnjem času so last žida Riharja Levija z Dunaja, ima jih pa v najemu nemški profesor Avgust Prister iz Trsta, ki jih v družbi z „Eibiswalder Glanzkohlenwerke“ v Gradcu izrablja. Imenujejo se „Adrija“ in imajo precej premoga. Rudarjev je okoli 60, tehnični vodja je Avgust Smid iz Nemčije. Dela se noč in dan. V ponedeljek, dne 8. t. m. ob 2. uri popoldne je šel oddelek rudarjev pod vodstvom predelavca Visočnika v edini rov, ki se sedaj uporablja in ki je 100 m globok. Iz rova gredo hodniki v različne strani pod zemljo. Delavci so bili sledeči: Andrej Cevna, Frano Cerkevnik, Jožef Zwayner, Nikolaj Barzak, Nikolaj Diku, Ivan Gricec, Jožef Luk, Frano Semror, Matej Kosmač, Jos. Gellingner, Andrej Vatovac in Ivan Sušnik. Na dnu rova sta postavljeni 2 sesalki (pumpi). Okoli 5. ure, ko je mislil profesor Prister podati se v rov na nadzorstvo, je delavec, ki je nadziral sesalki, po stopnicah prihitel nazgor in naznanil, da je udrila v rov voda. Čulo se je šumenje in bobnenje. Sesalki sta se ustavili. Vse je seveda mislilo najprej na delavce, ki se nahajajo pod zemljo.

Na pomoč!

Od vseh strani se je hitelo nesrečnežem pod zemljo na pomoč. Voda je v rovu vedno huje naraščala. Sesalke so odpovedale. Na pomoč so poklicali vojaštvo ter naročili velikansko sesalko od tržaške ladjedelnice, katera vrže na minuto 1000 litrov vode iz jame. Ob enem so pa začeli od starega, višje ležečega rova v stranski jami kopati 25 m debelo steno, da bi se kako prišlo do ubogih rudarjev. A kopanje je silno otežkočeno.

Velika sesalka tržaškega „Stabilimenta“ je začela delovati 11. t. m. zvečer, vendar pa je začela prav delovati še-le 12. t. m. ob 4. uri zjutraj. Ob tem času je stala voda 12 m visoko. Ob 4. uri popoldne se je potapljač spustil v jamo in doznal, da je upadla voda za 1 m 20 cm. — Rešilna dela silno počasi napredujejo, ker sili voda z veliko naglico v jamo.

Vzrok nesreče.

Od vladnih nadzorovalnih činiteljev se je družbo, ki ima v lasti premogovnik, ponovno opozorilo, da naj napravi v jami varnostne stene iz betona, da ne bo mogla voda iz starih zapuščenih rovov siliti v rove, kjer se koplje premog. Družba je obetala, a nič storila za varstvo ubogih delavcev. Družba tudi ni izkopala potrebnega stranskega hodnika za izhod v slučaju nesreče, ampak je samo gledala, da so ji delavci služili tisočake. Sedaj se vrši stroga preiskava, kdo je kriv nesreče in nedostatkov v jami. A prepoznano je... 12 mrtvih žrtev leži globoko pod zemljo.

Pretrusujoči prizori.

Okrog jame se zbira dan za dnevom velika množica ljudstva. Žene, matere in sirote ponesrečenih bridko jokajo, vsa okolica žaluje za njimi, a vmes se slišijo kletvine proti profesorju Pristerju in družbi, ki imajo vsled svojega ozkosrčnega varčevanja, vsled popolne nezmogljivosti za pošteno rešilno delo na vesti 12 človeških življenj, 12 otrok ne bo videlo nikdar več svojih očetov, 4 rodbine so izgubile za vselej svoje reditelje in matere onih osmih mladeničev, ki spe v mokrem grobu, se huđujejo nad družbo, ki jih je oropala sinov. Vse se zgraža nad družbo, ki je tako slabo izpolnjevala svoje dolžnosti. Že enkrat, 1. januarja 1913, je udrila voda v rudnik, ali takrat so se delavci še rešili, ker je bilo le 1½ m vode. Ali ta opomin je druž-

ba pozabila in brezvestno pošiljala delavce še nadalje v gotovo smrt.

Ob času, ko smo dali te vrste v tisk, še nimamo poročila, ali so reševalci prišli do nesrečnežev pod zemljo. Splošno se sodi, da so itak vsi mrtvi, ker jim primanjkuje zraka in hrane ter so že čez teden dni 100 metrov pod zemljo.

Politični ogled.

— **Državni zbor.** Listi poročajo, da je položaj v državnem zboru nejasen. Ne ve se, kako stališče bodo v prihodnjih sejah zavzeli Rusini, ker ni gotovo, če pride do sporazuma v vprašanju gališke deželno-zborske volilne preosnove. Prav malo upanja je, da se bodo Poljaki in Rusini v tem važnem vprašanju pobotali med seboj. Veliko pozornost je vzbudilo po celi Avstriji, ker je bil pri glasovanju v sredo, dne 10. t. m. sprejet predlog našega poslanca Roškarja (kakor smo že zadnjič poročali), da se osebno-dohodninski davek v bodoče še-le začneja pri dohodnini 1600 kron. Pri kmečkem in delavskem ljudstvu je vzbudila vest, da se merilo za dohodnino po zaslugi naših poslancev zviša od 1200 K na 1600 K, ne malo veselje. Listi, ki so nasprotni kmečkim zahtevam, pišejo, da bo gospodarska zbornica to določilo črtala. — Danes ima državni zbor zopet sejo.

— **Delegacije.** Avstrijska delegacija je pričela pretečeni teden s plenarnimi sejami. Prva se je vršila v sredo, dne 10. t. m. Na dnevnem redu je bil proračun zunanega ministristva, ob enem pa se je pričela razprava o govoru zunanjega ministra Berhtolda. V tej seji je dobil besedo naš slovenski delegat dr. Korošec. Govornik je med splošno pozornostjo v mirnih, toda krepkih in jasnih besedah označil stališče Jugoslovanov napram naši zunanji politiki. Govornik je prav krepko poudarjal, da je naš sedanji državni stroj — dualizem — (razdelitev države v avstrijsko in ogrsko polovico) nesreča za vso državo. Nadvlado v zunanji politiki, kakor vidimo osobito zadnji čas, imajo Madžari. Ta „dualizem“ in madžarsko nadvlado je najhujša rak-rana za državo. Nemađzarske narode v državi, pa tudi naše sosedje, si država s tem odtuje. Madžari tudi gojijo prijateljstvo do Italijanov, zategadelj smo v zvezi z Italijo; ob enem pa mora država zidati trdnjave proti Italiji. To je čudno razmerje. Govornik se je dotaknil tudi novoustanovljene kneževine Albanije in poudarjal, kako veliko škodo si je napravila naša država na Balkanu, ker je bila njena politika nasprotna balkanskim zmagovalcem. Madžarom, katerim je izročena večina Jugoslovanov na milost in nemilost, ni dovolj, da pritiskajo že desetletja uboge Hrvate ob steno, svoje poželjive roke stegujejo tudi po naši Bosni in Hercegovini, da bi tudi tamošnji Slovani prišli pod njihovo železno pest. In finančni minister bi rad še vkljub temu napravil Madžarom poklon in hoče, da bi zidala država nove železnice na jugu tako, da bi bile v veliki večini v korist edino-le Madžarom. Državo utrjujoča politika bi bila le na podlagi „triazizma“, to se pravi, ako bi se vse jugoslovanske pokrajine naše države združile v ustavno skupino pod žezlom Habsburžanov in tako pridružile Avstriji in Ogrski kot tretja državna skupina. S tem bi se Madžarom omogočila stremljenja po neodvisnosti in odcepitvi od Avstrije. Ako bi se vse avstro-ogrške Jugoslovane združilo v državno skupino, bi se tudi najboljše vzdržalo prijateljsko razmerje s Srbijo in z drugimi balkanskimi državami in tudi naša trgovina bi imela s tem boljše dni. Dokler pa se bo vladalo in ravnalo z Jugoslovani po starem kopitu, tako dolgo z našo zunanjo politiko ne bomo zadovoljni kakor ž njo danes sploh skoro nihče ni zadovoljen. — Govor je napravil na delegacijo mogočen utis. Vsi listi so se bavili s tem govorom. — Dne 11. t. m. so bili delegatje povabljeni k cesarju na obed. Cesar je nagovoril več delegatov in se ž njimi pogovarjal. — Seje so se vršile še v soboto in ponedeljek. V ponedeljkovi seji je zunanji minister grof Berhtold imel daljši govor, v katerem je podal pojasnila glede svoje zunanje politike. Po Berhtoldovem govoru se je vršilo glasovanje o zunanjem proračunu, ki je bil sprejet.

— **Hrvaško.** Volilni boj je, kakor prejšnja leta, tudi letos silno huđ. Posebno trd boj bijeta letos dru-

Zmaga na Kranjskem.

Volitve na Kranjskem še niso končane, vendar ima Slovenska Ljudska Stranka že toliko poslancev, da ji je večina v deželnem zboru zagotovljena. Skozi dobo 6 let bo zopet vlada dežele v njenih rokah. Ni pa izključeno, da bo stranka tokrat že tudi v mestih podrļa če ne vse, pa vsaj nekatere liberalne trdnjave. Začetkom volilnega boja so šli liberalni Goljati ven na deželo ter sramotili, zaničevali in opljuvali Slovensko Ljudsko Stranko. Toda vzdignil se je kmečki David, se približal Goljatu ter ga vrgel z nepriemerno lahkoto in spretnostjo ob tla. In sedaj prodira zaničevani David v liberalne trdnjave. Vse se majejo, celo Ljubljana ne stoji več trdno, svoje mandate si mora osvajati v ožjih volitvah s socialno-demokratskimi glasovi.

Človeka prešinja sočutje, ako premišluje, kako globoko je padla nekaj tako ponosna liberalna stranka na Kranjskem. Mestni mandati so bili nepremagljivi, na deželi mnogi okraji v liberalnih rokah, v deželnem zboru so bili Nemci srečni, da so jim smeli storiti s svojimi mandati večino in vladati celo deželo. Po celi slovenski domovini je bil ugled kranjske liberalne stranke velik in obmejni Slovenci so se tintam z občudovanjem hodili klanjati liberalnim mogotcem v Ljubljano. In sedaj? Vsak obmejni Slovenec, najsi bo tega ali onega mišljenja, se sramuje kranjske liberalne stranke in obžaluje, da jo še sploh zemlja nosi. V narodnih stvarih se je izkazala stranka kot popolnoma nezanesljiva, prej se je vezala z Nemci v deželnem zboru, sedaj se veže na žalost vseh Slovencev z Nemci v mestnem zastopu ljubljanskem. V verskih rečeh je bila nestrpno svobodomiselna in je blatila brez ozira vero in cerkev. Kmete je zane-marjala, ker je videla v njih nerazsodno maso, s katero ni mogoče mestnemu gospodu iti skupaj, zaničevala jih je ter surovo zmerjala za polbebe in nabite. Niti za meščane ni pošteno skrbela, ampak gospodarila tako nespametno in kratkogledno, da so narastle doklade do neznosnosti. Vse, kar je treznega v mestih in trgih, vzdihuje po trenutku, ko bodo tudi mesta in trgi rešeni liberalnega gospodstva. Kakor vse kaže, ta čas ni več daleč.

Ves čas svojih zmag in svoje vlade je delala liberalna stranka z lažmi, z obrekovanji in natolcevanji. Ljudstvo je šlo za njo. Toda opazovalo je in videlo, da je nalagano, in obrnilo liberalcem hrbet. Ljudstvo je izpregledalo, liberalci pa ne. Izpremeniti bi morali svoje orožje. Toda tega niso več mogli. Lagali so naprej ter si s tem kopali svoj grob. Se celo letos so delali to, kar jim je pri ljudstvu vzelo že nek-daj ves ugled. Lagali so, da niso liberalci, ampak neodvisni kmetje, lagali so o dosedanjem delovanju ljudske tranke, lagali o njenih kandidatih. Vsi okraji so bili poplavljeni s papirjem, na katerem so bile natis-kane liberalne laži. Toda ljudstvo je spoznalo stare lažnjivce in naredilo ž njimi — sodni dan.

Ko so na Goriškem propadli kandidati naše stranke, ker so se stari slogaši, ker so itak stali vedno liberalni stranki bližje nego naši, ločili od mladih katoliških mož, tedaj je zavriskal ves slovenski liberalizem, češ, sedaj je prišel čas, ko bo šla zopet liberalna pšenica v klasje. In vse je gledalo na Kranjsko, kako bo tam učinkoval goriški izgled. Toda na Kranjskem so stale naše vrste trdno sklenjene in zato so tudi igraje vrgle liberalizem ob tla. Sedaj so liberalci presenečeni. Zopet so se varali, zopet zaračunali. Ti ubogi ljudje so tako neumni in nepoučeni, da ne vidijo nikdar naprej, kaka nesreča jim preti. Pred volitvami so celo v nekaterih okrajih sanjali, da bodo zmagali. Sedaj se jim naši pristaši smejijo, liberalci pa se jezijo nad svojo preneumno stranko, ki jih ob vsaki priliki samo smeši in tira od poraza do poraza.

Tudi upi Štajerskih liberalcev so sedaj uničeni. Če na Kranjskem ne gre, tudi na Štajerskem ne bo šlo. Pri nas liberalna stranka že dolgo nima več privlačne moči. Le nekaj ljudi je še ostalo pri njej, kateri imajo v breznačelni stranki svoje pravo mesto. Kar si želi napredka in prave svobode, je v Slovenski Kmečki Zvezi, ki se veseli trenutka, da si zopet lahko pohiti po ljudsko zaupanje.

ga proti drugi obe skupini stranke prava. V Zagrebu je prišlo dne 10. t. m. do precejšnjega kravala. Pristaši Starčevićeve struje so imeli volilni shod. Ko so se o polnoči vračali s shoda, jim pride nasproti vojaška patrolja. Iz sredine starčevićancev so padle razne opazke. Korporal, ki je poveljeval patrolji, je te opazke smatral kot sramotilne proti vojaštvu in se je postavil s svojimi ljudmi proti zbranim mladim ljudem. Ko je korporal zahteval od njih, naj se mirno in tiho vračajo, so ga vprašali, od kod ima on pravico to zahtevati. Odgovoril jim je: „Od višje oblasti“. Nato so se udeleženci shoda razšli ter se pritožili radi patrolje na višjo oblast, katera je uvedla strogo preiskavo. Iz tega slučaja in raznih drugih dogodkov se spozna, da vlada podpira skoro vse stranke, ki so proti Starčevićevi stranki prava, ki ima v svojem programu združenje jugoslovanskih pokrajin naše monarhije v eno državno skupino. Koalicija pa pri volitvah celo podpira madžaronske kandidate in tako pomaga kovati ubogo Hrvaško v madžaronske verige.

— **Galicija.** Ali bo prišlo med Rusini in Poljaki glede spremembe deželnozborskega volilnega reda do končnega sporazumljenja, je dosedaj še nejasno. Iz Lvova sicer prihajajo deloma ugodna poročila, a vendar še ni prišlo dosedaj med Rusini in Poljaki do pravega resnega sklepa. Javnost zanima sedaj posebno razpored v poljski ljudski stranki. Predsednik te stranke je bil dosedaj poslanec Stapinski, kateri pa je odložil predsedstvo stranke, ker se mu je od vseh strani očitalo, da si je umazal roke pri izseljevalni zadevi. Očitalo se mu je namreč, da se je dal od znane ameriške „Kanadian Pacific“ izseljeniške družbe bogato podkupiti in je to družbo podpiral ter bil potemtakem sokriv pri tem, da so se v Ameriko izselili tudi taki ljudje, ki se niso zadostili vojaški dolžnosti. Dne 13. t. m. je imela poljska ljudska stranka v Rezovu glavni shod zaupnikov. Minister za Galicijo, pl. Dluško, je očital Stapinskemu, da se je dal večkrat od vlade in drugih oseb ter družb podkupiti in je jemal denar. Dluško sam je dal 109.000, baron Popper pa 25.000 K provizije, naftna tvrdka mu je dala 10 tisoč kron, namestnik dr. Bobrzynski mu je dal 30.000 kron in grof Stürgkh 40.000 K. Vsega vkup je dobil Stapinski 509.680 K. Stapinski je sicer na napade ugovarjal in se branil, a vendar ostane na njem velik črn madež, ki tega moža, kateri je bil zadnji čas zašel popolnoma na stran židov in liberalcev, postavlja v čudno luč. Glavni zbor zaupnikov pa se je postavil na stran Stapinskega ter je ministra Dluškoja radi napadov na Stapinskega izključil iz stranke. Tako se prepirajo poljski voditelji za vodilna mesta.

— **Srbija** je začela na novo kljubovati Avstriji. Med obema državama je nastal spor radi „orientalske“ železnice, ki veže Belgrad čez Niš z Bolgarijo in Carigradom, oziroma s Solunom. Ta železnica je last posebno delniške družbe. Za časa balkanske vojske so avstrijski bogataši, posebno banke, pokupile večino delnic te družbe. S tem bi dobila Avstrija velik upliv na to železnico, kar bi bilo za našo trgovino velikanske važnosti. Sedaj, ko je vojska končana, pa je proglasila srbska vlada oni del železnice, ki teče po srbskih tleh, za svojo last. Kakor poročajo listi, se delajo na tej železnici avstrijski trgovini, ki pošilja svoje blago na Balkan, velike ovire. Avstro-Ogrska vlada protestira proti tem korakom srbske vlade. Ako Srbija ne bo odnehala, utegne priti zopet do resnega spora med Avstrijo in Srbijo, ker če se otežkoči naši trgovini pot na Balkan, bi bila naša velika trgovina in industrija hudo udarjena. — Novejša poročila pravijo, da se je glede na avstrijsko-srbski spor obrnilo na bolje. Baje hoče srbska vlada ugoditi avstrijskim zahtevam glede železnice.

— **Bolgarsko.** Natančen izid volitev v bolgarski državni zbor je sledeči: 95 pristašev vlade, 47 agrarcev (kmečki poslanci), 37 socialnih demokratov, 14 demokratov, 5 narodnjakov, 5 radikalcev in dr. Danev. Vlada torej nima večine poslancev za seboj. Odbor protivladnih strank je sklenil, da bo njih zastopnik, poslanec Stankov, o priliki, ko bo car Ferdinand s prestolnim govorom otvoril državni zbor, pozval carja, naj odstopi, ker je on kriv zadnje nesrečne vojske. Ako bo kralj s preziranjem sprejel Stankov poziv na znanje, bo opozicija zapustila zbornico. Če je ta vest resnična, potem car Ferdinand v bodoče ne bo imel posebno srečnih dni.

— **Turčija.** Vsi neprijatelji Slovanov na Balkanu se sedaj trudijo, zopet ojačiti obnemoglo Turčijo. Tako čitamo v listih, da bo zopet do 400 častnikov iz Nemčije vstopilo v turško armado, da jo po svoje izurijo in organizirajo. Če ti častniki ne bodo imeli več sreče in zmožnosti, kot jo je imel prosluli Golepaša, ki je zidal odrinske utrdbе, bo slava nemških oficirjev še slabša. Angleži pa pridno posojujejo Turčiji denar ter so se z neko pogodbo zavezali, da bodo utrdbi po najnovejših načrtih Dardanele ter bodo v Marmarskem, Egejskem in Črnem morju postavili več pristanišč za bojne ladje. Na Angleškem se stavi sedaj 5 bojnih ladij za Turčijo.

— **Italija.** V seji italijanskega državnega zbora dne 12. t. m. so pri razpravi o izvolitvi nekega socialno-demokratskega poslanca začeli socialni demokrati razbijati in kričati, ker je predsednik odzval poslanec Turatiju besedo. Nastal je velik kraval med poslanci, socialisti so se s pestmi in palicami navalili na liberalne poslance. S tem so preprečili glasovanje in je bila seja zaključena. — Italijanski katoličani so se začeli organizirati tudi po italijanskih mestih. V severni Italiji obstoji Meščanska zveza, katera šteje, dasiravno je še komaj leto dni stara, nad 15.000 članov. Tudi mladinske telovadne organizacije katoličanov v italijanskih mestih izbornu napredujejo. V vrste katoliških Italijanov je zavel nov, svež duh.

nov v italijanskih mestih izbornu napredujejo. V vrste katoliških Italijanov je zavel nov, svež duh.

— **Francosko.** Novo francosko ministrstvo Doumergue se je samo javno proglasilo kot skrajno sovražno sv. katoliški cerkvi. V listih je razglasil ministrski predsednik, ki je huđ protestant (odpadel je leta 1901 od katoliške vere), da se bo nova vlada držala strogo svobodomiselne, to je proticerkvene politike. Liberalci so zaradi tega tako prešerni, ker se francoski katoličani za javno življenje, za volitve in organizacije veliko premalo brigajo.

— **Mehika.** Vstaške čete so dne 10. decembra zasedle obmorsko mesto Tampico, ki ima veliko pristanišče. Dne 13. t. m. pa so ojačene vladne čete Tampico po hudem boju vstašem iztrgale iz rok. Boj za mesto je bil silno krvav. Na strani ustašev je 800 mrtvih in 1000 ranjenih. — Huerta še vedno noče odstopiti. Zveze države oborožujejo armado, da jo pošljejo na mehiškansko zemljo. Tudi več vojnih ladij so odposlale v mehiškanske vode.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

21. nedelja: 4. adventna. Tomaž, apostol; Glicerij.
22. ponedeljek: Demetriji in Honorat, mučenca; Cenon, mučenec.
23. torek: Viktorija, devica; Dagobert, kralj.
24. sredo: † Adam in Eva; Irmina, devica.
25. četrtek: Božič Rojstvo Gospodovo.
26. petek: Štefan, mučenec; Arhelij, škof.
27. sobota: Janez Evangelist; Fabijola.

— **Iz davčne službe.** Predstojnik davčnega urada v Mariboru, višji davčni upravitelj Anton Rohrer je stopil po 41letnem službovanju v stalni pokoj. Za njegovega naslednika je določen višji davčni upravitelj Karol Reicher v Mariboru. — Prestavljena sta davčni oficijal Anton Dobrave iz Celja v Šmarje in davčni pristav Franc Čuš iz Šmarja v Celje.

— **Iz justične službe.** Prestavljeni so: okrajni sodnik in sodnijski predstojnik dr. Franc Goršič iz Kostanjevce v Kamnik; sodniki dr. Anton Kajfež v Radovljici in Anton pl. Ohm-Januschowsky v Kranjski gori v Ljubljano; dr. Vladimir Golia v Mokronogu v Radovljico in Stanislav Jenčič v Ložu v Kranjsko goro. Sodnika Alojzij Mendl in dr. Adolf Lenart sta imenovana prvi za sodnika v Mokronogu, drugi za sodnika v Ribnici. Okrajni sodnik v Celju dr. Oton Vidic je imenovan za sodnega svetovaleca in predstojnika sodnije v Litiji. Za sodne svetovalce so imenovani okrajni sodniki Anton Mladič v Šmarju, dr. Artur Dolezell v Ptujju in Anton Bulovec v Ljubljani. Sodnik dr. Ivan Vuk v Ribnici je imenovan za okrajnega sodnika v Kostanjevci. Za okrajne sodnike so imenovani: okrajni sodnik in predstojnik sodnije dr. Anton Mulej v Gornjemgradu za Maribor, sodnik dr. Franc Ziher v Celju in dr. Arnold Mally v Ptujju, prvi za Celje in drugi za Ptuj. Avskultanta Avgust Munda in Ernest Merala sta imenovana sodnikom graškega višjega sodnega okrožja, avskultant dr. Artur Likar je imenovan za sodnika v Ložu.

— **Iz živinozdravniške službe.** Deželni odbor štajerski je v svoji zadnji seji imenoval za živinozdravnika v Sevnici ob Savi gospoda dr. Fr. Vebleta, za živinozdravnika v Ljubnem v gornjegrajskem okraju gospoda Baša.

— **Koledar Slov. Kmečke Zveze** za l. 1914 se je našim somišljenikom povsod silno prikupil. Opozorjamo, da ima še tiskarna kakih 180 izvodov tega koledarja v zalogi. Cena za te zadnje izvođe se je izjemoma znižala in stane vsak vezan koledar s poštnino vred 1 K 10 vin., ako se pošlje ta znesek po poštni nakaznici naprej na naslov: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

— **Gospodski kmetje.** Na Kranjskem se je pojavil pred deželnozborskimi volitvami naenkrat popolnoma nov „kmečki rod“. Ta rod je sestavljen iz liberalnih učiteljev, liberalnih krčmarjev, mešetarjev in štacunarjev, advokatov in pisarjev ter uradnikov. Vsi ti so naenkrat slekli svojo gosposko suktnjo in so se muzali in sukali okrog kmeta ter mu sladko, kot bi bili s samo strdjo namazani, govorili, češ: „Mi smo tvoji najboljši prijatelji, mi ti hočemo dobro, osrečiti te hočemo, o ljubi kmet“ itd. Kmet pa je na Kranjskem že toliko izobražen in previden, da se ne da več potegniti od liberalca, ki ima ob času, ko ni volitev, za kmeta in delavca samo psovko, prezirljivo in zaničevalno besedo na ustnicah. Nad 30.000 kranjskih kmetov je dalo liberalcem odgovor kot si ga zaslužijo. Ne eden kandidat gospodskih kmetov „neodvisnežev“ liberalcev ni zmagal. — Tudi na Štajerskem prihajajo za časa volitev med kmete ljudje, ki sicer žive od kmečkih žuljev, a se nam laskajo le tedaj, če rabi-jo kmečke glasove, drugače pa imenujejo naše ljudstvo „zarukance“, „neumne bebe“, „kmetavzarje“ itd. To so liberalci, hinaveci od pet do glave! Štajersko slovensko ljudstvo, poidi in stori ob času volitev enako kot kranjski kmetje!

— **Vera in veda** — cerkev in znanost sta si po zapeljivem tolmačenju liberalcev baje v nasprotju, druga drugi v kvar. Kako, naj pojasni sledeče in najnovejšega časa. 1. Na dnevnem redu in v naglem razvoju je ravno sedaj brezlični brojavo. Poizkuse z letem so delali v svrhu proučevanja v Gradcu in Brežicah — pa ne liberalci, ampak katoliški menihi. In kdo jih pri tem ovira? C. kr. trgovsko ministrstvo, kakor poroča c. kr. štajerska namestnija z dne 31. oktobra 1913, št. 8-1553-1-13, povdarjajoč „der obenangeführte Erlaß soll besonders an christlichen Anstal-

ten und Ordenhäusern zur Darnachachtung dienen“, — 2. Na Francoskem so iskali predsednika ministrom, ki bi bil dosti protikatoliški. Našli so ga. Doumergue se zove. O tem je izjavil duhoviti poslanec Benoist: „Prisegam, da spravi novega ministrskega predsednika v zadrego, kdor ga vpraša, kje leži Odrin“. — Ti dve poročili naj premislijo bogotajci prej, ko si drznejo katoliški cerkvi očitati nazadnjaštvo; dobro misleči pa si ju zapomnimo kot dovolj ostro orožje v obrambo časti svoje duhovne matere.

— **Proč od soc. demokracije!** Dan za dnevom prihajajo poročila, da delavstvo vedno bolj obrača hrbet socialni demokraciji. — Dogodki zadnjega časa, ko so na mnogih krajih socialnodemokratski voditelji na nelep način si prilastili denarje iz bolniških blagajn (slučaj Solingen in Krakov) in pri drugih društvih. Pošteni delavci pa izstopajo iz socialnodemokratskih organizacij tudi radi brezverskega značaja socialnodemokratskih voditeljev. V Monakovem na Bavarskem so imeli dosedaj socialni demokratje v odboru tamošnje bolniške blagajne ogromno večino. Pri volitvi, ki se je vršila pretečeni teden, pa so socialni demokratje propadli. Socialno-demokratski kandidatje so dobili le 3100 glasov, protisocialistična stranka pa je dobila 21 tisoč 176 glasov. Kdor še zna količkaj trezno in samostojno misliti, se ne bo udingal lažidelavski in židovski socialni demokraciji.

— **Proti oderuhom.** Lastniki velikih tovarn za podplate in veliki trgovci z usnjem so se, kakor smo že poročali, združili v poseben kartel z namenom, da bo do cene usnju in podplatom zamogli enotno in po svoje zvišati. Čevljarji in tudi zastopniki raznih zadržev pa so vložili proti temu oderuškemu kartelu na vlado pritožbe. Dokazalo se je, da je zvišanje cen podplatom in usnju zadnja leta neopravičeno. Bogati židje stremijo samo za tem, kako bi se bolj gulili ubogo ljudstvo z visokimi cenami. Obutev se je zadnja leta itak podražila več kot za polovico. Protest malih ljudi je torej opravičen. Vlada je to uvidela in ni hotela potrditi kartel podplatarjev. V kartelnih pravilih je bilo med drugimi nesmiselno določilo, da tovarnar ali veletržec, ki je vpisan v kartel, ne sme prodajati blaga drugim in za nižjo ceno kot mu narekuje vodstvo kartela. Član, ki se ne bi ravnal po teh določilih, bi plačal globo od 5.000—50.000 K v kartelno blagajno. Dobro bi bilo, ako bi hotela vlada proti vsem izročkom kartelov tako odločno postopati.

— **Slovenski delavci** — ne v Afriko! C. kr. trgovsko ministrstvo je izvedelo, da nameravajo v južni Afriki posestniki rudnikov, povabiti slovenske delavce iz Avstro-Ogrske. Z našimi delavci bi nadomestili prejšnje delavce, ki so stopili v štrajk ter jih nastavili z manjšo plačo. Ta zamena delavcev bi pa povzročila med štrajkujočimi velik upor, ter bi se izpostavili naši delavci neprestanim resnim spopadom. Če bi izbruhnili kaki resni nemiri v teh pokrajinah, bi bilo celo življenje v veliki nevarnosti. Razen tega bi bilo za naše ljudi pri pogodbah tudi zelo težko, ker ne znajo jezika in tudi ni zaupati tem brezvestnim rudniškim posestnikom in njih agentom. Izročeni bi bili ti siromaki popolnoma v njihove roke, ter bi se ne mogli nikjer pritožiti. Končno moramo še opozoriti, da si v teh rudniških delavstvo nakoplje že vsled slabe klime in slabega zraka jetiko in v kratkem zanj umre. Ako torej pride do slovenskih in hrvaških delavcev glas, ki jih vabi v Afriko, naj ga ne poslušajo, če hočejo sebi dobro. — Rafaelova družba.

— **Pozor, izseljenec!** V zadnjem času so bile v Združenih državah na več krajih stavke v raznih rudnikih; n. pr. v rudnikih na južnem delu Colorada v bližini mesta Trinidad, ki so trajale po več tednov. Prišlo je do hudih bojov, ki so povzročili več žrtev, posebno mnogo pa je bilo ranjenec. Iz Denvera Colorado poročajo: Ker so se ponesrečili vsi poskusi, da bi se dosežala sprava med stavkujočimi premogari rogov, je izjavil guvernér Amons, da bo uporabil vsa sredstva, da prisili delavce, da se uklonijo ter odnehajo od stavke. — Ravno tako na severu iz mesta Calumet Mich. pri Quincy-premogokopih je prišlo med stavkujočimi s pomožnimi šerifi do hudih bojov. Obe stranki sta streljali z revolverji, bilo je več hudo ranjenih. Ko so šli stavkujoči po cesti in srečali oddeležen stavkokazov, ki so se hoteli podati na delo, so se stavkarji takoj navalili na-nje, toda šerifi so jim še pravočasno priskočili na pomoč. Pri tej priliki je bilo ranjenih 6 oseb. — V Mehiki se pripravljajo na nasok raznih mest. „Glas Naroda“ poroča, da je vojno ministrstvo dobilo poročilo, da divjajo okoli Viktorije, glavnega mesta države Tamanlipas, hudi boji, ter da mora mesto vsak čas pasti. Tujei zapuščajajo deželo in hite do onih pristanišč, ki so jim najbližja, da se morejo odpeljati v svojo domovino. V deželah ali državah, kjer so stavke, ali celo, kjer so taki napadi vstaških čet kakor v Mehiki, je stanje naseljencev zelo obupno in žalostno, ker so lahko več tednov ali mesecev brez dela in seveda tudi brez zaslužka. Ubogo ljudstvo v takih krajih! Koliko strahu, lakote in groze mora pretrpeti vsak posameznik! Izseljenec, dobro premisli, kaj vas čaka v Ameriki! Ob takih časih je v vsej bližini in tudi v bolj oddaljenih deželah slabše kakor ob mirnem času. Torej, ako hočete sami sebi dobro, ostanite doma, in ne prenažite se z oždomom v Ameriko! Bolje je, da ste doma ob suhem kruhu in sveži vodi, kakor pa, da se podajate v take nevarnosti v tujino! — Rafaelova družba.

— **Trojni sovražnik** vsakega naroda. Nek dunajski list je pred nekaj časa povprašal za mnenje, kaj je najhujši sovražnik ljudskega napredka, sploh človeške družbe. Med naštetimi 38 sovražniki so do-

bili največ glasov 1. alkohol, 2. protikrščanski listi in 3. neverni učitelj. — Ali je pri Slovencih drugače?

* **Jezikovne pravice v avstrijski armadi.** V avstrijski armadi se slovenskim vojakom, ki ne razumejo nemščine, slabo godi. Koliko krivic in šikan morajo prenesti, koliko žalitev pretrpeti, ker častniki ne razumejo njih jezika in se morejo z vojaki samo s pomočjo tolmačev pogovarjati. Sedaj je pa vojni minister povedal, da se bodo uvedle v armadi nove jezikovne naredbe in nova določila. Častniki bodo morali poučevati v tistem jeziku, ki ga moštvo razume. Zato se bodo morali častniki naučiti po več jezikov. Vsi častniki v fronti bodo morali jezik moštva popolnoma znati. Ravno tako bodo morali računski podčastniki z moštvom samo v njih maternem jeziku občevati.

* **47. pešpolk,** ki bi naj bil prihodnjio spomlad premeščen na Tirolsko, še ostane v nadalje v Gorici. 17. (kranjski) pešpolk, katerega so nameravali premestiti iz Celoveca v Gorico, tudi ne bo premeščen.

* **Kolera.** Hrvaška je uradno proglašena kot prosta kolere. — Iz Carigrada pa prihaja poročilo, da se je kolera začela zopet z nova širiti, ne samo po Carigradu, ampak tudi po drugih turških mestih. V zadnjih 14 dneh je umrlo že nad 10 ljudi za kolero.

* **Velika poštna tatvina v Trstu.** -- 116.000 K izgini. Na glavni pošti v Trstu je našel uradnik v zapečateni poštni vreči, ki je prišla iz poštnega urada št. 7 mesto 116.000 K denarja zrezke papirja. Tatvina vzbujala veliko pozornost, posebno, ker je bila izvršena tako spretno, da so vsi razočarani. Zaprlji so sicer od sedaj 3 osebe, toda nikomur ni mogoče kaj dokazati.

Otroka nasadil na vile. Od Sv. Benedikta v Slovenskih goricah se nam poroča: Posestnik Jožef Kaučič v Trsteniku je metal v četrtek, dne 11. t. m., gnoj iz hleva. Zamšljen kakor je bil v svoje delo, ni opazil, da je prišla za njim njegova 2 leti stara renjenka Marija Kolarič in se postavila med vrata hleva. Tako se je zgodilo, da, ko je hotel zopet vreči gnoj s hleva, je pri tem z vilami zadel dekle tako nesrečno v oko in sence, da se je prf priči zgrudila in izdihnila. Truplo čaka v mrtvašnici na obdukcijo. Ubogi mož, ki pač ni kriv te nesreče, je popolnoma obupan.

* **Grozen umor.** Železničarji so v soboto, dne 15. t. m. zjutraj našli na železniški progi pri postaji Bischofshofen na Solnograškem truplo mrtvega železničarja, kateremu je manjkala glava. Prvi hip se je mislilo, da je železničar — bil je sprevednik Feichter — ponesrečil. A pozneje se je dognalo, da je Feichter žrtv moralčeve roke. Preiskava je dognala, da je umora sumljiv nek pomožni železničar, imenovan Kundra. Tega so prijeli in zaprli. Da se prepričajo, če je Kundra morilec, so najeli policijskega psa, kateri je od kraja, kjer je ležalo mrtvo truplo, sledil naravnost tja, kjer je bil Kundra zaprt in je istega prijel. Sedaj je bilo jasno, da je Kundra kriv umora. Zaprli so še delavca Kristana, ker je letela nanj sumnja, da je sokriv umora. Ta je izpovedal, da sta res s Kundro zahrbtno umorila ubogega Feichterja, zavlekla mrtvega na železniški tir in peljala čez mrtvo truplo prazen železniški voz, da bi se mislilo, da je Feichterja povozil vlak. Morilec je najela Feichterjeva žena in je dala za to vsakemu 100 K nagrade. Feichter je bil trezen mož in je imel 2 otroka.

* **Tržno poročilo.** Cene hmelju so v Zlatcu sledeče: Češki hmelj 548—630 K 100 kg; za štajerskega pa se plačuje 400—480 K, za ogrskega 390—456 K. — Bogati lastniki petrolejevih čistilnic in izvirkov hočejo zopet podražiti petrolej. Temu se ni čuditi, če pomislimo, da je izmed 7148 petrolejevimi studenci v Avstriji 2239 v lasti Angležev, 334 jih je v lasti Nemcev, 3137 jih pa posejdujejo avstrijski židje in le 1314 studencev ima v roki nežidovski kapital. Potem ni nobeno čudo, če ti tujeji in židje tirajo cene petroleju vedno višje in višje. — Tovarnarji špirta bodo z novim letom podražili svoje izdelke pri 100 l alkohola za 5%. — Skoro vse banke v Nemčiji, na Francoskem in Angleškem so znižale obrestno mero od 5% na 5%. — Cena živini je še vedno neprimerno nizka. (Glej naše poročilo o graškem sejmu.)

* **Vsem onim,** ki so se oglašili glede na našo notico, za nakupovanje živine pri nakupovalni zadrugi ter za posel občinskega in posojilniškega tajnika naznanjamo, da dobijo odgovor o pravem času, ko se bo v seji o tej stvari sklepalo.

* **Zganje.** Tako je kratko nasloven 2. zvezek zbirke protialkoholnih spisov, ki jih je začela izdajati mariborska „Sveta vojska“. Mnogo se trosi po svetu laži, goljuhi, zmot in krivih nazorov, ampak najbolj zmotno je gotovo mnenje, ki ga imajo ljudje o zganju. Ta kuga nam preti naravnost s poginom. Knjižica nas pouči, kaj je zganje in kakšne so njegove posledice. Vse, kar se zganju dobrega pripisuje, je laž in goljuha. Cena knjižice je 10 vin., po pošti 13 vin. Kdor naroči 100 izvodov skupaj, jih dobi za 9 kron. Kdor naroča posamezne izvode, naj pošlje znesek v znakom. Naroča se pri „Svete vojski“ v Mariboru ali v Cirilovi tiskarni. Knjižica bi se naj v veliki množini razširila med ljudstvo. Pisana je zelo poljudno, a opira se na najznamenitejše veljake v protialkoholnem vprašanju.

* **Društva, bralna, izobraževalna in mladeniška** si v tem času izpopolnjujejo svoje knjižnice. Bogat zaklad bodo pridobila v prid in hasek marsikoga, ako si priskrbijo zanimivo, natančno in zanesljivo delo „Amerika in Amerikanci“ pri pisatelju veleč. g. Jurju Trunk, župniku v Beljaku na Koroškem.

Brzovlak povozil več delavcev.

V torek, dne 16. decembra zjutraj ob ¼6. uri se je pri postaji Viadoliny blizu Krakova v Galiciji zgodila velika železniška nesreča. Okrog 600 rusinskih delavcev se je peljalo z osebnim vlakom; vračali so se iz Nemčije. Neki delavec si je hotel na vlakcu zažgati cigareto. Bencinska škatljica, s katero si je ho-

tel cigareto zažgati, ni dala dovolj ognja, radi tega je hotel delavec v škatljico iz večje steklenice priliti bencina, kateri se je vnel. Steklenica se je razletela. Cel železniški voz je bil naenkrat v ognju, delavci pa opečeni. V naglici so potegnili delavce za pripravo, ki ustavi vlak. Res se je vlak ustavil in delavci so izstopili na drugo progo. V tem hipu pridrvi z vso naglico brzovlak Lvov-Dunaj naravnost v gručo delavcev. Vlakovodja je sicer 200 korakov pred krajem nesreče zapazil delavce na progi, a ni mogel več ustaviti brzovlaka, ker je vozil s hitrostjo 100 km na uro. Do 20 delavcev je bilo pripriči mrtvih, ranjenih pa 50—60. Proga je bila vsa krvava, okoli so ležale glave, roke, noge in čreva. V jutranji zori se je slišalo vpitje nesrečnih ranjencev. Na kraj nesreče se je pripeljal pomožni vlak z zdravniki in delavci. Ranjence so odpeljali v bolnišnico, kjer se jih še več bori s smrtjo. Mrtveci so bili tako zmečkani, da so samo pri 3 zamogli doznati za ime. Po daljšem trudu so pomožni delavci iz okoli ležečih glav, rok, nog in drugih delov trupel sestavili 8 mrtvev.

Izbruh novega ognjenika.

Na Hebridskem otočju blizu Avstralije je na otoku Ambrym izbruhnil dne 14. decembra na gori Minie nov ognjenik (vulkan). Iz šestih žrel je drla iz gore žareča lava v doline in uničila polja in sela. Gora se je zrušila. Cel otok je zakrit v črn oblak smrdedečega dima in vročega pepela, ki pada v debelih plasteh na zemljo. Prebivalci so zbežali v čolnih na morje, mnogo pa jih je zalotila tekoča lava. Del otoka gori, reke so izpremenjene v žarečo lavo. Nek francoski parnik je rešil nad 500 oseb, večinoma starčkov in otrok, katere so bežeči prebivalci pustili na otoku.

Mariborski okraj.

Maribor. Zadržno soboto je slavilo tehnično o-sobje naše tiskarne izredno slavnost. Dva stavca, gospod faktor Edvard Jonas in gospod Boštjan Ferk sta obhajala 40letnico, odkar vršita tiskarsko obrt. Skoro celo dolgo dobo sta uslužbena v naši tiskarni in sta še sedaj krepka in čvrsta. Še mnogo let!

Maribor. Slovenci in Slovenke iz Maribora in okolice! Kam gremo v nedeljo? K našim vrlim Orlom in Orlicam, ki privedijo v dvorani Društva rokodelskih pomočnikov (Apothekergasse) „božični večer“. Vspored bo zelo zanimiv.

Maribor. Uradne ure na glavni pošti od 18. do 25. decembra 1913. Vsprejem paketov: Ob delavnikih: od 8. ure zjutraj do 5. ure zvečer, v nedeljo 21. in božični praznik 22. decembra: od 8. ure zjutraj do 4. ure zvečer, na Štefanovo 26. decembra: od 8. ure zjutraj do 12. ure opoldne. — Oddaja paketov: Ob delavnikih: od 8. ure zjutraj do 12. ure opoldne in od 2. ure popoldne do 6. zvečer. V nedeljo 21. in božični praznik 25. decembra: od 8. ure zjutraj do 12. ure opoldne, na Štefanovo 26. decembra: od 2. ure popoldne do 4. ure zvečer.

Gor. Sv. Kungota. V 44. letu svoje starosti je dne 13. decembra 1913 umrla in 15. decembra 1913 bila pokopana Kunigunda Fogelari, rojena Robič, žena Avgušтина Fogelari, pismonoše in posestnika na Gaju.

Gor. Sv. Kungota. Kakor vsako leto na ta dan, smo 14. decembra 1913, v nedeljo, imeli češčenje presv. Rešnjega Telesa ali večno molitev. Obiskali so nas pa letos ob tem dnevu gospod franciškan o. Filip iz Maribora, ki so vodili pobožnost in ob tej priliki upeljali v župniji koristni tretji red sv. Frančiška, kakor je bila lansko leto ustanovljena Marijina družba.

G. Sr. Gasteraj. Tukaj so bile občinske volitve. Volilci zgornjega kota se jih niso udeležili. Nekaj mož baje tudi brenka na liberalno struno. Iz zgornjega kota niso mogli volilci na volišče, ker se je letos njiliov „agitator“, bivši trafikant, oženil. Prejšnji župan vrli gospodar g. Franc Šuman ni hotel več sprejeti izvolitve. Obžalujemo! Zato je odbor enoglasno izvolil mladelega in vrlega gospodarja Ivana Damiš. Čestitamo!

Sp. Gasteraj. Naš novi občinski odbor je že pri prvi seji dne 15. t. m. sklenil slovensko uradovanje. V tej seji je imenoval č. g. Ivana Bosino, sedaj kaplana v Sladki gori, častnim občanom za zasluge, katere si je pridobil za našo občino in za zadoščenje, za napade in sitnosti, katere so mu nekateri štajerčijanci povzročili.

Hoče. Naš Orel je imel v nedeljo, dne 14. t. m. shod, na katerem je poleg domačih govornikov govoril urednik Žebot iz Maribora.

Sp. Polskava. Na praznik Marijin dne 8. decembra je po večernicah v prostorih tukajšnje posojilnice predsednik „Sv. Vojske“, prof. Kovačič, imel predavanje o alkoholizmu. Udeležba je bila prav obilna. Na podlagi slik je g. predavatelj pokazal, kako pogubno vpliva alkohol na človeško telo, kako razdeva mir in srečo v družini, kako pomnožuje število zločincev, norcev in siromakov. Najhujše je seveda zganje, ker je v njem največ strupa-alkohola. Govor je napravil na navzoče globok vtis. Ustanovil se bo de treznostni odsek. Pri nas je protialkoholno gibanje zelo potrebno, ker se zganje pitje strahovito širi.

Laporje. Pri nas obstoji Marijina družba že 13. leto. V teku teh let je dosegla družba lepe uspehe

v prid naši mladini, mladeničem kakor dekletom. Letos si je Dekliška Marijina družba omislila društveno zastavo, ker ona iz l. 1903 ni več porabna in ker ima Mladeniška Marijina družba že tudi svojo lepo zastavo. V nedeljo, dne 14. decembra, je bila dekliška zastava slovesno blagoslovljena; obred blagoslovitve je izvršil naš dekan vič. g. Fr. Božak. Naš dobro znani mladinski organizator profesor dr. H o h n j e c je v prelepi pridigi govoril o vzvišenem namenu in pravem načinu češčenja Marje Device. Tudi slovesno sv. mašo je daroval č. g. dr. Hohnjec. Vrle hčerke Marijine so med sv. mašo prejele skupno sv. obhajilo. Po večernicah smo se zbrali v lepem številu k občnemu zboru Izobraževalnega društva. Shod je vodil predsednik Peter Pivec. Č. g. župnik Medved je poročal o zgodovini in dosedanem delovanju društva. G. dr. Hohnjec je v svojem govoru pozival mladino, naj se oklene Izobraževalnega društva ter naj v svoji mladosti skrbi, da bo razumna in izobražena. Govornik nam je tudi podal lepe nauke, kako se naj društveno življenje počivi in okrepi. Navduševalno je še govoril tudi vrli naš Janez Pivec. V društveni odbor so bili izvoljeni: Martin Medved, župnik; Janez Pivec, posestnik; Urlep Štefan, mladenič; Zorine Alojzij, organist; Medved Katika, Kavkler Terezija, Leskovar Marija, Sagadin Lenka, mladenke. Sedaj pa tudi Laporčani, le vsi v Izobraževalno društvo! Posebno ti, mladina, skrbi, da se bodo vrste naših članov potrojile.

Maribor. Prihodnjio nedeljo, dne 21. dec. ob pol 8. uri zvečer priredi naš „Orel“ božičnico s sledečim vsprejemom: Petje novega orlovskega pevskega zbora, pod vodstvom g. Juvana, igra „Mojstra Križnika božični večer“, licitacija božičnega drevesca itd. Vabimo vse dobronamernosti Slovence in Slovenke v Mariboru in okolici k tej prireditvi. Vsa prireditve se vrši v dvorani rokodelskih pomočnikov (Apothekergasse). Naj nihče, ki čuti z nami, ne izostane!

Magdalena. V nedeljo, dne 21. decembra popoldne po večernicah se vrši občni zbor podružnice Slov. Straže. Govorit pride g. Fr. Žebot, urednik. Takrat si tudi ustanovimo pevski mešan zbor, ki vam daje priložnost naučiti se lepih slovenskih pesmi. Zato le v obilnem številu skupaj. Odbor.

Kameica pri Mariboru. Dekliška Zveza priredi na Štefanovo, dne 26. decembra po večernicah v prostorih gostilne g. Vogrin a veselico z gledališko predstavo „Oh ta Polona“, govorom (g. Vl. Pušenjak) in petjem. Pridite!

Sv. Lenart v Slov. gor. Božičnica. Tukajšnja slovenska petrazredna ljudska šola priredi v nedeljo, dne 21. t. m. v dvorani g. Arnuševe svojo običajno božičnico s sledečim vsprejemom: 1. Petje in deklamacije 2. „Ubožec“, dramatičen prizor. 3. Razdelitev daril. Dragi bralci, ki čutiš z nami a ne bivaš v kraju, kjer lovijo naši narodni naspromniki ubogo slovensko dečo v svoje pogubne mreže, spominjaj se naše božičnice

Sv. Lenart v Slov. gor. Naše igralke in igralci prirede dne 28. decembra popoldan po večernicah v veliki Arnuševi dvorani z dvema igrama. Po igri šaljiv srečolov, šaljiva pošta, petje, godba in še mnogo zabavnega in šaljivega! Pridite v obilnem številu.

Sv. Jurij v Slov. gor. Kmetijska podružnica ima v nedeljo, dne 21. dec. po rani maši v Krajčevci gostilni svoj redni občni zbor. Po običajnem vsprejemu bo pobiranje udne za leto 1914 in naročitev različnih semen. K obilni udeležbi!

Sv. Benedikt v Slov. gor. Bralno društvo priredi na Štefanovo popoldan zopet veselico v novi dvorani. Ponovili bomo prelepo narodno igro „Krivoprisežnik“. Vstopnina: Sedeži 1 K, stojišče za odrasle 30 v za otroke 20 vin. Vabimo k obilni udeležbi.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Dne 26. decembra priredi naša Dekliška Zveza podučen shod s podučnim govorom, šaljivim dvogovorom, deklamacijami in govorom blagajničarke. Dekleta, tudi puščavska in stariši ste vabljeni!

Slov. Bistrica. Pridite zadnjokrat letos, vsi na veliko veselico, katero priredi katol. Izobraževalno društvo dne 28. t. m. to je prvo nedeljo po Božiču, ob pol 4. uri popoldne v hotelu Avstrija. Na vsprejemu je petje, igra „Krivoprisežnik“, kuplet in šaljiva tombola.

Poljčane. Slov. kat. izobraževalno društvo priredi na Štefanovo dne 26. decembra božično prireditev s petjem in predstavama „Cevljar“ in „Vedeževalka“. Začetek takoj po večernicah.

Ptujski okraj.

Ptuj. Dobili smo: Naši liberalni posojilničarji se v „Narodnem Listu“ zaletujejo v članek „Slov. Gospodarja“, v katerem smo opisali postopanje liberalne posojilnice proti našim pristašem. Sklicevanje na načelo v naši organizaciji bi imelo le tedaj pomen, če bi se stranke pozvale in se jim prepuščilo, da same odločijo ali žele ostati včlanjene pri liberalni posojilnici ali pri kmečki, ne pa, da se jim neusmiljeno odpove posojilo. Sicer bi se gospodi okrog liberalne posojilnice priporočalo več uljudnosti in manj nervoznosti, saj niso stranke, ki prihajajo v liberalno posojilnico, krive, da ljudje dvigujejo značne vloge; temu je kriv liberalen duh in pa podpiranje celjske liberalne stranke, katere se druge posojilnice otrešajo. Le mirno kri, gospodje liberalci, ali pa — beg iz Celja!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. V nedeljo, dne 14. decembra ob 7. uri zvečer je v Pleterjah pri pos. F. Belcu izbruhnil ogenj, ki je uničil hišni hram in gospodarsko poslopje, zrnje, perilo itd. Ogenj je segel tudi na drugo stran in upepelil gospodarsko poslopje z vso krmo in slamo pri posestniku Osl Fr. in Peršuh Fr. ter kočjo Fr. Osla, kjer je najemniku mizarju Kacijanu zgorelo vse, obleka, obuvalo, šolarjem šolske reči, mizarstvo orodje itd. Na pomoč sta prihiteli domača in cirkovska Požarna bramba, ki sta požrtvovalno pomagali omejiti požar.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Pri občinskih volitvah dne 11. decembra so bili v vseh razredih izvoljeni kandidatje Slovenske Kmečke Zveze z ogromno večino. Zdaj pa zopet složno na delo za blagor občine!

Leskovec. Ob pešpoti med Berinjkom in pa Trdobojeji stoji velik križ. Ker je bil že malo poškodovan, ga je dala letos posestnica Terezija Vindiš prav lepo prenoviti, tako, da je zopet dostojno znamenje našega odrešenja. Gromenje topičev tretjo adventno nedeljo po večernicah je naznanjalo ljudem, da se je prenovljeno sveto znamenje blagoslovilo. Bele kapelice in lepi križi ob cestah in hišah nam razodevajo verno ljudstvo; kapelice v razvalinah, nagnjeni

križi, razpočene svete podobe pa naznanjajo popotni-ku, da se tudi vera podira v srcih ljudi.

p Ormož. Kakor smo izvedeli, so se liberalci med seboj hudo skregali. Eni (in to so vsi razup Središčanov) pravijo, da so liberalni Središčani krivi, da so „klerikalci“ zmagali, ker so Središčani s svojo negospodarsko politiko in s svojo ošabno samozavestjo zakrivili, da so volitive tako izpadle; Središčani pa pravijo, da so ormožki liberalci (posebno dr. Sernee) krivi poraza, ker si niso vedeli pridobiti ljudstva in ker so premalo „delali“. Mi pa pravimo, da imajo obojni prav. Ker niso eni niti drugi delali za gospodarsko korist ormožkega okraja in ker so bili oboji zelo ošabni proti kmetom, zato so tudi propadli pri volitvah. Naša kmečka stranka pa je zmagala in bo prej ali slej stopila na plan ter bode potem sama gledala na to, kar bode v korist posestnikom ormožkega okraja. Potrpeti je treba, da nam zasije solnce lepše bodočnosti.

p Središče. Naš gospod Joža pravijo, da si bodo vse napade v klerikalnih listih prav dobro zapomnili in da si bodo še posebej izrezali in ohranili vse članke, ki se tičejo srediških liberalcev in gospodarstva v občini. To nas res — veseli. Bog daj, da bi tudi naši liberalci kmalu uvideli svojo nespametno gospodarsko politiko in da bi se poboljšali. To bo nam Središčanom samo v korist, kajti tako kakor dosedaj se ne more več dalje gospodariti. — Središčan.

p Sv. Bolfenk pri Središču. Nas poštene Bolfenčane jako veseli, da napada „Narodni List“ gosp. Košarja, ker bodo sedaj celo slepci izprevideli, da liberalci mečejo samo takim možem polena pod noge, kateri delajo za ljudstvo in ktere ljudstvo spoštuje. Ako ljudstvo ne bi poznalo tega gospoda, ne bi bil izvoljen v občinski odbor, v okrajni zastop in za načelnika kmetijske podružnice Sv. Miklavž — Sv. Bolfenk. In da dobimo mi Bolfenčani novo cesto pod Staro Goro in ne v Vizmetince, se imamo tudi veliko zahvaliti gospodu Košarju. Torej, vi grdi obrekovalci, molčite! Bolfenčan.

p Sv. Florijan ob Boču. Novega župana imamo v osebi našega največjega kmeta Franca Ducman, vrlega, narodnega in zavednega moža. Tudi z novim odborom smo lahko zadovoljni in je upati, da bo delovanje v gospodarskem kakor v narodnem oziru v smislu naš občanov. Vsi rekurzi in vse spletkarije pri celjskem Kukovcu in raznih sodnijah dobro poznane našega ljubljenelega Franca torej niso nič izdali. Ali bo sedaj miroval? Upanja je malo. Eno pa je dosegel in to nas veseli. Ljudje so ga postali siti, prišli so, dasiravno precej pozno, do spoznanja, da je nasprotnikom lastni blagor in osebna čast vse, vse drugo pa deveta briga. V občinski odbor je potop sicer še zlezal edini nasprotnik, pa le v potu svojega obraza in po delovanju svojih, alkoholu vdanih agitatorjev.

p Kmet. podružnica za ptujsko okolico priredi dne 21. decembra v Ptuj v dvorani gospe Zupančič predavanje o sadjarstvu in 28. dec. istotam pouk o zavarovanju kmetijskih poslov in delavcev proti nezgodam. Začetek vsakokrat ob 9. uri popoldne.

p Sv. Andraž v Slov. gor. Zadnjo nedeljo tega meseca, 28. dec. priredi popoldne po večernicah naše katol. izobraževalno društvo s sodelovanjem Marijine družbe igro „Marijin otrok“. Pred gledališko predstavo je govor ki ga ima prof. dr. Hohnjec. Tamburaški zbor od Sv. Antona v Slov. gor. je objubil nas razveseliti s svojim obiskom. Domačini, kakor tudi sosedi se uljudno vabijo k obilni udeležbi. Slavnost se vrši v šoli, prsta zabava pa v Toševi gostilni.

p Sv. Lovrenc na Drav polju. Na Stefanovo dne 26. decembra priredi bralno društvo božično predstavo. Mladenci uprizorijo zelo smešno burko „Dva gluha“, mladenke pa nastopijo v krasni narodni igri v 5 dejanjih s petjem „Nežika z Bleda“. Vmes bodo deklamacije, šalji prizor „Geta prvič v Ptuj“ in petje mešanega moškega zbora. Začetek ob 8. uri popoldne (po večernicah). Vstopnina: sedeži 50 vin, stojšča 30 vin. Domačini in sosede, na svidenje v društveni dvorani!

p Sv. Trojica v Haložah. Na Stefanovo, 26. grudnia po večernicah se vrši poučni shod Mladeniške in Dekliške Zveze z zanimivim vsporedom. Pridite v mnogobrojnem številu!

p Središče. Na Stefanovo, 26. decembra ima Dekliška Zveza občni zbor v društveni sobi. Dekleta pridite v obilnem številu.

p Žetale pri Rogatu. Čebelarska podružnica za rogaški okraj priredi v nedeljo, dne 28. decembra ob 3. uri popoldne v žetalski stari šoli svoj letni občni zbor z navadnim vsporedom in poučnim predavanjem. Uljudno vabi odbor vse člane in prijatelje čebel.

Ljutomerski okraj.

I V Ljutomeru je umrl g. Andr. Luknar, občinski redar, star 72 let. Rajni je oče učiteljice gđe. M. Luknar v Ptuj (okolica) ter je bil povsod zelo priljubljen radi svoje originalnosti. Tržka občina bode moža poštenjaka in zanesljivega služabnika težko pogrešala. N. v m. p.!

I Ljutomerska okolica. V „Narodnem Listu“ z dne 11. decembra 1913, št. 50, se je oglasil še mlad liberalček, z dopisom, naslovljenim „Kamenščak“ ter se zaganja v naše pogumne fante Orle. Ta revček je še mlečnozob in moker za ušesi; zato mu pač ni za meriti, če ga Orli v oči božejo, se bode že počasi privadil. Končno zob za zob. Ali se ne sramuješ, blatiš poštenih fantov? Seveda, ti se ne moreš z nami kosati, ker včasih v smislu 4. božje zapovedi obdeluješ svojega očeta s poleni in pestmi, misleč, da si s tem višje lovorov venec na liberalnem polju. — Ako ne miruješ, pa pridemo z imenom na dan.

I Sv. Križ na Murskem polju. Lep spomin na sveto leto je dobila zopet naša župnijska cerkev, namreč krasno slikano okno na koru za orglami. Predstavlja zmagoslavno znamenje, križ Kristusov z letnico 1913. To je zadnje novo, pa tudi najkrasnejše okno, ki jih imamo, le žal, da je precej z orglami zakrito. Hvala č. g. župniku, da nam vsako leto omisli kaj novega. Kakor se sliši, dobimo ob svojem času tudi nove orgle.

I Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 17. novembra sta bila poročena Marijina družbenika Mihael Sinko in

Antonija Gregorec iz Grabšinec, kar je s primernim nagovorom izvršil ženinov brat, č. g. Franc Sinko, kaplan teharski. Bila srečna mnogo let v znani dolej strogo krščanski narodni hiši Sinkovi v Dragotincih, kjer so bili tekom 80 let 4 duhovniki vzgojeni in skorajšnji jubilar nadučitelj Franjo v Mikopolju; menda bo ta družina daleč na okrog v Slovenskih goricah edina, ki ima 10 duhovnikov sorodnikov (v zlahti) ter še več imenitne inteligence. Slava!

I Negova. Prvi adventni teden bi se smel imenovati nesrečni teden. V noči dne 1. decembra je gorelo pri Subecu v Ivanjševski občini. Dne 3. decembra je požar upepelil poslopja Vinc. Klobasa, posestnika v Lokavskem vrhu. Vsled hudega vetra se ni dalo nič rešiti. Ravno ta dan je izgubila družina Geratičeva v Izmencih svojega dobrega in skrbnega očeta, ki je vsled dobljenih poškodb pri nesreči na Fali umrl v mariborski bolnišnici. Dne 6. decembra je iznova gorelo v Ivanjševcih, kjer se je vnelo neko gospodarsko poslopje.

I Radgona. V četrtek, dne 11. t. m. zvečer je izbruhnil v gospodarskih poslopih hotela „Kaiser von Österreich“, last radgonske gemške šparkase, požar. Ker je posegla vmes takoj vsa radgonska požarna bramba z vsemi svojimi silami, in to tem bolj, ker so se menda zbalji za blizu stoječo nemško šparkaso, se je posrečilo požar, predno je povzročil kako večjo škodo, udušiti. — Pri tem pa je vozila požarna bramba tako spretno in previdno, da je povzročila gornjeradgonskega sodnega avskultanta dr. Freybergerja in ga precej poškodovala. Kako je nastal požar, še ni dognano.

I Ljutomer. Na dan sv. Štefana nas hoče naša mladina zopet nekoliko razveseliti. Priredila bo namreč v dvorani g. Kukovec dve igri. Pri prvi „Mlada pevka“ nastopijo do sedaj že znani igralci in igralke, ki bodo topot pokazali tudi svoje pevске zmognosti. Druga igra „Krmar pri zvitem rogu“ pa nam obeta obilo smeha. Torej na veselo svidenje dne 26. t. m. ob 7. uri zvečer pri g. Kukovec!

I Okrajna hranilnica v Ljutomeru je sklenila v svoji seji dne 30. novembra 1913 zvišati obresti s 1. januarjem 1914 od hranilnih vlog od 4% na 4 1/2%, od posojil pa od 5 1/2% na 5 3/4%.

I Mala Nedelja. Občni zbor kmetijske podružnice se vrši v nedeljo dne 21. t. m. po rani službi božji v šoli: Dnevni red: Poročilo o delovanju podružnice v letu 1912. Vpisovanje udov in pobiranje udnine. Predavanje o osebno-dohodninskem davku in pomenu kmetijskega knjigovodstva (govori g. Holc). Volitev odbora za dobo nadaljnjih treh let. Naročila na travniško in deteljno seme, kakor tudi semena pese (rune), cikorie itd. Travniško in deteljno seme se bo dobilo po polovični ceni. Slučajnosti.

Slovenjgraški okraj.

s Janžev vrh. Smrekov hlod je v četrtek, dne 11. decembra, hudo poškodoval delavca Antona Plazovnik na glavi in prsih, na levi roki in desni nogi. Vsled slabosti in hudih potov iz strmega hriba niso mogli spraviti siromaka v bolnišnico. Zdravi ga ribniški zdravnik pri Pokrzniku, p. d. Petriču, kjer so ranjenega reveža gostoljubno sprejeli pod streho. — Pridnemu mladeniču želimo od srca, da bi kmalu okrevail.

s Sv. Jernej nad Muto. Nemila smrt je pobrala iz naše fare vrlega 26letnega mladeniča Janeza Gerold. Rajni Janez je bil pravi vzor krščanskega mladeniča. Bival je od svojega rojstva do prerane smrti pri svoji materi-vdovi, katero je jako ljubil in spoštoval. Bil je jako vsele narave. Bil je tudi narček „Slovenskega Gospodarja“ in ud Družbe sv. Mohorja. Kakor je lepo živel, tako je tudi lepo umrl, previden s sv. zakramenti. Počivaj v miru, dragi Janez!

s Slov. Gradec. Četrto adventno nedeljo, 21. decembra, je po večernicah občni zbor podružnice Slov. Straže. Govori prof. dr. Hohnjec.

s Marenberg. Mladeniška Zveza priredi pri krasni in veliki podružnici Sv. Janeza na Suhem hribu na sveti večer, dne 24. decembra ob 9. uri božično slavnost. Na vsporedu so božične in narodne pesmi, poje domači pevski zbor, ter božična igra v treh dejanjih: „Na Betlehemskih poljanah“. Igralo se bo na novem odru. Vabila se ne razpošiljajo, sme pa priti vsaki ako prinese seboj 20 vin.

s Ribnica na Pohorju. V nedeljo, dne 21. grudnia po prvem sv. opravilu ima Mladeniška Zveza v Ribnici svoj redni mesečni sestanek. Fanteje cele župnije pridite vsi.

s Ribnica na Pohorju. Na Stefanovo, 26. decembra ima tukajšnja Dekliška Zveza v društvenih prostorih svoj redni mesečni sestanek. Pridite v obilnem številu!

Konjiški okraj.

K Konjice. V nedeljo, dne 7. t. m. sta imela podružnica Slovenske Straže in Bralno društvo občni zbor. Za podružnico Slovenske Straže je poročala blagajničarka Jula Kumer ter nam povedala, da je podružnica v l. 1913 do sedaj poslala v Ljubljano centrali ravno 127 K 52 vin. Posebno pohvalo je izrekla Mohorjanom, ki so pri sprejemanju knjig darovali 48 kron 14 vln. za Slovensko Stražo. Potem je v lepem govorčku naštevala vzroke, zakaj so se meje naše slovenske domovine tako skrčile in se še krčijo. Slovenci smo v večini premalo narodno ponosni in premehki; preveč čislamo, kar je tujega in zato imamo ogromno število odpadnikov, tuji pa nam z denarjem in s šolami ob mejah in v osrčju jemljejo zemljo in otroke. Za tem povdarja: Le zdrav in krepek, zaveden in izobražen ter doma na domači zemlji se bo naš mali slovenski narod ohranil med drugimi toliko večjimi. In v dosego tega moramo vsi sodelovati s Slovensko Stražo... Po tem govorčku, ki je bil z navdušenjem sprejet, so vsi navzoči enoglasno sklenili, v kolikor mogoče držati se gesla: „Svoji k svojim“, kupovati pri g. Ogorevcu vžigalice v korist obmejnim Slovincem ter delati po namenu Slovenske Straže. V odbor so se izvolili: Potnik Ignacij, župan Okoliške občine, g. Jernej Podpečan, Kumer Jula in Godec Ivanka ter Ivan Lednik. — Za Bralno društvo je poročal g. tajnik naslednje: Bralno društvo z odsekom D. Z. vred,

šteje 196 članov, 66 mož in fantov ter 130 deklet. Naročeno je Bralno društvo na 24 „Slovenskih Gospodarjev“, 27 „Naš Dom“, 15 „Bogoljubov“, 1 „Stražo“, 6 „Domoljubov“, 4 „Vrte“ in 1 „Zlato Dobro“. (4 „Ave Maria“ in 1 „Mir“ daruje vlč. g. Jurhar, 3 „Slov. Gospodarje“ vlč. g. Podpečan, za kar jima srčna hvála.) Bralci so razdeljeni v 27 bralnih krožkov. Društvo ima fantovski moški pevski zbor, kateri se bode pod spretnim vodstvom g. Iv. Lednika dobro izuril, da bode lahko tudi nastopal. Društvo je imelo 3 večje prireditve s poučnimi govori in igrami, ki so se dobro obnesle. Dohodkov je imelo društvo 410 K 72 vin., izdatkov za izboljšanje odra, za nove knjige, za ciklostil (s polovičnimi prispevki mil. g. arhidijakona), za časnike itd., 403 K 22 vin., torej ostane še prebitka 7 K 50 vin. Po tem poročilu je bil izvoljen novi odbor: Matija Napotnik, Ivan Lednik, g. Jernej Podpečan, Franc Furman, Ivan Arbeiter, Pavlič Alojzij in Anton Hren. Občni zbor je tudi polnoštevilno glasoval za spremembo društvenih pravil v toliko, da se k točki „Namen društva“ dostavi: „Društvo pospešuje tudi telesno izobrazbo in sme ustanoviti v ta namen te-lovačni odsek. Člani smejo nositi uniformo“. Nato sta fanta Ivan Arbeiter in Gorenjak Gustl še nastopila s kratkimi in jedernatimi pogovorčki. Zaključilo se je zborovanje s predstavo lepih slik iz življenja Napoleona I.

K Konjice. Bralnemu društvu je podaril veleč. g. kaplan iz Prihove Anton Bukovec 1 K Bog plati!

Celjski okraj.

Celje. (Rop.) Janez Cilenšek, delavec v cinkarni v Gaberju pri Celju, je v sredo, dne 10. t. m., popival v krčmi Koserja v Celju. Pridružil se mu je neki neznan mož. Ko je proti 10. uri zvečer zapustil Cilenšek Koserjevo gostilno, ga je neznan tujec zabil proti Laškemu trgu. Kake pol ure od mesta Celja je zagrabil neznan tujec Cilenška in ga vrigel ob tla, nakar mu je zadal več hudih udarcev po glavi in mu je končno vzel ves denar, kojega je imel pri sebi, približno 14 K. Predrzen ropar jo je nato pobrisal proti Košnici.

c Sv. Jožef nad Celjem. K nam se je zopet vrnil č. g. Franc Javšovec; a poslovil se je dne 15. t. m. od Sv. Jožefa č. g. Ivan Zdravlič.

c Teharje. V nedeljo, dne 14. decembra, smo imeli poučni shod v čitalnici Izobraževalnega društva. Ukazeljnih poslušalcev polna dvorana. Novi tamburaški zbor je sviral narodne komade v največjo zadovoljnost. Nato deklamacija: „Naš narodni dom“ (Simon Gregorčič), katero je podal Štefan Rebov prav prirčno in gniljivo. V turnem poučnem govoru razpravljaj č. g. kaplan nato o najvažnejšem vprašanju današnjih dni: o časopisju. Prav zanimivo poda kratko zgodovino, potem veliko razširjenost ter veličansko moč časopisja in tiska. Dolžnost katoličanov je torej, da na vsi moč zatira slabe liste in podpira dobre naše časnike! Ra delo torej vsi, zlasti sedaj ob novem letu, za naše časopise, posebno še za „Slov. Gospodarja“!

Sv. Jurij ob juž. žel. Umrla je 19letna Marijina družbenica Marija Obreza, dne 2. decembra. 11. t. m. pa smo pokopali ženo Marijo Jevšinek rojeno iz rodovine Vrukovich. — Ena izprašana babica se je tu naselila, katera misli, da bo zamogla po celi župniji in še v sosednjih povsod pravočasno nuditi pomoč, ker hoče, da gredo dosedanje naše babice vse naenkraft v „penzijo“. Vsaka večja okolica ima namreč svojo babico, ki pa niso izprašane.

c Dramlje. Občinski volitev še ne bo kmalu. Tudi drugi imenik je zopet tako protipostavno zamotan, da ga je e. kr. okrajno glavarstvo te dni razveljavilo. Šramota za liberalno stranko, da ne more izdelati niti postavnega volilnega imenika!

c Vransko. Naši občinski očetje so si prišli navskriž. Šlo se je za doklado na pivo. Pri prvi seji so bili za-njo in ni nikdo županu ugovarjal. Še-le čez nekaj časa so pa pogruntali, da so prvič ustrelili kozla in zato so hoteli pri drugi seji prvi sklep ovreči. Zato so se pri seji sporekli in konec je bil, da je odložil župan vse časti razun načelnika posojilnice, za katero še hoče dobiti nazaj nekaj tisočakov, ki so šli pri Glavnici posojilnici rakom žvižgat. Pa se bo že dal pregovoriti, kolikor se poznamo.

c Prekopa pri Vranskem. Pri občinskih volitvah so volilci pomedli s pristaši liberalnega kolovodje Francelna, ki je v duhu že sedel na županskem stolcu. Sam je s pomočjo nekega pooblastila (o čemur bi se dalo marsikaj povedati) zlezal z enim glasom večine v občinski odbor, ali kakor so ljudje govorili, je za eden krepelj obvisel. In to ga je tako razjezilo, da je odložil odborništvo. Ljudstvo je pokazalo, da liberalcem ne zaupa. Prav tako! Povsod ven ž njimi!

c Bočna. Dne 4. t. m. se je zaprisegel za občino Bočna novi župan. Nihče se menda tega toliko ne raduje kakor naš „razboriti“ Ivan, ki je uverjen, da stoji „šanse“ zdaj ugodno, dobiti službo občinskega tajnika, po kateri toliko hrepeni njegova blaga duša. No, spodobilo bi se pač, mu na kak način dati plačilo za nevenljive zasluge, katere si je pridobil povodom letošnjih občinskih volitev. Toča stoj, Ivane! Mi od zahodne strani malo drugače mislimo. Ti imaš zadosti dolžnega opravila in nikdar ne moreš opravljati službe pri taki veliki občini. Spominjamo se rogovljenja v liberalnih časopisih, ki se je uganjalo za časa volitev, hvalilo zmago napredka, zabavljalo črez vse, kar ni v smislu „napredka“, udrihalo po županskih kandidatih ter vse to še zabelilo s tem, da so mahnilo po našem velezaslužnem poslancu dr. Verstovšku.

Dobro vemo, kdo je sposoben, pisati take dopise. Je-li mogoče trditi, da je primernejše, če je občinski urad v Smartnem, celo na kraju občine, kakor pa na Križu v sredi občine? Nekaj volilcev-občanov bo imelo sedaj po 4 ure hoda do obč. urada, in takšna neprilika se je hvalila kot velikanski napredek. Smešno in nespametno! Smarčani so si zbrali izmed sebe seveda moža, ki ima največ sposobnosti za župana, vendar pa sodimo, da ne bi mogel takim strankarskim potrebam primerno voziti občinski voz. Dalo bi se še kaj govoriti o lastnostih tega Ivaneta, toda za danes naj zadostuje. Upamo pa, da bo novi župan izprevidel, da z ozirom na naše razmere ne bo vzel za „obč. ravnatelja“ človeka, ki nima za to nobene prakse in je pri 80% občanov nepriljubljen.

c Dol. V nedeljo, dne 14. decembra, je imel v našem Kat. izobraževalnem društvu domači g. kaplan prav primerno poučno predavanje o cerkvenih družbah in drugih katoliških organizacijah, posebno tudi o Dekliški Zvezi, katera v njih domačem kraju prav vzorno deluje. Liberalna gniloba se že skuša razširiti celo med šolsko mladino, saj sta se celo med šolo-obvezno mladino dobili 2, od cerkvene oblasti prepovedani knjigi, lasti tukajšnjega liberalnega Bralnega društva. Tudi stariše zadene pri tem krivda, ker ne pazijo, kaj otroci bero.

c Za Slov. Stražo je darovala neimenovana iz Celja K 4'06 vin. Hvala!

c Žalec. Prostovoljno gasilno društvo v Žalcu obhaja tudi letos kakor običajno na Štefanovo dne 26. t. m. svojo božičnico.

c Gor. Ponikva. Šola na Gornji Ponikvi priredi božično predstavo na praznik sv. Štefana točno ob dveh popoldne v šolskih prostorih. Vspored: 1. „Palčki“, čarobna igra v treh dejanjih s petjem. 2. Potovanje po domovini, spevoigra za dvo- in troglasni zbor in samospeve s spremljevanjem glasovirja in harmonija. Vstopnina za sedeže 1 krono, stojšča 40 h. Čisti dobiček se porabi za nakup učil za šolo. Pridite!

c Gor. Ponikva. Bralno in pevsko društvo ima v nedeljo po Božiču to je dne 28. grudnia popoldne po večernicah svoj letni občni zbor v društvenih prostorih. Na dnevnem redu je poročilo društvenega odbora, volitev novega odbora. K obilni udeležbi vabi društveni odbor vse udeležeče kakor tudi neude.

c Sv. Jurij ob juž. žel. V nedeljo, dne 21. decembra t. l. ob 3. uri popoldne ima tukajšnja kmet. podružnica svoj občni zbor, po katerem se vrši zbiranje kmetijskega orodja. Zborovanje se vrši v restavraciji pri kolodvoru.

c M. Nazaret. Konstantinovo slavnost priredi v nedeljo, 28. dec. ob 3. uri popoldne kat. slovensko izobraževalno društvo v različnim in zanimivim vsposredom. Prijatelji poštenega veselja in koristne zabave pridite. — Odbor.

c Braslavoče. Zadnje nedeljo tega leta, t. j. 28. decembra bomo priredili pri nas veselico z bogatim vsposredom v spomin, da je letos 25 let, odkar obstoji pri nas Bralno društvo in 20 let, odkar je bilo ustanovljeno pevsko društvo v Braslavčah. Veselica se vrši imenovano nedeljo zvečer na Legantu. Vabimo slavno občinstvo, da nas tokrat poseti. Vabimo vse gg. ustanovitelje teh društev, da pridejo in se prepričajo, kako sta delovali od njih ustanovljeni društvi. Vabimo vse podporne člane in jih tem potom zahvaljujemo za vse podpore, prejete od njih; brez njih bi društvi ne bili uspevali. Nadalje pa še povabimo vse one Braslavčane, ki niso teh društev še nikdar podpirali, naj zdaj pridejo in nas počastijo s svojim obiskom. Odbor.

c Sv. Pavel pri Preboldu. Tukajšnje kat. izobraževalno društvo priredi na Štefanovo dne 26. t. m. po večernicah v Društvenem domu veselico z gledališko predstavo in srečelovom. Prijatelji in somišljeniki, vsi prijazno vabljeni.

c Sv. Frančišek Ksaverij. Kat. bralno in izobraževalno društvo priredi v nedeljo pred Novim letom 28. t. m. v gostilni pri Martinovcu gledališko predstavo „Sanje“ in „Smrt pravičnega“. Vstopnina po navadi. Domačini in soseseljci pridite.

Brežiški okraj.

b Rajhenburg. Napovedan sestanek Mladeniške Zveze je bil zelo dobro obiskan. Prišlo je nad 100 fantov, ki so z zanimanjem poslušali predavanje o pomenu mladeniške zveze. Obljubili so, da se bodo poslušalci polnoštevilno udeleževali mesečnih sestankov. — Dal Bog, da bi pričeto delo imelo obilo uspeha!

b Rajhenburg. Umrli je dne 10. decembra Uršula Flis, ker jo je bil dne 20. novembra povozil hlapec Mih. Senica. Pogreba se je udeležilo veliko prijateljev in znancev, tudi njena hčerka iz Lončona je prihitela domov, ko je izvedela za nesrečo svoje matere. Tem bolj čudno se je zato zdelo ljudem, da se druga njena hči, ki je blizu Rajhenburga omožena, ni udeležila sprevoda.

b Kozje. Naši nad vse pametni liberalčki so pa pokazali enkrat svojo modrost in gorečnost, ki jo imajo za izobrazbo in probujanje ljudstva. Katoliški stranki, zlasti duhovnikom, vedno očitajo nazadnjaštvo, da ovira napredek in izobrazbo ljudstva. Sami ne storijo v tem oziru ničesar, kar priča povsod skušnja. Naj pa pokažejo, koliko so že do sedaj storili za organizacijo mladine! Ako pa začne kdo od naše katoliške stranke na tem polju delati, pa zavilijo v svojih lažljivih kakor psiček, če ga mahneš po repu. Trn v peti in poper v oči so jim posebno Marijine družbe in mladinske zveze, ki nimajo drugega namena, kakor obvarovati mladino slabih, pogubljivih in pohujšljivih družb ter gojiti in utrjevati v mladini krepostno, čednostno in pošteno življenje. To pa seveda liberalnim klativitezem ni všeč. Boje se, da bi postalo ljudstvo katoliško-zavedno, da bi začelo ločiti med dobrim in slabim. Zato so se tudi našim liberalčkom začele tresti hlačice, ko so slišali zvoniti, da se bo tudi pri nas začela mladina probujati, ter je moral nekdo takoj zajavkati (najbrž iz strahu pred grozečo nevarnostjo) v „Narodnem Listu“. Ti liberalni ošabneži še vedno mislijo, da gg. kaplani nimajo druge pravice, ko molčati in nič delati. Bomo jim kmalu dokazali, kako se motijo. Zastoj si misli in pričakuje zgagar, da nas je s tem kaj ustrašil, ne; ravno nasprotno. Vzpodbudil nas je še bolj, da se bomo še z večjo vno, gorečnostjo in vstrajnostjo poprijeli dela, če se tudi vsi liberalci na glavo postavijo. Ravno to, da jih naše delovanje bode v oči, je za nas najboljšje znamenje, da smo na pravem potu. Gorje nam, če bomo kdaj delali tako, da bi bilo na-

sprotnikom vsega lepega in plemenitega po volji. Čim večkrat nas bodo napadli v svojih laži-listih, tem bolj častno za nas. Prepirali pa se z njimi ne bomo po časnikih, kakor je to njihova navada, ki imajo za parolo: blagodejno delovanje ovirati, vse, kar je pošteno, napadati, zabavljati, blatiti, ljudstvo zadrževati v nevednosti, da ob času potrebe lažje v kalnem ribarju; s takšnimi se prerokati, bi bilo za nas prenikotno. Odgovarjali jim bomo samo z dejanji; kajti naša organizacija je organizacija, ki pozna le delo. Povevamo vam pa, čim bolj boste brodili in javkali po svojih listih, tem bolj boste pospeševali naše delovanje, tem prej vas bo ljudstvo spoznalo v pravi luči. Mladeniči in mladenke kozjanske župnije, vzbudite se vsi in združimo se v tesne, nepremagljive zveze, liberalcem v strah; zato pa na delo in izobrazbo za ljudski blagor. Mi hočemo korakati naprej, ne oziraje se na čenče nasprotnikov, prek in mimo njih, kakor vojaki črez in mimo mrtvih trupel k slavni zmagi. Mi vstajamo, vas je pa strah! Da bo pa rečni pisec v „Narodnem Listu“ vendar imel neko zadoščenje za dopis, dobi Slovenska Straža 2 K. — Toliko v odgovor enkrat za vselej, sedaj pa na delo! Prihodnji sestanek deklet na Štefanovo. Pridite zopet vse, da bodo imeli liberalci zopet kaj pisati v „Narodnem Listu“!

b Kozje. V soboto, dne 6. decembra, se je izvršila v Kozjem občinska volitev popolnoma mirno in vzgledno. Značilno je, da ko je bil zapisnik volilcev razpoložen, da nikdo ni prišel, ki bi ga bil hotel pregledovati. To se menda vendar sme smatrati kot dokaz, da je ogromna večina prebivalstva trga in okolice zadovoljna z delovanjem občinskega zastopa in mu popolnoma zaupa. To so potrdile tudi občinske volitve. V III. razredu je volilo 47 volilcev od 156. Po 45 glasov so dobili gospodje: Anton Maček, posestnik umetnega mlinca v Sonovem; Anton Dobrave, Janez Bah, h. št. 4, posestnika v Ješovcu. 40 glasov je dobil g. Janez Bah, h. št. 5, posestnik v Ješovcu. Kot namestnika sta bila izvoljena gospoda posestnika v Ješovcu: Franc Kolar in Franc Bilej. — V II. razredu je volilo od 28 volilcev 18. Po 18 glasov sta dobila vlč. g. dekan Marko Tomažič in gostilničar g. Franc Guček, 16 glasov gostilničar in mesar g. Ivan Kuželj, 14 glasov g. Alojzij Kragora. Namestnika sta gg.: dimnikarski mojster Matija Rečelj in ključavničar A. Kaspret, vsi v Kozjem. — V I. razredu je bilo 12 volilcev. Volitve se je udeležilo 9 gospodov, ki so soglasno volili gospoda: dr. Josipa Barleta, c. kr. notarja, in dr. Fr. Jankoviča, deželnega in državnega poslanca. Po 8 glasov sta dobila gg. trgovca Josip Draškovič in Anton Pleterski, Namestnika sta gosp. krojaški mojster Franc Vovk in mizarški mojster Ant. Maček. Volitve je osobito v III. razredu zelo motil sejem v Polju. — Te volitve pa niso dale miru redkoštevilmim gospodom nasprotnikom, ki si niso upali, pokazati se v javnosti, ampak ki sedaj iz zasede mahajo po nas. V 50. številki „Narodnega Lista“ od dne 11. decembra t. l. je znani kozjanski dopisnik objavil zelo neokusen napad na našega velezaslužnega in splošno radi njegove delavnosti in skrbnosti priljubljene-ga gospoda župana. Njega ne bomo branili, ker bi bila v tem oziru vsaka beseda odveč in se ta dopis od vsakega poštenjaka obsoja. Ampak nekaj moram omeniti. Gospod Pleterski je v vaših očeh naenkrat nemškutar! Zakaj neki? Menda zato, ker kot poveljnik tukajšnje slovenske požarne brambe isto vodi popolnoma v slovenskem jeziku, ker razobeša ob vsaki svečani priliki veliko trobojnico ali ker ima na svoji hiši samoslovenski napis? Hinavci! Poglejte, g. dopisnik, svojo lastno hišo, na kateri blesti še danes „Drachenburg“ poleg številke, čeprav se Vas je opotvano opozorilo na ta narodni madež. Brez ovinkov pa priznamo, da je g. Kragora Nemeč, ki je bil že poprej v občinskem zastopu in se ga je tudi sedaj volilo iz vzrokov, katere v Kozjem vsakdo upošteva. Seveda Vam, g. dopisnik, je dobro došel, da ste si tem lažje ogrnili svoj razdrapani in omadeževani narodni plašč. „Le po njih“, Vas bodri g. urednik v Celju. Kaj pa, če bomo pošteno vračali? Vzroka in građiva bi imeli dovolj.

b Polje pri Podčetrtku. Dne 2. decembra je bil za našo faro posebno vesel dan. Kakor že na tolikih krajih naše domovine, ustanovila se je tudi pri nas Marijina družba, v katero je bilo sprejetih nad 100 deklet. Sprejem, ki se je vršil popoldne, je bil ganljiv. Marsikateremu so stopile solze v oči in priznal je, da kaj tako lepega še ni doživel.

b Rajhenburg. Naši mohorjani so darovali letos za Slov. Stražo 24 K. Poslala se je ta svota na vodstvo Slov. Straže v Ljubljano. Bog plačaj vsem darovalcem stotero! Za vero in naroda blagor vedno ljubezni gori pošteno slovensko srce.

b Rajhenburg. Na praznik sv. Štefana priredijo naši fantje dve igri „Mojstra Križnika božični večer“ in burko „Dva gluha“. Ze zdaj opozarjamo na velezanimiv vspered. Pridite!

Najnovejše.

Župnija Reka nad Št. Pavlom pri Preboldu dobi č. g. Martin Agrež, kaplan pri Mariji Snežni.

Državni zbor. Pogajanja med Poljaki in Rusini zavoljo preosnovne deželne volilnega reda v Galiciji so se razbila. Ker bodo Rusini skoro gotovo nadaljevali obstrukcijo v državnem zboru, ni dosti upanja, da bi mogel državni zbor delovati. Zasedanje bo najbrž prekinjeno. Vlada si bo pomagala s paragrafom 14, s katerim bo uveljavila mali finančni (davčni) načrt, povišanje uradniških plač in začasni pro-račun.

Volitve na Kranjskem. Pretekli terek so se vr-

šile na Kranjskem volitve v mestni skupini, Boj je bil silno vroč. Liberalci so uporabili vse sile, da bi bili vzdržali vsaj mestne mandate. Trosili so o kandidatih S. L. S. nesramne, gorostasne laži, samo, da bi odvrnili volilce od S. L. S. A kljub temu jim je predla zelo slaba. V skupini Radovljica—Kamnik—Tržič je zmagal kandidat Slovenske Ljudske Stranke, dr. Gregorič, z 79 glasovi večine nad liberalcem Pestotnikom, katerega so volili tudi Nemci. V mestih Kranj—Skofja Loka je zmagal liberalec dr. Triller proti našemu kandidatu prof. Sušniku s komaj 6 glasovi večine, čeravno so tudi tukaj Nemci pomagali liberalcem. V skupini Postojna—Vrhnik—Lož je zmagal liberalec Lavrenčič proti dr. Maroltu. Da so tukaj zmagali liberalci, leži krivda v tem, ker v Postojni, ki pri tej volitvi odločuje, ni prave politične in nepolitične organizacije; kjer naši ne delajo, tam zmaga liberalec. V Idriji je dosegla S. L. S. velik uspeh. Naš kandidat dekan Mihael Arko je dobil 181, liberalec Gangl samo 147 in socialni demokrat Kristan 126 glasov. Potrebna je torej ožja volitev med našim kandidatom in liberalcem. Ker bodo socialni demokratje pomagali liberalcem, bo seveda zmagal liberalni Gangl. V dolenskih mestih in trgih je zmagal liberalec Mazelle proti našemu kandidatu prof. Remeču; tukaj je odločilo liberalno uradništvo, ki je silno uplivalo na obrtnike in trgovce. V Ljubljani so istotako izvoljeni liberalni kandidati. V Kočevju je izvoljen Nemeč dr. Egger. Slaba bi bila predla tokrat liberalcem, ako jim bi ne bili šli Nemci in socialni demokratje v mestih na pomoč. Deželni zbor bo sledeče sestavljen: 27 poslancev S. L. S., 11 liberalcev in 11 Nemcev; v ve-leposestvu, ki bo še volilo, zmagajo namreč Nemci. Deželni zbor bo baje sklican zadnje dni meseca decembra h kratkemu zasedanju. Za deželnega glavarja bo imenovan zopet voditelj S. L. S., dr. Ivan Šusteršič.

Volitve na Hrvaškem. V terek so bile volitve v hrvaški deželni zbor. Izvoljenih je bilo 45 pristašev hrvaško-srbske koalicije; 15 unionistov, to je mož, ki so za zvezo z Ogrsko, pa sedaj ne pripadajo nobeni stranki; 21 pravašev, izmed katerih jih je 11 starčevičancev in 10 frankovcev, in 3 pristaši kmečke stranke, ki jo vodi Štefan Radič; torej skupno 84 poslancev. V 4 volilnih okrajih so potrebne ožje volitve. — Pri ožjih volitvah je bil izvoljen starčevičanec Kempf ter Starčevičanec pl. Hrvoj, ki ima 2 mandata, in koalicionaš Šurmin, ki ima tudi 2 mandata. Ker še ima Starčevičanec Ivan Persič 2 mandata, bo treba še v treh okrajih volitve.

Kardinal Rampolla †. V noči od torca na sredo je za ves katoliški svet nepričakovane smrti umrl kardinal Rampolla del Tindaro. Rojen je bil 17. avg. 1843 iz stare sicilijanske plemenitaške rodovine; bil je velikan ne samo po telesu, ampak tudi po duhu, po svoji učenosti in čednosti. Papež Leon XIII. ga je visoko čislal ter ga je že l. 1887 imenoval za svojega državnega tajnika. Ko je po Leonovi smrti l. 1903 bila volitev novega papeža, je bil Rampolla med prvimi izmed onih, ki so prišli pri izvolitvi v poštev; toda Avstrija je v imenu trozveze po poljskem kardinalu Puzina protestirala proti Rampolli kot prevelikemu prijatelju Francozov. Goreči branitelj katoliške cerkve, njen učeni in pobožni sin, naj počiva v miru!

V Britofu-Vremah so včeraj potegnili iz jame 2 žive delavca in 11 mrtvih.

Velika skala padla na osebni vlak.

Blizu mesta Kemnic na Saksonskem se je dne 14. t. m. o polnoči del železniškega predora (tunela) Harras podrli na vlak. Ves vlak je ogromna kamenita skala pokopala pod seboj. Do sedaj so potegnili izpod skale 7 mrtvih in več težko ranjenih. Za časa nesreče je divjal hud sneženi vihar.

Graško tržno poročilo.

Sejem z rogato živino dne 11. decembra 1913. Cena je bila za 100 kg žive teže: klavni voli, tolsti 86—106 kron (izjemoma 110 kron), poltolsti 70—84 kron; suhi od 62—68 kron; voli za pitanje od — do — K; klavne krave, tolste od 62—80, poltolste od 42—64, suhe od 30—40, bikli od 64—80, dojne krave do 4. teleta od — do — K, čez 4 tele od — do — K; breje krave od — do — K; mlada živina od 60 do 80 kron. Kupčija slaba, cene nekoliko padle.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1'08, K 1'24 teleta la (izjemoma cena od K 1'26 do K 1'30); mlade svinje od K 1'46 do K 1'52; nemske pitanske svinje od K 1'34 do K 1'40; ogrske pitanske svinje la od K 1'36 do K 1'40; ogrske pitanske svinje IIs od K 1'24 do K 1'30; mesne svinje od K 1'20 do K 1'40; bosnjaške pitanske svinje, od K 1'16 do K 1'24; ovce od K —'80 do K —'90; kozliči in jagneta od K —'— do K —'—. Kupčija slaba, cene nespremenjene.

Listnica upravnštva.

Našim inserentom: Radi pomanjkanja prostora smo morali odložiti več inseratov, ki pa bodo še prišli vsi na vrsto. Izostali so vsi inserati, ki so nam bili vročeni v terek. — Opozarjamo še enkrat naročnike, ki še niso poravnali naročnine za nazaj, da nam pošljejo zaostalo naročnino. Porabite naše položnice tudi oni, ki še niste obnovili naročnino za leto 1914.

Listnica uredništva.

M. Z., Sv. J. ob P.: Hvala za poslano! Žal, da je izborna tvarina došla prepozno. Božično prilogo smo morali radi tehničnih ovir tiskati že meseca novembra. Porabimo za leto 1914. — Konjice: Knjiga „Križanski vojak“ je res vredna, da jo vsi stariši naroče kot božično darilo za svoje sinove-vojake. Knjiga se dobi v Cirilovi tiskarni v Mariboru in stane trdovezana 1 K 20 v., broširana 80 vin. s poštino vred. Pozdrave! — Brezno: Hvala! Žal, da nam pri nastopivših razmerah podlistka ni mogoče več približiti. Pozdrave! — Dobrna: Napad na listu ne pomaga nič. Naj se Orel obrne na pristojno mesto na Dobrni. — Prepozno so došli sledeči dopisi: Rajhenburg, Velika Nedelja, Galicija, Laško, Gornja Radgona, Gornjigrad.

LISTER.

Slovenski mučenec.

(Povest. Spisal Fr. Kralj.)

(Konec.)

„Tu imaš kazen, Radostav!“

A Tihomil je v tem trenutku umaknil glavo in se ognil udarcu. Ribiču, ki je krepko in z vso močjo zavihtel veslo, je to omahnilo in obenem sta izgubila oba ravnotežje ter se pogreznila v hladni savski grob s čolnom vred . . .

„Moj Bog!“ zaklical je še Tihomil, potem pa so se čuli le še posamezni pljuski, ki so se mešali s šumenjem Save in so pričali, da se skušata utopljenca rešiti.

Vitigoj, ki je opazoval vse to, skrit ob kočil ni pomišljal niti za trenotek, ampak skočil je naglo v Savo, da bi otel Tihomila. Ime Radoslav, s katerim je nazval ribič Tihomila, ga je čudno pretreslo in vedel je, da mora imeti ribič do misijonarja neko posebno razmerje. Vitigoj je bil izvrsten plavalec, a ovirala ga je obleka in tudi vedel ni natanko, kje naj išče Tihomila.

Oh, da se je morala ravno zdaj skriti luna, kot bi hotela kljubovati vrlemu Vitigoju!

Tukaj je čul pljuske, tam šumljanje, in to ga je tako begalo, da je zamudil ugodne in dragocene trenutke. Videl je, kako se rešuje in bori z valovi ribič in Vitigoj je urno plaval proti prevrnjenemu čolnu, češ, tukaj bo Tihomil. A iskal ga je zaman; Sava je odnesla Tihomila dalje od čolna. Vitigoju je bilo čim dalje tesneje pri srcu, če ne bo mogel oteti Tihomila. Pognal se je z zadnjimi silami proti kraju, kjer je čul neko šumenje in po mnogih trudih in naporih je našel truplo Tihomilovo. Krčevito ga je zagrabil in odplaval z njim proti bregu, vzdihujoč in moleč, naj mu da Bog to milost, da bi ne bilo prepozno.

Dospel je s Tihomilom do brega, položil ga na pesek, odpel mu v naglici obleko in ga skušal oživiti. A bilo je vse zaman. Tihomil je ostal trd, nevzdraven. Njegovo blede lice je postalo še bledeješe, svetle njegove oči so se zaprle za vedno. Duša njegova je zapustila telo, da je šla gledat Gospoda, za katerega je toliko trpel, za katerega je dal tudi svoje življenje.

Ribič se je sam rešil. Iz čela mu je tekla kri, ker se je nekoliko ranil, ko je padel iz čolna v Savo.

Vitigoj je še vedno gojil v srcu nado, da vzbudi v življenje ljubega misijonarja, zato ni očital Dragomiru njegovega zločina. Dejal mu je mehko in proseče:

„Nesiva ga vsaj v kočjo. Usmili se ga zdaj, saj si človek!“

Te besede: „saj si človek“, so pretresle brodarja, ki je doslej mračno gledal svojo žrtev. Menil je, da bo s svojim maščevanjem umiril in utešil svojo vest, a ravno sedaj se je vzbudila znova in ga začela peči z vso silo . . .

Saj je človek, o še več, saj je kristjan! In nikdar ni na to mislil, nikdar se tega zavedal. Nocoj pa se je spomnil pri mrtvem Tihomilovem truplu svoje časti, svojega dostojanstva. In srce, ki je bilo trdo in mrzlo kot kamen, se je začelo mečiti, začelo se je ogrevati za mrtvega Tihomila.

Molče je prijel Tihomila, in nesla sta ga v ribičevo kočjo ter ga položila na posteljo.

Luna, ki se je bila skrila za oblake, je zopet prisvetila in obsijala leseno brodarjevo kočjo. Zasijala pa je tudi božja milost v brodarjevo trdo srce.

IX.

Znova si je prizadeval Vitigoj, da bi vzdramil in v življenje vzbudil Tihomila. A bil je ves trud zastonj. In čudo! Celo morilec brodar si je prizadeval in trudil pri ljubečem Vitigojevemu prizadevanju. Čudovito in nam neumljivo deluje milost božja, ki pretvarja najtrša srca v spokorna. A vest ga je pekla bolj in bolj in ni mu dalo srce prej miru, da je povedal Vitigoju vse, prav vse.

* **Opomba.** Pri urejevanju podlistka se nam je zgodila neljuba zamenjava. Nadaljevanje povesti „Slovenski mučenec“ izza zadnje (50.) številke, ki bi naj bilo priobčeno danes, se je djalo na prilogo, ki jo dobijo naročniki s prih. „Gospodarskimi Novicami“. Ker se je radi nujnega dela, ki ga ima te dni tiskarna, tista priloga že poprej tiskala, nego današnji list, prišlo je vsled neljube zamenjave nadaljevanje na prilogo, konec pa v današnje številko. Naj nam bralci oprostijo. Kriv je seveda tiskarski škratek.

Iz celega sveta.

Siba. Komisija, ki se peča z vzgojnimi zadevami angleških šol, je sklenila, da se v ljudskih šolah na Angleškem zopet dovoli telesna kazen. — Izkušeni in modri šolniki vseh časov so bili mnenja, da naj ne izgubi šiba domovinske pravice v šoli; če drugega ne, vsaj za strašilo naj bo in pa za zdravilo za izjemne slučaje otroške nepoboljšljivosti.

Avstrijski vojak mrtev v Benetkah. Kakor poročajo listi, so laški ribiči izvlekli iz morja mrtvo truplo nekega avstrijskega vojaka. Mrtič je bil prenešen v mrtvašnico na otoku Lido, kjer se je potem dogalo, da je to neki Franc Cens, infanterist 87. pešpolka iz Pulja. Avstrijske vojaške oblasti so bile o tem dogodku obveščene, posebno še, ker se zdi, da je za tem skrito kako hudodelstvo.

Boj s sovo. Težke poškodbe je dobil 15letni Albert B. Smith v Severni Ameriki v boju z velikansko sovo, katera ga je napadla. Razjarjena žival bi ga bila gotovo ubila, da bi ne bil prišel dečku na pomoč njegov zvesti pes. Deček je šel ob progi Pennsylvania

Na postelji je ležalo Tihomilovo truplo, mrzlo, z bledim licem, z zaprtimi očmi. Od las so kapale vodene kapljice, na jasnem čelu pa mu je seval blag mir kot možu, ki po trudapolnem delu mirno počiva, kot izmučen apostol.

Ribič si je obvezal rano, da je ustavil kri, ki mu je tekla iz rane. Doslej sta oba molčala. Tedaj pa prime ribič Vitigoja za roko in pravi: „Ne boj se morilčeve roke, dasi nisem vreden, da te za roko držim. A poslušaj mojo povest, poslušaj jo mirno, potem pa sodi. Saj me poslušáš nocoj zadnjikrat!“

Bilo je pred 22. leti. Oba sva bila še mlada, in kakor ti je znano, sva se silno sovražila z županom. Jaz sem mu prisegel maščevanje in čakal le ugodne prilike, da je dovršim. Sovražil sem župana in Gorislavo; vzrok veš gotovo tudi ti. Takrat pa — 1. 799. — je ravno besnila vojska med Franki in Sloveni. In priliko za maščevanje mi je nudila ravno vojska. Ti in župan sta odšla na boj za blago in svobodo domovine. Jaz nisem poznal domoljubja, ampak le željo po maščevanju. In odtegnil sem se vojski ter čakal in pazil, kako in kdaj bi se maščeval.

Nekega dne sem bil blizu županovega doma. Doma ni bilo nikogar. Le Radoslav, ki je bil takrat star 3 ali 4 leta, se je igral na dvorišču. In v meni je dozorel sklep, in želja se je vzbudila z vso silo. In planem, ugrabim Radoslava ter ga odnesem v gozd in dalje proti Savi. Deček je sicer kričal in klical po materi, a kdo ga je neki čul? Mislil sem ga utopiti v Savi, a naenkrat me obkolijo sovražni Franki in — vjeta sva bila oba. Prepustiti sem jim hotel dečka, češ, da je sin-edinec kamenskega župana, prosil sem jih, naj me izpuste, a bile so vse prošnje zaman. Porazena je bila domovina in tudi mene so odpeljali v sužnost na Furlansko. Tamkaj so vzeli dečka v samostan, da ga pouče o krščanstvu in krstijo.

Tudi mene so učili krščanske vere. Rad sem se učil, a ne iz ljubezni do vere in iz prepričanja, ampak, da bi me oprostili. Dal sem se krstiti, in osvobodili so me. Dečka Radoslava pa nisem pozneje videl več . . .

Umolknil je za trenutek ribič in znova gledal na Tihomila. Ribičev obraz se je milil, kes in žalost sta se risala na njem.

„Prišel sem domov. Za krščanstvo se nisem več brigal, bil sem komaj po imenu kristjan. Videl sem doma županovo in Gorislavino žalost zaradi izgube sina-edince, in moja jeza je bila utešena. Zopet sem se začel družiti z županom, da ne bi slutil, kako krivico sem mu storil.“

Preteklo je za tem 20 let. Župan je še vedno žaloval za svojim sinom, in njegova žalost je bila moje veselje in zadoščenje.

Letos je prišel v naše kraje Tihomil — Radoslav . . .

Zopet je prenelal ribič, kajti Vitigoj je vzkliknil začudenja in presenečenja. Torej Tihomil je županov sin. Kaka naključja! Oni pa je nadaljeval:

„Spoznal sem ga precej, saj mi je bil še vedno kot težka vest pred očmi. Imel je isti dobrotljivi izraz Gorislave in odločne poteze Radejeve. Spoznal sem ga in zopet je vzkripela v meni želja po maščevanju. Spoznal sem ga zlasti po brazgotini, ki jo ima na desni roki. Zapazil sem jo, ko mi je plačal prevoznino; dobil je rano že v mladosti, ko je se neprevidno igral z nožem. Zato sem se maščeval strahovito, kakor je tebi znano. A tvoja beseda: „saj si človek“, me je dirnila in zbudila globoko v srce. Ne, ne! Nisem vreden, da sem človek in še več, kristjan. Oh, strahovita kazen je težka vest in ne kolni me, ne maščuj se nad menoj, kot sem se jaz. Jaz grem odtod. Morda dobim mir drugje. Prosim te, povej vse Radeju in prosil ga v mojem imenu odpuščanja. To kočjo pa prepustim tebi, če ti bo župan ono vzel. Naj ti bo v plačilo, da si poslušal mojo žalostno povest. Moli za-me, da mi Bog odpusti krivdo!“

Ni čakal še odgovora, ozrl se je še enkrat na mrtvo Tihomilovo truplo in odšel v tiho noč . . .

Vitigoj je bil osupnjen, da ni mogel izpregovoriti nobene besede.

X.

Zvezde so ugašale na nebu in mlado jutro se je porajalo, ko je hitel Vitigoj proti županovemu gradu. Skrbelo ga je, kako ga bo vsprejel Radej, ki ga tako sovražil.

Radej je sedel zamišljen in nem ob postelji svo-

jega sinka. Obraz njegov je postal miren, in skoraj mehek. Žalost in tuga se je globoko črtala v žalnih potezah njegovega obraza. Rastko je zaspal; postalo mu je zadnje noč nekoliko boljše. Vse dni se ni odmaknil od njegove posteljice; hotel je sam čuti pri njem tudi ponoči. To pa ga je zmučilo, da je postal v teh dneh tuge in bridkosti iz krepkega moža vel starec. Do svoje žene Gorislave je bil zopet prijazen in mil; nič več ji ni očital krščanstva. O, da le ozdravi Rastko, naj bo tudi kristjan!

Začudil se je Radej zaradi zgodnjega Vitigojevega prihoda, češ, kaj mu ima povedati njegov sovražnik.

„Ne huđuj se, Radej, ker sem prišel k tebi. Povedati ti imam važne stvari. Pojdi v ribičevo kočjo, gledaj — svojega sina!“

Tako je začel Vitigoj mirno in prijazno.

„Kaj? Moj izgubljeni sin Radoslav? Pojdi, pojdi in ne muči potrtega očeta.“ Neverjetno in topo je gledal Radej Vitigoja.

„Pojdi z menoj v ribičevo kočjo. Tam ti hočem vse povedati, potem pa sodi sam!“

Žalostne županove poteze so se omilile in novega upanja žarek mu je zasijal v otožno srce.

Skočil je kvišku, pustil spečega Rastka in hitel naglo kot mladenič za Vitigojem. Ženi Gorislavi ni ničesar povedal, saj jo je hotel iznenaditi, če je resnična Vitigojeva vest. A zdelo se mu je vse to kot v sanjah, nejasno, neverjetno . . .

Ko vstopi v ribičevo kočjo, zagleda na postelji blede, mrzlo Tihomilovo truplo.

„Ta moj sin?“ Jeza, žalost in začudenje se je kazalo v tem vprašanju.

„Da, tvoj Radoslav! Zdaj pa mirno poslušaj!“ Vitigoj je začel praviti ribičevo povest. Povedal mu je vse, kar je sam videl, kar mu je ribič zaupal.

„Oh, in jaz sem morilec lastnega sina!“ vzkliknil je obupno Radej in se vrgel na mrzlo Tihomilovo truplo. Bil je to glas in vsik obupnega človeka, ki je v trenutku občutil vse gorje, ki ga je zadelo. „Bogovi, kako strašno ste me kaznovali!“

„Pri Bogu, našem Gospodu samem je usmiljenje in tolažba“, dodal je slovesno Vitigoj.

Radej je ponovil za njim besede, neverjetno ga pogledal:

„Ali res? Ali da vaša vera odpuščanje in usmiljenje?“

„Edino naš Bog more vse to dati!“

Milost božja se je vselila v trdo Radejevo srce. . . . Žalostnovesela je bila novica o Tihomilu za Gorislavo. Žalostna, ker je izgubila drugega sina, a vesela, ker jo je njen sin duhovno prerodil, ker je gotovo izprosil na nebu tudi očetu izpreobrnjenje . . .

Bilo je 15 let po teh dogodkih. Marsikaj se je izpremenilo na Belem Kamnu. Na Tihomilovem grobu se je dvigala skromna cerkvice, ki ni bila sicer bogata, a zahajala sova-njo zlata, blaga srca vaščanov.

Na Belem Kamnu je gospodaril Rastko, ki je srečno ozdravel od onega očetovega udarca, in gospodinjala je Rastkova žena: zlatolasa Nadica. Na starega očeta Radeja kolenu je že jezdaril 3letni vnuček Tihomil. Radej ga je učil delati križ in ga vadil izgovarjati prve molitvice . . .

Po Tihomilovi smrti so poslali iz Ogleja drugega misijonarja, ki je krstil tudi Radeja. In sedaj je bil ta eden najvernejših kristjanov. Tako je bila Tihomilova smrt res za mnoge in za očeta zlasti novo duhovno življenje. * * *

Bilo je zimskega večera. Vitigoj, ki je prebival z ženo v ribičevi kočji in ribaril, se je ravno odpravil z ženo k počitku. Kar potrka nenadoma nekdo na vrata. Začuden gre odpirat ribič in — o-čudo — pred seboj zagleda — Dragomira. Bil je sključen, star, osiavelih las.

„Daj mi, dobri Vitigoj, kotichek, da umrjem v svoji nekdanji kočji. Pokliči tudi Radeja in duhovnika, da se spravim z Bogom. Čutim, da se bliža moja zadnja ura. A ni mi dalo miru, da ne bi še enkrat prosil Radeja odpuščanja za krivice, ki sem mu jih storil. Vest me je pekla in grizla vsa leta in preganjala po svetu. Mrtvi Tihomilov obraz mi je bil vedno pred očmi. Strahovita je bila ta kazen, a zaslužena . . .“

Vsi so mu odpustili in umrl je spokorjen in spravljen z Bogom in ljudmi.

50 ovac je poginilo od gladu. Iz Rateč na Kranjskem poročajo: Čez poletje zaženemo Ratečani svoje ovce v Mangartsko skupino. Jeseni jih zopet pošljejo in spravijo v dolino. Letošnje jesen so pogrešali nad 50 ovac. Mislili so že, da so ukradene in odgnane čez mejo. Ves trud iskanja je bil zaman. Pretečeni mesec pa je nekdo opazil, da križijo krokarji vlsoko v Mangartu. Visoko v takozvanih Zagačah v plazu, kjer je večni sneg, so našli 50 ovac mrtvih. Poginile so vsled lakote. Niso se mogle rešiti iz globoke kotline. Le 2 so našli še malo živi. Samo 1 gošpodar je ob 29 ovac.

Opice pri pojedini. Ameriški list „Glas Naroda“ poroča: Znani večkratni milijonar Edward T. Stotesbury in njegova soproga sta priredila slavnostno večerjo. Pri mizi je sedelo razen gostov tudi več opic. Obnašale so se popolnoma lepo, samo škoda, da so, ko so se najedle, začele obrirati bolhe. Dvaranta je bila dragoceno okinčana. Kaj si vse Amerikanci ne izmislijo!

Neenaka brata. Eden prepotuje celi svet, drugi ne potuje za celi svet.

železnice, ko ga je naenkrat napadla ptica. Po parminutnem boju je bil deček že tako slab radi izgube krvi, da je padel na kolena. Nato mu je prišel na pomoč njegov pes, ki je med tem podil v grmovju zajec. Pes je skočil na ptico ter jo zgrabil za vrat. Dasi-ravno ga je huđo opraskala, jo je vendar pogumno držal ter jo konečno tudi umoril. Tekom boja med sovo in psom je deček omedlel ter so ga kmalu nato našli še nezavestnega.

Nepreviden osel. V rovu št. 3. Jefferson Coal Co. v Ameriki, je nek osel prišel v dotiko z električno žico, kar je povzročilo kratki stik. V bližnji sod smodnika je šinila iskra, smodnik je eksplodiral in težko poškodoval 4 delavce.

Redko družinsko slavlje. Stanovniki prijaznega letovišča Sea Cliff na Long Islandu so obhajali zelo redko slavlje, 83letnico splošno znanih ženskih dvojčkov Mrs. Marije Hawxhurst Banks in Miss Elizabeth Hawxhurst. Obe sta bili rojeni dne 16. junija 1830. v Toslynu L. 5 mesecev po smrti svojega očeta. Kasneje sta postali učiteljici, ena izmed teh je omožena, druga pa samica.

KAJ JE PRALNA VESELICA?

To je tisti veseli dan, kadar se snaži perilo s Schichtovim milom, znamka "Jelen". Perilo postaja očitno čisto. V kratkem času, med prepevanjem in smehom, je izvršeno vse delo. V vsakem kosu Schichtovega mila je skrit palček, ki skrbi za to, da perici ni treba toliko drgati. Perilo ostane vsled tega dolgo časa kot novo in se ne raztrga tako hitro, kakor če se pere z navadnim milom, katerega pralna moč se mora nadomestiti s silnejšim obdelovanjem perila.

Loterijske številke.

Gradec	10. decembra	24	5	90	84	54
Linc	13. decembra	64	6	47	87	65

MALA OZNANILA.

Pojasnila o inseratih daje upravnštvo samo tistim, ki priložijo znamko za 10 vin.

Hiša z gostilno, trafiko, žganje-toč in trgovina na deželi, eno uro hoda od mesta Maribor, na jako prometni okrajni cesti, se pod ugodnimi pogoji proda. Tudi me-sarski obrt se la. ko brez konkuren-ce vpelje. Naslov se izve v upravnštvo tega lista. 1320

Cepijeno trsje.

Vinogradnikom se naznanja, da je velika množina ameriškanskih trt na prodaj. In sicer: laški rilček, (Wälschrling), žlahtina (Gut-edel) beli in rudeči, muškat-gut-edel, trunta, plavi in beli burgun-dec, beli ranfol, pošip (Mosler), silvanec, izabela, portugizec, kap-čina, traminec, šmarnica, in me-šane vrste, ter več tisoč divjakov. Vse trte so cepljene na Riparia Potalis in dobro zaraščene in po-polnoma vkoreninjene, za kar se jamči. Cena trtam je po dogovoru. Oglasiti se je pisмено ali ustme-no pri Francu Slodnjak, trsničarju, pošta Juršinci pri Ptuj. 1899

Lepo posestvo sr proda. Meri čez 8 oralov, velik sadonosnik v ravnini, blizu kolodvora, 2 sobi, kuhinja, klet veža, hlev, škedenj, se, z živino vred proda za 12.000 K, polovica ali še tudi več lahko ostane vključena. Več pove Uršula Koren, Sp. Radvanje št. 60 pri Mariboru. 1389

Kuharica, dela vajena se sprejme v župnišče. Kje, pove upravnštvo. 1407

Pošten hlapec se sprejme v službo v župnišče. Naslov se naznani v upravnštvo. 1408

Posestvo, čez 9 oralov veliko, pol ure od Maribora, je na prodaj. Vse kar leži in stoji za 2.000 K 4000 K ostane vključeno. Posestvo leži na ravnem. Vpraša se v Studenici pri Mariboru, Šolska ulica št. 9. 1416

Mlin na tri tečaje, ob do-bri vodi, hiša in vse novozidano, oz. prenovljeno, 2 do 3 orale lepe rodovitne zemlje zra-ven, ob lepi cesti, v obljudenem kraju (okraj Maribor), se radi smrti posestnika takoj po ceni proda. Naslov v uredništvu pod "Mlin št. 1410".

Krasno posestvo

v mariborskem okraju, 10-12 oralov najboljšo zemlje I. vrste, lep gozd, sadonosnik, njive in travnik. Lepa primerna hiša z gos-podarskim poslopjem. Plačilni po-goji zelo ugodni. Več pove uredniš-tvo Slov. Gospodarja pod „Po-sestvo“ št. 1411.

Lepo malo posestvo se proda. Me-ri šest oralov zemlje v enem kosu, z lepim, novim, zidanim gos-podarskim poslopjem pri cerkvi in šoli. Več se izve pri Antonu Lozinšek pri Sv. Marjeti na Drav. polju, p. Račje. 1418

Orožje in kolesa

na obroke. Posamezni deli najceneje. Ilustrov.

ceniki zastoj F. Dušek, tovarna orožja, koles in šivalnih strojev. Opočno na drž. žel št. 2121. 1333

Učeneec priden, pošten, z dobrimi spričevali se takoj sprejme pri g. Jerneju Bračko, krojaču, Tržaška cesta 16 v Mariboru. 1368

Na prodaj je hiša z gostilno pri kolodvoru in tovarni takoj. Vprašanja na upravnštvo lista. 1369

Trsje na prodaj. Mozler, silvanec, laški rizling, žlahtina, drobni riz-ling, kraljevina, burgundec beli, vrbošek, ranfol, mešane vrste do-maćih sort in korenjaki. Cena po dogovoru. Anton Turin, Globoko, p. Studence pri Poljčanah. 1367

Priden učeneec z dobrim spričevalom, slovenskega in nemškega je-zika vešč se sprejme takoj. M. Berdajs, trgovina s specerijskim blagom in semeni, Maribor. 1386

Proda se lepo posestvo, 5 in pol oralov zemlje, med temi lep gozd, travnik in njive. Vpraša se pri g. Pukl v Razvanju pri Mariboru. 1389

Močen učeneec, od poštenih stari-šev se sprejme v trgovino Franc Sršena v Ljutomeru. 1400

Proda se posestvo blizu Maribora, 36 oralov vse za kme-tijstvo potrebnega zemljišča, hrami so vsi zidani, z vsem, kar stoji in leži. Slučajno tudi na 2 polo-vici. Več pove uprava. 1363

Cepijeno trsje in ključ! Vinograd-nikom se naznanja, da je velika množina ameriškanskih trt na pro-daj. Seznam trt: pošip, rulander, burgunder beli in rudeči, muškat, žlahtina bela in rudeča, portu-gizec, laški rizling, ranfol, izabela in več tisoč korenjakov. Cena po dogovoru. Naročila se sprejemajo dokler bo kaj zaloga. J. Verbnjak trsničar, Breg pri Ptuj. 1295

Učeneec, starega 14 let, ki bi imel veselje do kamnoklesarska obrti, takoj sprejemem. Učna doba 3 do 4 leta. Učeneec ima pri meni hra-no, stanovanje, revnejši tudi oble-ko. Jakob Golobič, kipar v Lju-tomeru. 1279

Proda se novozidana hiša, ki ima 7 sob, 2 kuhinji, klet, drvarnice in veliki hlev, dva vrta in 1 oral zemlje z drevjem nasajene, nekaj se lahko odproda za stavbišča. Oddaljeno je 15 minut od Celja za veliko ceno, cena je 16 000 K 6000 K je vključena, to ostane. Je zelo pripravno za obrtnika ali penzionista. Izve se pri Novaku, posest. v Čretu, p. Štore. 1365

Učenca

sprejme takoj v uk Jos. Steiner, sedlar in jermenar v Zalcu. 1324

Sani in vozove,

eno in dvovprežne ima na prodaj Fani Ferk, Maribor, Sofijni trg 1. 1429

Uče ka se sprejme s 1. januarjem 1914 pod ugodnimi pogoji. Znati mora malo šivati. Trgovina meša-nega blaga g. Josipa Robnik, Sv. Lovrenc nad Mariborom Hrana, stanovanje in še plačilo na mesec 1427

Ženitna ponudba. Gospodična sred-nje starosti, neomadeževane pre-teklosti, vajena vsakega dela, je obiskovala gospodinjstvo šolo ter ima gotovine 2500 kron se želi v svrhu ženitve seznaniti s poštenim varčnim, okoli 4 do 45 let stari-m možkim z nekaj gotovine in stal-nim zaslužkom v kaki tovarni ali kaj podobnega. Pisma s popolnim naslovom, z navedbo starosti in stanu je poslati na upravo Slov. Gospodarja pod A. K. do 30. t. m. 1424

Razprodajam veliko zalogo ženil-rob-cev, tri-vogliaste, različ-ne barve, gladke ter rižaste, jako pripravno za **božično darilo**, komad K 3 40; priporočam tudi druga vsakovrstna darila po nizki ceni.

Redka priložnost! 1000 komadov flanelnih odev, široke 120 cm, dolge 180 cm za K 150 se dobijo dokler so v zalogi. Pričakujoč obilnega obiska se zabeležim

Jožef Ullaga, Maribor
Tegethova cesta št. 21. 1100

Kdor hoče dobiti?

za malo denarja veliko dobrega blaga, naj si naroči od „Prve slovenske spodnje štajerske razpošiljalnice“

J. N. Šoštarich, Maribor, Gosposka ulica št. 5

Ostanke raznega blaga n. pr. 20 m močnega belega platna za samo 8 K, 20 m posebno močnega za 9 K, 20 m zelo finega za 11 K, 20 m močnega druka K 8'60, 20 m posebno močnega za 10 K, 20 m zelo trpežnega 12 K. Za enako ceno kakor druk se dobijo tudi ostanke cajga, kambrika, levantina, pisane platna in parhenta. Ostanke so v dolgoti od 2-7 m. Naročila nad 20 kron se pošljejo franco. Zamenjava dovoljena. 680

Hiša z majhnim gospodarskim poslopjem in vrtom je na prodaj. Studenec pri hiši. Eno stanovanje se lahko odda. Vprašati je: Pe-karska cesta št. 31, Studenci pri Mariboru. 1423

Razglas.

Načelstvo kmečke hranilnice v Pi-šecah, registrovane zadruge z ne-omejeno zavezo, je zvišalo v svoji seji dne 7. decembra t. l. obrestno mero pri hranilnih vlogah od 4 1/2 na 5%, in pri posojilih od 5 1/2 na 6%, in plačuje rentni davek posojilnica sama. 1422

Kovačnica se proda ali pa da v najem s 1. januarjem 1914. Po-nudniki naj se oglasijo do 15. ja-nuarja pri g. Antonu Jančič, po-sestniku v Laporju. 1426

Izjava.

Jaz obžaljujem, da sem govorila o Rozaliji Kuher v Ložnici pri Velenju nekaj slabega, kar pa ni res, ker vem, da je Rozalija Ku-her pridno dekle. Plačam tudi stroške tiska. 1430

Terezija Pečecnik, l. r.

Vsaka odjemalka Stumpfove dobre ržene kave dobi k vsakemu zavoju (5 kg K 4—franko) 2 darili, pri večkratnem odjemanju tudi sukno za

bluze zastoj

s kavo poslano. Vrečica se da porabiti kot posodin prt.

Jožef Stumpf,
tovarna ržene kave
Šlotov na Labi (Češko).

Vzorci in prošpekti zastoj in franko.

Prosim, da se naroča naravnost pri gornji tvrdki, ker je glasom po-stave agentom pod kaznijo prepovedano v privatnih hišah žitno ka-vo prodajati. Vzorci in prospekti zastoj in franko. 1321

Pridobivajte nove naročnike!

Vsaka ura 14 dni na poskušnjo.

Se pošilja samo proti povzetju, Po 14 dneh se na želje denar vrne.

Velik cenik brezplačno. (Jamstvo 3 leta.)

14 karatni zlati prstani	4—
14 karatne zlate ure za gospode	40—
Srebrne ure	K 6-50
Srebrne ure s 3 srebrnimi pokrovi	9-50
Pristne tula ure dvojno pokrovo	18—
Ploščnate ure iz kovine	6—
Srebrni pancir-verižice	2—
14 karatne zlate verižice	20—
Amerikanske zlate double-ure	10—
Goldin Roskopf ure	4—
Prave železničarske Roskopf-patent.	
Prava nikeln. točno na min. idoč	K 5—
14 karatne zlate ženske ure	19—
Viseče stenske ure na nihala	10-80
Kuhinjske ure	2-40
ke	8—
ezvojnim p zvoncem	8-50

A. Kiffman, Maribor M. 49
Velika tovarniška zaloga ur, zlatine in srebrnine.

Za božično in novoletno sezono

priporočava trgovcem v nakup:

božičnih okraskov, svilenega papirja v vseh barvah, kreppapirja v vseh barvah, barvani papir na eno strani v vseh barvah, barvani papir na dve stran v vseh barvah, zlati in srebrni papir, sveče za drevo in čarobne sveče, cvetje za rože, žica, zlata pena, jaslice izgotovljene, podobe za jaslice, rutke.

Božične in novoletne dopisnice, kakor tudi druge vrste po jako nizkih cenah.

Na debelo!

Na drobno!

Goričar & Leskovšek

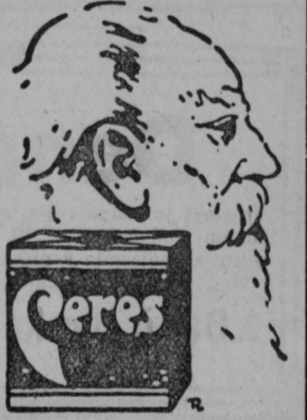
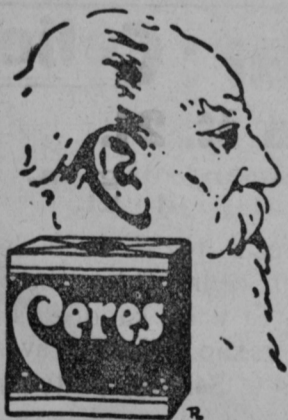
Graška ulica 7.

Celje

Rotovška ul. 2.

Najstrožja kritika potrjuje

popolno čistost in pristnost jedilne masti „Ceres“. Druge masti vsebujejo dostikrat do 15% vode ali drugih primesi, jedilna mast „Ceres“ ne vsebuje ničesar enakega. Kdor kupi 1 kg jedilne masti „Ceres“, kupi v resnici 1 kg čiste masti. Pri vporabi se vzame vedno 1/4 jedilne masti „Ceres“ manj nego kake druge.

Zakaj kupujete

in naročujete pri Vam nepoznanih trgovcih? Domači Vam gotovo z boljšim, lepšim in cenejšim blagom postreže.

F. Seršen,

narodni trgovec v Ljutomeru,

ima veliko zalogo najnovejšega blaga za moške ženske in otroke; moške obleke gotovo za polovico ceneje, kakor tisti, ki si naročijo pri tujcih. Zimske cele obleke, volnati čifof za ženske že od 3 K naprej. Posebno lepe reči za božična darila. 1391

Manufakturna trgovina

M. E. Šepec: Maribor

Grajski trg št. 2 (Burgplatz)

se cenjenemu občinstvu, gospodarjem, fantom in dekletom za nakup novih oblek, lepo novo modno volneno in perilno blago, platna in drugih potrebščin, vsem ujudno priporoča, ter zagotavlja na dobro, brezkonkurenčno, ceno postrežbo. Vse vrste odev in flanelnih odev za postelje od 1 K 40 vinarjev naprej. 1175

Franc Korošec

trgovina z železom in mešanim blagom v Gor. Radgoni.

Priporoča slavemu občinstvu svojo veliko zalogo velevažnih in pri gospodarstvih potrebnih reči po niz. cenah bakrene in železne marjacejske kotle, peči, štedilnike, traverze in drugo železje, orodje in posode. Stroje za krmo in šivanje, kolesa (bicikeln) in vse dele za iste. Deske, late, štafelne itd.

umetna gnojila od c. kr. kmet. družbe v Gradcu. Zaloga cementnih cevi, kerit in drugo. Zaloga vsake vrste opeke, iz sloven. križevske opekarne, ki se vsak dan dobi. Vsak pondeljek skozi celo leto sveže apno, za kovače najboljši koks, oglje in "ostrauer" premog, tudi svitli premog v vel. kosih za kurjavo.

Pozor! Cenj. kupovalci. Pozor!

Nova slovenska trgovina

Alojz Brenčič, Ptuj

nudi cenj. občinstvu za

jesen in zimo samo sveže blago

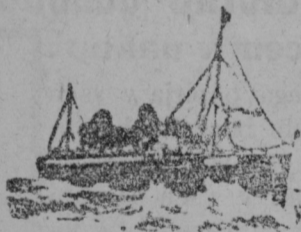
kakor: najnovejše štefe za moške obleke, ter sukno in volno za ženske obleke in bluze, mnogo trpežne hlačevine, veliko izbiro raznega parhenta stanovitnih barv, najmodernejših svilene, volnene, suknjene in štrikane robce ter vsako vrstnega platna za posteljno in životno perilo in sicer hlače, srajce, nogavice, rokavice, predpasnike, ovratnike, manšete, etroče obleke, dežnike ter z eno besedo vse, kar spada v manufakturno stroko. Postrežba hitra in solidna! Za mnogoštevilen obisk se priporoča

narodni in domači trgovec
Alojz Brenčič v Ptuj. 952

Novo blago!

Nizke cene!

Samo 5 dni vozijo brzoparniki francoske prekomorske družbe

Havre v Newyork

najkraj. in najhit. vožnja.

Veljavne vozne listke (Šifkarte) za potnike v Ameriko in vozne listke za potnike iz Amerike nazaj v domovino izdaja edino

Ed. Smarda :: Ljubljana

konces. potovalna pisarna Dunajska cesta 18

v hiši Kmetijske posejilnice, nasproti znane goštilne „Figabirt“. 375

Denarja ni,

draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom gotovo 10 do 20 kron na dan zaslužiti, pošljite za pojasnilo v pismu znakmo za 10 vinarjev in svoj natančen naslov na:

J. Batč, Ilirska Bistrica 26, Kranjsko.

Staroznana

stavbinska obrt

z vsem inventarjem v mestu Maribor, 5 min. od glavnega kolodvora v zelo živahni okolici, s hišo z visokopritličnimi stanovanji, gospodarsko poslopje, velik prostor za stavbene potrebe, 3 lepi še ne zazidani parcelirani in zelo ugodni v mestu ležeči stavbeni prostori ob cestnem pročelju, se radi smrti takoj za nizko ceno proda. Pojasnila dajejo Ant. Kaschmana dediči, Maribor, Reiserjeva ul. 23.

F. Prull mestna lekarna pri c. kr. orlu

MARIBOR

Glavni trg št. 15 poleg mestne hiše.

Kapljice za svinje proti rdečici je izvstno zdravilo. Gotovo pomaga, že bolani svinji se lahko daje 3krat na dan ena mala žlica. Cena 1 steklenice 1 K.

Gospod A. H., Sv. Križ piše:

Hvala Vam za priposlano zdravilo: Svinjske kapljice za rdečico: Uspeh vrlo povoljni!

Gospod Janez K. piše:

Prav dobro pomagalo!

Nadalje priporočam:

Kapljice za želodčni krč: Stane 1 steklenica samo 50 vin.

Zganje proti trganju: Prav dobro mazilo pri prehlajenju v zglobeh in udih. Cena 1 K.

F. Prull mestna lekarna pri c. kr. orlu MARIBOR, Glavni trg št. 15.

Franc Pleteršek,

zaloga pohištva

Maribor, Koroška cesta št. 10 nasproti Čirilove tiskarne

priporoča svojo bogato zalogo poliranega, motno iztrdelnega nareto pohištvo, za spalnice, jedilnice in kuhinje. Divane, vložke, matrace, stole in ogledala. Otroške železne postelje. Vse domače delo, solidno tako, da je vsaki odjemalec zadovoljen. Prav nizke cene. Krščansko ljudstvo kupuj pri Slovencu. 61

Rudolf Pevec, eksportna hiša v Mozirju 1380

rabi veliko vagonov hmelja, jabolk in krompirja za izvoz ter plača najdražje po dnevni ceni, po dogovoru pismeno ev. brzojavno.

J. Fauland v Ptuj

trgovina z manufakturnim blagom se vsem priporoča. 576

Znano je, da se kupuje

pri staroznani domači zanesljivi

trgovini ne samo po ceni, tudi prav dobro:

Sukneno blago (što) za ženske in dečke, Novomodno volno za ženske i dekleta, Najnovejše perilo blago za obleke in bluze, Platno belo in sivo za srce in spodnje hlače Blago za postelje, za rjub brez šiva in matrace, Srajce izgotovljene vseh vrst za moške in ženske, Predpasnike veliki izbor za prati in s črnega atlasa, Zmiraj novosti robcev iz svile in za prati, kakor vseh vrst blaga za domačo vporabo, sočimer si pri veliki izbiri in pri nizkih cenah tudi doma svoj nakup lahko dosežete po zelo ugodnih prednostih, zatorej pošljem na zahtevanje

zastonj

vsakomur svojo bogato zbirko vzorcev na razpolago. 580

Karl Worsche, Maribor M.

Gospodska ulica št. 10.

Glas gre kakor blisk od kraja do kraja,

da prva kranjska pošiljateljska trgovina

R. Miklauc :: Ljubljana 205

razpošilja najbolj zanesljivo blago tako na trgovce, krojače, šivilje kakor tudi na druge odjemalce in naročnike. Tvrdba gleda le na velik promet ter ne išče velikega dobička in ima najboljše tvorniške zveze, veliko blaga pa sama izdeluje.

Torej zahtevajte

takoj cenik različnih predmetov iz

Prve kranjske razpošiljateljske trgovine

R. Miklauc :: Ljubljana 205

Prvo naročilo Vas pridobi tvrdki.

Obstoj tvrdke čez 40 let! 1413

Pozor!

Slavnemu občinstvu v Mariboru in okolici uljudno naznanjam, da sem prevzel prejšnjo Alojz Šumenjakovo špecerijsko trgovino v Mariboru, Tegethofova cesta 57, nasproti južnemu kolodvoru.

Trgovino sem popolnoma na novo preuredil in založil z najboljšim špecerijskim blagom.

Imam v zalogi pristno najboljšo moko Majdičevih mlinov v Celju ter vso blago, ki se prodaja v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in v korist Slov. Straže v Ljubljani kakor: vžgalice, Kolinsko kavino primes, milo, kremno itd. Ker se bodem potrudil, da zadovoljim svoje cenj. odjemalce z dobrim blagom po najnižjih cenah, se prav uljudno priporočam in upam, da me bode slavno občinstvo kot domačina izdatno podpiralo.

Nakupljeno blago bodem po celem mestu brezplačno dostavljal na dom.

Nakupujem tudi vsakovrstne deželne pridelke kakor: fižol, oves, pšenico, vinski kamen suhe gobe, smrekove storže po najvišjih dnevnih cenah.

špecerijska trgovina v Josip Šerec, Mariboru, Tegethofulica 57

Sprejem tudi dva učenca, prednost imajo tisti, ki so se že kje učili in ki stanujejo v Mariboru. 1415

R. Brezovnik

trgovina v Vojniku

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega špecerijskega in galanterijskega blaga, železnine, cementa, barv, firneža, lakov, usnja, stekla, kislih vod, najboljših semen itd.

Domači pridelki se kupijo vedno po najvišjih dnevnih cenah. 1420

Za Božič in Novo leto! Kupujte darila! Pelerine

za moške, ženske in otroke razne kakovosti, plete, vsakovrstne ženske robce, svilnate rute, fino trikot blago, odeje, koče, izvstno blago za obleke in perlo ter sploh vse, kar potrebujete, dobite v na večji in najlepši izbiri po jako nizkih cenah v najnovejši narodni trgovini.

Mihaela Cimerman: Ljutomer

Iv. Ravnikar: Celje

Graška ulica št. 21.

Trgovina s špecerijskim blagom, z moko in deželnimi pridelki.

Priporočam bogato zalogo svežih rozin, cveb, lešnikov, mandeljnov, citronad in cedri. Zaloga božičnih okrasov za drevesca in različne kandite, kakor tudi fino čokolado in kakao. Vedno sveže žgano kavo 65 Solidna postrežba.

BOŽIČNA PRILOGA

za leto 1913

Na sveti večer.

„Slava Bogu na višavah,
mir na zemlji ljudem!“
Blažena noč božična,
Spet te uživat grem.

Dvajset je let minulo —
z doma sem hitel — kam?
Sreče iskat in kruha,
kaj bi me bilo sram!

Staro sem mater zapustil,
grobní očetov pomnik,
blodil po svetu in zabil
Starišev ljubljenih slik.

Zabil, a ne za vedno:
vračam nocoj se domov
mater pozdravit jokaje,
znance in rodni krov.

Tiho, svečano na zemljo
Sije zvezda milijon;
milo zapoje v cerkvi
selski polnočni zvon.

Kake spomine vzbuja?
„Ure mladostne, na vas,
ko sem v čistem veselju
sveti obhajal čas.“

Kočo že gledam pred sabo,
v sobi še luč lesketa.
Ali po tolikih letih
matí me pač spozna?“

Starka pri medli sveči
bere iz bukev nocoj.
„Tukaj imaš me, mati,
sin se povrnil je tvoji!“

„Sin? Imela ga nisem.
Toda, kaj se mi zdi?
Davno že v hladni zemlji
tvoja mati leži.“

Urno hiti na grobe!
Blizu cerkvenih vrat
siva mati je tvoja
legla na veke spat.

Zabila ni te do smrti.
Zabil le ti si nje;
vse ti je odpustilo
matere blago srce.“

* * *

Pesem iz cerkve poslušaj
tujec na grobu nem:
„Slava Bogu na višavah,
mir na zemlji ljudem!“

ANTON MEDVED.

Povest o ovčki Liski.

Na sveti večer je bilo . . .

Čisto v kotu obširnega ovčjaka je ležala na umazani stelji ovčka Liska in umirala . . . Tovarišice z belo in s črno volno so se pogovarjale ne daleč od nje o tem in onem. Razločno je slišala, kako so se menile o božjih jaslicah in o pastirčkih, ki so prinesli jagnjeta ter jih darovali božjemu Detetu. Želele so si ovčke, da bi bile takrat poleg, da bi jih pastirči darovali Detetu; oj, kako srečne bi bile!

Najmlajša z mehko, belo volno, je rekla:

„Jaz bi se približala Jezuščku, da bi me gladil po mehki volni in se igral z menoj.“

Njena starejša sestra je dejala:

„Vso volno bi mi smeli ostriči ter narediti iz nje topel kožušček za Odrešenika.“

Tako so se pogovarjale Liskine tovarišice, ona pa je čutila smrt . . . Kaj naj si še želi? Živela bi še pač rada nekaj časa, a če ni mogoče, mora umreti, ločiti se mora od veselih tovarišic. V prsih jo je zaskrbelo, da je bolesto zaječala; z zadnjimi močmi je vzdignila glavo, ki ji je zopet trudno omahnila; vse telo je trepetalo v grozi pred smrtjo. In kakor bi še ne bilo dovolj bolečin, spomnila se je ovčka svojega življenja ter morala priznati, da je sama zakrivila zgodnjo smrt.

Vrstile so se slike pred njo, pričevši z rano mladostjo pa do bolečnih, predsmrtnih trenutkov na Sveti večer.

Na lični ravnini tik skalovite planine stoji priprosti, lesen ovčjak. V tem ovčjaku se je rodila nekega poletnega dne ovčka Liska. Na mehki praproti je ležala slabotna in drobna ter dihala komaj vidno; oči je imela zaprte in glavo sklonjeno na praprot. Polagoma se je začelo vzbujati v njej življenje in čez hip je privzdignila glavo, odprla oči in se začudila, kajti zagledala je prvič luč sveta; videla je obdrgnjene stene starikavega ovčjaka, čudila se lini, skozi katero je prihajala svetloba v ovčjak. Vse se ji je zdelo novo, zanimivo in lepo. Da jo je gladila mati s svojim, nekoliko raskavim jezikom, to se ji je zdelo naravno in razumljivo.

V želodecu se je oglasilo nekaj kakor glad in tedaj se je zdela ovčki pametno in modro, zajokati z rahlim in zategnjenim b—e—e—e. Mati jo je hotela nadvojiti. Dasi je stegnila ovčka svoj vrat, je bil pa vendar prekratek in zato je morala misliti na pomoč. Vstala je najprej z zadnjima nogama, in ker se ji je to posrečilo, poskusila je tudi s sprednjima. Nekoliko šibke so bile te nožice in nič prav zanesljive; morala je paziti na vsako kretinjo, na vsak korak. Ko se je napila mleka, vlegla se je zopet utrujena in zaspala.

V mraku so se vrnilo ostale ovce s paše ter se začudile, zagledavši mlado ovčko. Radovedno so se ji približale ter jo povohale v pozdrav. Ovčka se jih je v začetku bala; ko pa je videla, da so ji naklonjene, zapustil jo je strah. Tretjega dne se je že začela družiti z jagnjiči. To je bilo veselje in skakanje ter razkazovanja po ovčjaku! Najprej je vsak mladič ji pred-

stavil svojo mater, nato pa so si ogledali vrata in stene. V kotu je prav tedaj zapel zvonec ter silno prestrašil ovčko; le s silo so jo spravili k stari ovci, noseči zvonec okrog vratu, da si ogleda zvonečo stvar, ki ji pravi pastir zvonec.

Ko si ga je ogledala od vseh strani in se naučila stari, hladnokrvni ovcí, se je hotela z ostalimi jagnjeti malo ponoreti; toda ni slo, bila je lačna in trudna. Poslovila se je od tovarišic, pomigala jim z repom v pozdrav ter odhitela k materi.

Pet dni je že bila stara ovčka; davno je že shodila, telo se je razvilo in okrepilo, iz neokretnega, slabotnega jagnjeta je postala poskočna, razposajena ovčka. Šestega dne je doživela ovčka nekaj novega in lepega; pastir jo je namreč vzel s seboj na pašo. Številna ovčja čreda se je pomikala po široki cesti naglo, da je ovčka ni mogla dohajati. Klicala je mater, prosila, da jo počaka, toda brez uspeha; naposled jo je vzel pastir v naročje ter jo nesel za čredo. Trepetala je v njegovem naročju in še-le tedaj se je pomirila, ko jo je pogladil po hrbtu in ji govoril z mehkim, toplim glasom:

„Ovčka! Ovčka! Le mirna bodi! Jaz te varujem, pridna ovčka.“

Zapazil je, na njenem čelu črno liso ter ji rekel:

„Ti boš „liska“, ker imaš na čelu črno liso.“

Tako je dobila ovčka ime, ki ji je ostalo vse življenje.

Čreda je dospela na planino ter se razpršila med prilikavim grmovjem, iskajoč si hrane. Liskina mati je čakala otroka, da ga nadoji; nato se je pričel pouk. Pod jelšov grm, kjer je rastle sladka trava, je peljala mati ovčko ter ji kazala, kako se vgrizne v travo. Liska je poskusila; približala je gobček travi ter hotela vgrizniti; a komaj se je dotaknila z gobčkom trave, zbode jo nekaj v nos. Nevoljno je stresla glavo ter pogledala mater z očitajočim pogledom. Nerazumljivo se ji je zdelo, zakaj bi ji želela mati hudo; v mlado srce se je naselila nezaupnost do rodne matere. Kakor bi hotela pokazati notranji preobrat tudi na zunan, zapustila je mater ter se pridružila igrajočim se tovarišicam na trati. — V brezskrbnem veselju je Liska naglo pozabila na mater.

Mlade, lahkonožne ovčke niso mirovale niti za trenutek; norele so na trati in se lovile po otročje; še-le tedaj, ko so se upehale in utrudile, so se ustavile na oddih. Radovedno in nagajivo so gledale za mamicami, a še dalje je splaval njihov pogled. Videle so sosednje planine, ob vznožju dolino in sredi nje lično mestece z belimi hišami in z vitkim zvonikom.

„V dolino bi hotela; lepo mora biti doli“, vskliknila je Liska ter hrepenéče pogledala v daljavo. Najstarejša ovčka se ji je približala ter ji začela pripovedovati o krasotah in veselju, ki vlada v dolini dan na dan, brez prenehanja. „Tam doli“, tako ji je pravila prijateljica, „ni mraza in ledene burje. Okrog belih, prijaznih hišic se razprostirajo vrtovi in v njih cvetejo najlepše cvetlice, ki imajo edino nalogo, da razveseljujejo človeka s svojim prijetnim vonjem.“

„Moja babica“, dejala je, „je bila nekoč v dolini. Ni se mogla naučiti krasotam, ki jih je videla

pri ljudeh v belih hišah. Koliko dobrih jedi je pojedla in koliko slaščic, saj ne ve števila! Kdor še ni bil v dolini, nima pojma o njej.“

Zamišljeno so zrle mlade ovčke v dolino. Verovale so besedam, ki so jih pravkar slišale od starejših tovarišic. Polotilo se jih je neizmerno hrepenenje po dolini, po krasotah, ki se nahajajo v njej. Zakaj ne morejo tja doli? najnesrečnejša je bila Liska. Planine in trate so se ji na mah odtujile; na mater se ni niti spomnila. Odslej je imela le eno željo: V dolino!

Doma v ovčjaku je pripovedovala zvečer materi o svojem hrepenenju, o želji, videti lepši svet, lepše kraje v dolini. Oči so ji žarele živahno, ko je pripovedovala, kaj bo prinesla materi iz mesta. Toliko lepega bo videla in doživela! — Mati pa je žalostno dvignila glavo, pogledala hčerko s pogledom, polnim bolesti in solz ter govorila:

„Hčerka! Eden dom imaš, in če tega zapustiš, ne boš našla drugega; ostani!“ — Silna bolelost je prevrela njeno srce; čutila je, da se ji otrok odtuja, da sili v pogubo.

Liska je bila gluha za materine besede, za materino bol; svet in radost sta jo mikala tako silno, da je preslišala svarjenje in prošnje. — „V dolino!“ je klicalo srce . . . „Svet je lep“, so ji pravile oči, strmeče v daljavo. Toda kako?

Slučaj je nanesel, da so prišli na planino, kjer se je pasla Liskina čreda, ljudje, in sicer izletniki iz mesta. Priletel gospod je bil z dvema otrokoma, kojim je sledila v precejšnji razdalji gospa. Ko sta zagledala živahna otroka ovčjo čredo, stekla sta k njej, želeč vloviti belo jagnje, da bi ga božala in gladila po mehki volni. Drobna čreda se ju je ustrašila ter se spustila v beg; toda prepočasno so letele drobne nožice, otroka sta jih dohitela in vlovila zadnjo izmed ovčev — Lisko. Srečna sta bila otroka, ker sta smela božati nežno ovčko ter se ji dobrokati. Deklica je segla v žep ter ji ponudila sladkorja. Oj, kako sladka je za nerazvajeno ovčko! Že se ni več bala tujcev; prav nič se ni obotavljala, ko jo je vzdignil deček v naročje, da jo ponese pokazat roditeljema.

„Poglej papa“, govoril je deček, „kako srčkana je ta ovčka!“

„Mama“, je besedičila deklica, božajoč ovčko po glavi, „ali vidiš, sredi čela ima liso, pogledj!“

Čudili so se nežni ovčki z belo, mehko volno; ljubkovali so ž njo in ji dajali laskava imena. Deklica se je ni mogla nagledati.

„Papa“, je prosila, „kupi to ovčko; tako rada bi jo imela, kupi!“

„Za kaj pa ti bo?“

„Kar tako jo bova imela s Pepekem; krmila jo bova in se igrala ž njo.“

„Kupi, papa, prosim“, pridružil se je brat ter zaupno gledal zdaj očeta zdaj mater.

„Če jo pastir proda; morava ga vprašati.“

Pepek je naglo postavil jagnje na tla ter odhitel po pastirja.

Pa so se pobotali; ponudili so pastirju lepega denarja in kupčija je bila sklenjena.

Zdaj se je izpolnilo ovčino hrepenenje: Šla bo v dolino, da se poračuje in naužije mladosti. — Ponosno je gledala na tovarišice, stoječe v bližini ter jim namigavala z ušesi v pozdrav.

Nad cesto se je pasla ostala ovčja čreda. Od tam je prihajal zdaj pa zdaj bolesten vzdih kakor odmev trpečega srca . . .

„Liska, ali slišiš? — Tvoja mati plače za teboj, ker so te prodali? Liska, Liska . . .“

Veseli izletniki so odhiteli z ovčko po strmi cesti ter dospeli v mesto prav tedaj, ko se je poslavljalo solnce od vrhov in planin. Niti enkrat se ni ozrla ovčka nazaj; nič žalosti ni bilo v njenem sreju, samo bodočnost v dolini jo je zanimala in na sladkorček je mislila.

Tako naglo se je vse zgodilo. Komaj enkrat je zašlo med tem solnce in ovčka je že hodila v lepi sobi po gladkih tleh, pogrnenih navskrižema s pisanimi preprogami. Nekako nerodno se ji je zdelo in paziti je morala, da ji ni izpodrsnilo.

Tuj vonj jo je objel, nikjer ni našla trave ali dišečega grma; skoro tesno ji je postalo. Otroka sta se ji smejala in ji nagajala. Okrog vratu sta ji privezala moder trak, s kojim sta jo vodila po sobah, na dvorišče in na vrt; ovčki iz planin se je zdelo vse novo in lepo. Zadovoljna je bila z novim domom, planin se ni spominjala, čemu le? Sama je hotela v dolino, da si tam poišče sreče; ko se naveliča, dali jo bodo nazaj k materi in prijateljicam.

Nastopila je prva noč ovčkinega bivanja pri tujih ljudeh.

Otroka sta šla spat; prej pa sta še naročila kuharici, naj skrbno zapre Lisko v klet. Kuharica je pograbila ovčko za volno ter jo vzdignila v naročje; milo je zajela Liska.

„Tiho“, zarentačila je kuharica nad njo ter jo neusmiljeno udarila po gobčku.

Prvič v svojem življenju je bila tepena, in od tuje roke. O kako je skelel ovčko ta udarec! In povrhi je bila še zaprta čez noč v temni, vlažni kleti. Sama je počivala na slami ter gledala preplašeno na vse strani, boječ se, da zagleda v kakem kotu svetle, grozeče oči. V drobnem sreju se je vzbudil kes; zakaj ni ostala na planini, zakaj je zapustila mater, pri kateri je bila na varnem? Jokala je; toda med zidovjem je zamrl njen rahel glas, nihče se ji ni odzval, nihče je ni tolažil v samotni in temi.

„Mama“, je klicala v milim glasom, a mati je ni slišala, bila je predaleč od nje. Pozno v noč je zadremala utrujena in obupana.

Toda ni še odprla zora svojih oči, ko se oglasi v kleti v bližini ovčke petelin s svojim: Kikiriki! Pokonci je skočila Liska, tako zelo se je prestrašila kričečega glasu; nemirno in preplašeno ji je bilo srce v ozkih prsah, spanec je odbežal in se tisto jutro ni več vrnil na ovčkine oči.

Zunaj se je zdanilo. Pred kletjo so se slišali koraki, prihajala je kuharica po ovčko. Oj, kako se je bala te neusmiljene ženske, trepelala pred njeno surovo roko, ki jo je včeraj tako brezobzirno udarila po gobčku! — V majhni skodelici je ponudila kuharica ovčki mleka; komaj da ga je pokusila. Vse boljše in tečnejše je materino mleko, a tega ni pri tujih ljudeh. Po zajutru se je pričel pouk. Otroka sta jo peljala na dvorišče, kjer se je najprej učila letati za njima; težko je šlo, bila je še šibka, a ubogati je morala, kajti danes otroka nista bila več tako prijazna nego prejšnjega dne na planini. Tu pa tam je dobila pogače, sladkorja le dvakrat.

Najrajše bi se bila vlegla kar na oster pesek, tako je bila utrujena, pa ni smela. — Otroka sta prinesla iz drvarnice dva valja ter položila na nju ozko desko; na tej deski je morala ovčka mirno stati, dočim sta otroka premikala desko sem pa tje. Motilo se je revici v glavi; trepetala je pri misli, da lahko omahine z deske ter se pobije; otroka pa sta se smejala in se norčevala iz nje.

Ko je smela z deske, mislila je, da je za ta dan konec muk. O, kako je bila potrebna počitka in okrepčila! Toda otroka nista razumela ovčkinih potreb; odnesla sta jo v otroško sobo, kjer jo je položila deklina v otroški vozek, da bi bila za punčko. Kakor v ječi se je zdelo Liski v vozičku, saj se ni mogla nikamor gani in vroče ji je bilo pod odejami kakor v najhujši vročini na planini. Otroka sta jo zibala in pela: Aja tuja, aja tu . . . Nič ni pomagalo, ovčka ni hotela zaspati — z lačnim želodčekom. Komaj je pričakala kosila, ki ji je teknilo izborna, dasiravno ni bila vajena močnate hrane.

Popoldne je morala zopet z otrokoma na vrt. Lep in dišeč je bil ta vrt in ovčka je mislila, da je postavljen za njo. Vgriznila je v zelenjavo in — oj nesreča! — v nepravu. Takoj je bila kaznovana, a tokrat od Pepeka, kojemu je še najbolj zaupala. Potrta se je plazila odslej za otrokoma. Veselje ji je izginilo iz srca, v njem pa se je naselila bridkost. — O mati! Kje si? Kje ste solnčne planine? Tako je tožila ovčka vse dni; vzdihovala in povešala je glavo v bridkem spoznanju, da je prodana v nemilost, mogoče celo v smrt. Da, smrti si želi; ona jo bo rešila ječe in brezsrčnih ljudi, ki mislijo, da je ovčka neobčutljiva igrača.

Proč hoče, proč mora. V tem hrepenenju po prostosti je preživela poletne dneve. Razposajenost in poskočnost sta jo že davno minili; pa kdo bi tudi skakal — bolan! In ovčka je bila hučo bolana! Glavo je povešala vsled telesne utrujenosti; volna, prej mehka in bela, postala je medla in umazana. Nobena jed ji ni dišala; želodec je bil od raznovrstnih slaščic po-

kvarjen, manjkalo mu je zdrave in tečne hrane. Da, zbolela je Liska v dolini, v tem brezsolnem kraju, kjer je zrak okužen in vdušljiv. — Nesrečne se je usmilil jesenski čas. Takrat se je namreč pričela šola, v katero sta pohajala tudi Pepek in njegova sestra. Zdaj je bilo treba misliti na knjige in ne na ovčko. Kaj naj store ž njo — z bolano? Sklenili so, da jo na prihodnjem sejmu prodajo. Prišel je sejem. Na zagrajenem prostoru je stala vsakovrstna živina in čakala kupcev. Ob strani je bil prostor za ovce; semkaj so pripeljali tudi oslabele Lisko. Mladostna gibčnost in svež pogled sta izginila iz njenega telesa. Kakor starka je stala poleg krepkejših tovarišic ter čakala rešitelja.

„Liska, ali si ti“, jo nagovori naenkrat znan ji glas. Liska se ozre ter zagleda tovarišico s planin.

„Jej, jej“, začudila se je Liska, „kako si ti zdrava in krepka, a jaz sem bolana . . . Kaj je novega na planini?“

„Nič posebnega! Tvoja mati še vedno žaluje za teboj in postarala se je; težko, da dočaka zime. Druge tvoje mladostne znanke so zrastle; Maroga ima že mladiča, saj se je spominjaš. Drugo je vse postarem.“

Liska je zopet jokala . . . „O mati! Torej še vedno misliš na-me, na izgubljeno hčer?“

Prišel je kupec, priprost kmet, ter kupil Lisko za nizko ceno. Usmilil se je sirote; njena usoda se je obrnila nekoliko na bolje; imela je zdravo hrano, dihala je svež zrak na planini in grela se v prijetnih solnčnih žarkih, toda v prsah se je vgnezdila bolezen, ki je čakala ugodne prilike, da začne trpinčiti ovčko in jo nazadnje usmrti.

Minulo je poletje in tudi jesen se je bližala koncu. Po planini je ležal debel sneg; okrog hleva je brila ostra burja ter silila skozi špranje v njega, kjer so počivale ovce. Oj, ta zima! Imej vendar usmiljenje z ubogo, na smrt bolano Lisko! V kotu je ležala na umazani stelji ter pričakovala smrti; da, smrti, ki jo je zakrivila sama.

Prišel je Sveti večer, zadnji večer Liskinega življenja. Ljudje so šli k polnočnicam veseli in zgovorni, Liska pa je zagledala pred seboj smrt. Še enkrat je vzdignila glavo, iz prs se ji je izvil vzdih in smrt ji je končala mlado življenje.

Slična je usoda marsikaterega slovenskega dekleta, ki sili z dežele v mesto, iz katerega pa se navadno vrne bolana na duši in na telesu.

Samske vile.

(Januš Golec).

Ob breg takozvane vaške grabe je bila predleti prislonjena Zlendrova kajža. Tri sestre, samice v pravem pomenu besede, so bivale v njej. Dve starejši, Rezo in Hano, je pobrala smrtna sapa baš tedaj, ko sta stopali že v zimsko dobo samskega življenja. Ostala je samo še mlajša Lona, kot Zlendrova kajžlerca. Dokler so živele vse 3, se ni oglasil pri Zlendrovih nobeden ženin, vedeli so vsi, da trgajo bogoslužne ženske cvetlice za — posmrtno — samsko krono. Kakor hitro pa je samica Lona bila res tudi sama, zahrepenelo je marsikatero moško srce ne toliko po Loni, ampak po njeni kajži in zemljišču. Uboga Lonika, koliko truda in premagovanja jo je stala borba za samski stan. Pa ne vem, če bi ne bila Zlendra že koj od začetka podlegla v tem boju, da jej niso pripomogli vsaj dočasne zmage znani gospod — Janez.

Obhajali so na Remšniku misijon, in seve, gospod Janez, Bog jim daj zasluženi večni mir, so bili med pridigarji. Kot povsod, so tudi našo hribovsko mladino pošteno prali in žehkali, najbolj pa so udrihali po nočnih stepuhih in zapeljivcih. Dekletom so stavili za vzgled svojo rajno teto Lenko. Kaj je storila Lenka, ko je po noči potrkal fant na njeno okno? Kar skozi šipe mu je porinila gnojne vile pod nos in zadosti je imel. Lahkomiselni poslušalci so se posmihali temu vzgledu, le pri preganjani Zlendrovi Loni je padel na rodovitna tla in obrodil tudi dobeseden sad.

To pa to, je menila Lona, gnojne vile pa še imam pri kajži. Vendar, kdo bi pa stal zmiraj na preži pri oknu z vilami in še ponoči? Lonika je namreč silno sladko spala. Pa razvozljala je to kočljivo vprašanje na ta način, da je porinila gnojne vile skozi line na podstrešju. Molele so na dolgo, s štirimi, že rujavimi rogli, v grešni svet, kot strah in poziv na boj vsem stepuhom in ponočnjakom. Vest o Loninih samskih vilah je že koj prvo nedeljo krožila od ust do ust in najbolj v živo zadela vdovca, Preklovega Matevža.

Zena mu je bila umrla že lansko leto. Ljudje so nekaj govorili, da ni ravno lepo ravnal ž njo, pa naj bo kakor hoče, na smrtni postelji sta se vendar le pobotala. Rajnica je še pred smrtjo prišla Matevža za roko, ga zagotavljala, da mu odpušča vse in še pristavila: „Tevžek, vem, da se bodeš ženil po moji smrti“, pokazala je še s prstom na Zlendrovo kajžo in nadaljevala: „pa druge ne jemlji, kakor Loniko“. Tako je govorila odpustljiva in skrbna ženka ter kmalu nato zatisnila oči za vedno. Matevž pa si je izmed vseh njenih dobrih nauk in naročil zapomnil najbolj ono o — Zlendrovi Loni.

Postavni čas žalosti po rajnici je bil minul in Matevž se je bil ravnokar namenil zasnovati Lono, pa so mu strogi gospod Janez in gnojne vile prekrižale in pokosile vse svatovske načrte.

Zlendra je držala pogumno za obrambno orožje samskega stanu, za gnojne vile, in odpodila vsiljivega vdovca kar s celim košem odpovedi.

Izkušnja uči, da se iz zavrtnjene in neuslišane ljubezni rodi kačje sovraštvo. Isto je bilo opaziti tudi pri Preklu; Bog ne daj, da bi isto trdil tudi o Loniki. Matevž je bil sosed Zlendrin, sosed pač po naših hribovskih pojmih. Je pač „avžval“ kake pol ure globeje nego Lona v prav isti grabi. Odslej je nagajal sosedi kjer je le mogel, jej gradil in zapiral vse steze in pota.

Zlendra pa se ni zmenila dosti za to kljubovanje, ker je čutila zadostno telesno in duševno premoč. Vlekla je nekega dne samotno gare mimo Preklove kajže. Stopala je počasi, samozavestno, zatopljena v premišljevanje o gnojnih vilah, nehvaležnosti in minljivosti vsega posvetnega, še — možitve. Suhe gare so evilile, se vrtele enakomerno; Lonika pa ni gledala pred noge, ampak upirala svoj pogled navzgor, kjer so že poganjale zlate cvetke njene samske krone. Pl . . . usk . . . tr . . . esk . . . se je razlegalo kar naenkrat in Zlendra je tičala do vratu v prav na sredi pota izkopenem jarku. Ročaj gar, ki so padle za njo in po njej v jarek, jo je neusmiljeno lopnil po glavi. Kar zabliškalo se ji je pri jasnem nebu pred očmi in možgane jej je zamotal udarec za nekaj trenutkov. Ni zaklela revica pri padcu kot bi bil menda vsak drug na njenem mestu, le globok, žalosten vzdih se jej je izvil iz dna srca, pohitel gorek proti nebu in bil za beležen na Matevžev račun. Skušala se je dvigniti, pa ker je bila dobre in obilne reje, se je zagozdila kot klin v jarek in nedostajalo jej je moči, da bi se skobalila na površje, povrhi so jo pa še tiščale in priklepale gare v ječo. Ves trud, rešiti se je bil zaman. Lona je zavpila na pomaganje.

Obupni klici so udarjali na okno Preklove kajže in se razlivali hladilno kot balzam po škodoželjnem in sovražnem Matevževem sreju. Menil je: Le ohladi se, babura, boš znala drugič se ogibati prepovedane poti. Loni je že jemal glas, čuti je bilo še samo globoke in na dolgo potegnjene vzdihne. Matevžu pa se je zbudila vest: Kaj če bi se bilo bable pa vendar-le polomilo? Ostavil je kajžo in stal pred žrtvo sovraštva in maščevanja.

Lona in Matevž sta se srečala s pogledi, razumela sta se. Matevžovo oko je bliskalo v ohlajenem maščevanju, Lonino pa je zrla v milini, proseče. Kar divil se je Prekl pri pogledu na vjetnico, vzdignil kazalec desne roke in zagrozil proti njej: „Le ohladi se, kaj pa laziš vedno mimo moje bajte!“

Zlendra ga je pogledovala še vedno proseče, zavečala se je, da z jeznim pogledom ali pa zmerjanjem ne doseže pri krvoloku nič. Prosila in rotila ga je pri peterih ranah Križanega, naj jej pomaga iz jarka. Pa jej ni uslišal prošnje, ampak ji je še pretil s tožbo pri sodnji, ker je vozila gare po prepovedanem potu. Loni je pojemale že itak prisiljena potrpežljivost, pošla jej je tudi že vsa krama prošenj in imela je prav krhko psovko na jeziku, ko se nasmehne Matevž, češ: „Tu mi sedaj priseži, da me poročiš, ali pa te pustim, da si ohladiš grešne pete za vselej.“

Na tak predlog pa ni bila pripravljena Zlendra, bilo je premalo časa za temeljit preudarek. Gare so jo tiščale in ji govorile: Reši se, Lončka! Uprla je svoj pogled po grabi navzgor in pretile so jej gnojne vile iz strešne line njene kajže. Matevž pa ni bil voljan dolgo čakati in mešetariti, zavrtel se je na peti in hotel oditi.

Loni se je storilo milo, za smrt le še ni bila pripravljena in jokaje je klicala za odhajajočim: „Pa naj bo kakor si rekel; pa kaj bodo rekli ljudje in pa gospod fajmošter?“

„Kaj ljudje, kaj fajmošter“, se je zadiral Prekl; „v tvojih rokah je odločitev.“

Lona je kimala, pa ni bilo dovolj, dvigniti je morala v jarku 3 prste v potrdilo.

Še-le po prisegi s tremi prsti se je lotil Matevž rešilnega dela, treba je bilo celo motike in krampa, predno je bila Lončka prosta. Mvavljinci so se jej bili razlezli po vsem životu, še na noge se ni mogla postaviti.

Matevž jo je popeljal v bajto in jej postregel kot nevesti. Dolgo sta kramljala, kimala, še skregala se povrhi in toliko je bilo resnice, da je Lona pozno zvečer krevsala po grapi navzgor, gare pa je pustila kot znak sklenjene zaroke pri Preklu.

Taisto noč po zaroki je imela mučne sanje. Gledala je v snu samega ta hučega, kako je plezal na podstrešje njene kajže in snel gnojne vile. Nato jo je popeljal spanec v lepo sobano, kjer so jej bila posuta tla z zlatimi cvetkami. Pa se je prikotatil v njo sam peklenšček, začel pometati z brezovke cvetlice na kup in jih metal prav z njenimi vilami skozi okno.

Mrzel pot je zalival Loni čelo, ko se je predramila in razmišljala o pomenu sanj. Brez dvoma — svarilne sanje sta jej poslali iz onega sveta rajni, samski sestri. Znamenja pa, ki prihajajo iz večnosti, je treba poslušati, to je vedela tudi Lona. Ni je mogel pomiriti več še rožni venec ne, prodani samski stan jo je vznemirjal, sama hudoba jej je pretila z — vilami.

Koj drugo jutro že ob svitu je ostavila kočjo, se ozrla žalostno v preteče vile in jo krenila k samemu gospodu fajmoštru, se potožiti in iskat pametnega nasveta.

Gospodu župniku se je smilila prodana nevesta in prav v srce so jim segle njene besede. Obljubili so jej pomoč. Koj v nedeljo bodo resno prijeli Matevža.

Vsa potolažena je šlepcala Lonika domov in ob-

ljubljalja gospodu za pomoč in tolažbo petelina, prav onega, ki se boče zlegel prihodnje leto med veliko in malo Gospojnico.

Prišla je nedelja. Dolgo je čakal taisto jutro Matevž nevesto, hotel je skupno z njo v cerkev in potem kar naravnost v župnišče na oklice. Pa ni je bilo ljubice, krenila je bila po drugi poti, zapazil jo je še-le, ko je izginila za cerkvenimi vrati. Še molitev mu ni šla ta Gospodov dan prav z lahka z jezika in prstov, zato pa je spustil mežnarju kar celi groš v nabiralnik, in res mu je cerkovnik v zahvalo za nenavadni dar povedal, naj stopi po službi božji malo h Gospodu, bi mu radi pač nekaj povedali. To vest je sprejel Matevž s pritaženim veseljem in grizečo radovednostjo. Kaj neki bi mu radi povedali? Ehi, gotovo se gre za oklice, se je tolažil, je bila že Lonika pri njih. Po maši pa si je skrbno zapel sukno, si odrsal čevlje ob travo in ponižno kot se za ženina spodobi, se je postavil pred gospoda.

Moj Bog, pa kako jezno so ga ošvignili že s pogledom, lovili so nekaj časa sapo in hlastali kar po zraku z ustmi, nato pa vsuli cel koš človeških in živalskih priimkov na njega, roparja in tatu samskega stanu.

Tevže je gledal debelo, poslušal mirno, vest ga je grizla in mu očitala, da res ni ravnal lepo z rajnico in Lono.

Gospod so se izkričali, čuti je le še bilo njihove jezne in trde korake po sobi, nasipavali so v duhu drugi koš očitani. Prekl je dihal pritaženo, se zravnal kot sveča in da bi premostil jarek molčanja, je znil: „No, no, kaj se bojo obregali; prisega je sveta stvar, no in Lona je prisegla, zakaj pa je?“

Te besede so bile novi ogenj v strehi. Gospod so stopili pred ženina, dvignili roko, že odprli usta in mu hoteli zabiti roparja deviškega stanu v uho, pa so k nesreči zadeli malo preveč z jezikom v nebo — pač! . . . se je razlegalo in padli so jim umetni zobje po tleh ter se zakotalili Matevžu pod noge. Tevže se je ustrašil in skočil na stran, doslej ni znal ne on in nikdo v župniji, da nosijo gospod — tuje zobe. Župniku pa je šinila v zadregi vsa kri v glavo, pripognili so se, pobrali zobovje in izginili v sosednji sobi.

Tevže je še čakal nekoliko časa, pa ker gospoda le ni bilo več na spregled, je smuknil pri durih iz sobe z napol glasno opazko: „Strajfenga božja!“

Prisega, storjena v jarku, potrjena s 3 prstmi, je obveljala; gospod se niso nič več umešavali razdiralno v celo zadevo, vedeli so, da ima Matevž blaten in opravljen jezik. Ne bilo bi jim vseeno, če bi se jim posmihala cela fara. Zaročne gare so ostale pri Preklu, čez 3 tedne so se jim pa še pridružile gnojne vile, snete raz Žlendrovo kajžo. Tevže in Lona sta postala pred Bogom in ljudmi mož in žena.

Novoporočeni parček je živel zadovoljno in mirno. Lona se je preselila k Preklu s kokošmi in vilami vred, ker je bilo le nekoliko bolj priročno in ob potu. Že je menila ženka, da zakon ni tak lintver kot ga kolje farni patron, sv. Jurij v oltarju, pa je že kakega pol leta po poroki zasadil sam peklenšček v kot postavljene gnojne vile med oba zakonska; prišlo pa je tako-le: Tevže je prodal nekaj sežnjev zemlje za napravo jeza remšniškemu krčmarju. Pogodila sta se mirno, krčmar je obljubil še par litrov vina za „likof“, tirjal pa od Matevža petelina za pod zob. Matevž se je upiral, krčmar ga pa dražil, da je šlapa, da nosi Lona hlače, on pa kiko in copate. Kar se pa tiče moške časti, je bil Prekl občutljiv; da bi rešil toliko vredno čast pred krčmarjem in mu nadjal nagobčnik, je krenil proti domu po — Loninega petelina. Vedel je, da redi ženka samo eno moško kurjo stvarco, da visi na njem s celim sreem in jo hrani za Jurjevo, ko boče fajmoštrov god.

Kako izmuzniti petelina? To je bila uganka za Tevžeta, pa pot domov je bila dolga, dovolj časa torej za kovanje bojnih načrtov. Dospel je do domače grabe in se hotel pognati v skoku prek. Zamišljen kot je bil, je skočil malo prekratko in se pomudil nekoliko do gležnjev in hladni potočnici. Voda mu je zbitrila glavo, rodil se mu je izvedljiv naklep in prav nič ni zaklinjal Tevže na mokroto, ki je žvekala po obuvalu. Poiskal je krušne drobtince po vseh žepih in dospel na dvorišče jih je trosil pred petelina, ki je zobal in pobiral z zadovoljnim ko—ko—kot! Petelin je hlastal brezskrbno po vadi, kot bi trenil ga je zgrabila Matevževa morilna roka za vrat in predno je utegnil zakokodakati je imel narobe zasukanega ter je tičal pod roparjevo sukno. Tevže je jopič skrbno zapel in vpil na vse grlo: „He—ho, he—ho, da bi te zlodej, za pet ran božjih, Lona, lisica je šla s petelinom.“

Na vso sapo je pridrla ženka iz bajte, a o petelinu in lisici ni bilo ne duha ne sluha. Mož pa se je še hvalil, kolika sreča, da je priskočil še ob pravem času, sicer bi bila šla zvitorepka še s kolkjo. Lona je tarnala, obkladala remšniške lovec, ki znajo pač mačke streljati, ne pa škodljivih lisic, s tožljivimi priimki. Tevže se je držal resno, kazal celo sočutje, vendar v resnici mu je duša kar rajala samega veselja, da se mu je vse tako lepo obneslo. Povedal je še Loni, da mora nemudoma v Št. Jur radi nje že znane kupčije in da si boče že „virta“ privoščil, ki se šteje tudi med lovec.

S koliko radostjo in kako zmagoslavno je stopal proti krčmi s petelinom pod sukno. Oprana je bila moška čast, slečena kikka in sezute nečastne copate. Veliko krohotu je bilo v krčmi, ko so jedli petelina in se veselili na Lonin račun. Neprevidni Tevže je še zaupal klepetavemu krčmarju celo skrivnost ro-

pa in umora, seve, ga je naprosil tudi molčečnosti napram Loniki. Vrt je kimal in obljuval pri svoji moški besedi, potihoma pa se je muzal in si obetal še prav mnogo zabave s tatinsko ugrabljenim petelinom.

V nedeljo po službi božji so se že smejali vsi krčmarjevi gostje zaradi petelina in prekrstili Preklovega Matevža v — lisjaka. Celo zadevo je še tisti dan izvedela tudi Lonika in brž uganila, da se norčuje in posmehuje cela fara ne toliko možu, ampak njej, na tako zvit način prekanjeni, toliko zvesti in udani ženi. Bila je sicer pobožnega duha, pa zelo zamerljivega srca. To tatinsko zvijačo je Tevžetu grozno zamerila in odslej je bila zabita zagozda razdora v zakonsko enoto. Iz te malenkosti, iz tega petelina, ki res ni bil vreden bogve kaj, se je zlegel vsakdanji prepir in očitana. Kolikorkrat je pogledala užaljena Lona vile v kotu, se jej je stožilo, zahrepenela je po časih, ko so še ponosno molele iz line njene kajže v svet in svedočile o kraju, kjer poganja cvet samskega stanu. Miru božjega pač ni bilo več pri bajti. Rajni, fajmoštru odločeni petelin se je kruto maščeval za prezgodnjo smrt.

Prišlo je celo tako daleč, da se je ustavljala Lona Tevžeku kuhati; začela sta posebkvati in pristavljati vsak svoje piskre na ognjišče. Seve, sta jedla oba tako bolj napol kuhano, kajti če je pristavil eden kuho k ognju in se oddaljil za ped, mu je odmaknil drugi in nasprotno. Tevže se je vsled petelinovega prepira udal vinski in žgani kaplji, Lonika pa je vedno hujšala, ker je jedla surovo hrano.

V kotu stoječe vile bi jej bile skopale grob, da se ni pravočasno spametovala. Pobrala je nekega dne še živo kokljo, vile in drugo šaro, pa hajd hazaj, na hrib, v nekdanj tako srečno samsko, Žlendrovo kajžo.

Do smrti se ni vrnila k možu, pa tudi po smrti gotovo ni bila venčana z zaželjeno samsko krono. — Kaj pa gnojne vile? Samevale in rujavele so v kotu ter vzbujale nepremišljeni Loni srečne spomine izza časov, ko so še molele iz lin Žlendrove — samske kajže.

Kaj je to?

V nedeljo, dne 24. avgusta 1913 ob ¼ na 6. uro zvečer je mirnega, jasnega neba plaval čez naše kraje aeroplan ali avijatik, ali pilot, ali kakor se že ta šment imenuje in je vzdignil za seboj toliko prahu, raznih predstav in utisov, da je bilo veselje; le poslušajte:

„To pa tud' ni prav“, se odreže neka ženka, „ob takem prazniku, pa na mašini mlatijo; še v nedeljo si ne dajo miru!“

„Bež, bež“, odvrne modri mož, „motiš se, saj le to na gramofon igrajo pri organistu, veš, skoz' tist' velik ljak; danes se bolj čuje, ko je jasno, saj se je tudi čul zvon iz Dola, kakor bi tam bil.“

„Oče, oče! ali čujete? Motovil bo prišel, motovil, tu pri nas še ni bil nikoli; tega nisem vedel, da gre tudi navkreber; čujte no, kak' sopiha, pa videti ga še ni!“

„Kaaj, kaaj“ — se oglasi gluhi stari oče, „jaz sem mislil, da tu brunka en sršen, sem se že od vseh strani s klafeto otepal, da me ne piči!“

„Oh, Bog nas varuj, potres bo, potres; tako bobni pod zemljo, kakor 95. leta; bež' mo ven, bež' mo“ — vpije stara mamica in čuda, da se ne ubije po stopnicah.

„Andrej! ne vem, če se ne bo hrušovec pokvaril, tako vre v sodu, da je groza; pač letos malo, pa to močno“, tako prisoplje ženica iz kleti; „veš, sem nastavila uha na sod, pa je tako bobnelo, da me je kar strah.“

„Pazite, otroci!“ svari stara gospa z očali na nosu svoji gospici hčerki na sprehođu; „auto“ bo prišel, auto“, in vse gledajo pred-se in nazaj po cesti, in se sučejo kakor srake na vrbi, pa auto od nikoder ne pride, še-le ko pridejo domov, zvedo, da se je nad njih modrimi glavami peljal „aero“, ne pa „auto“. In zdaj še-le spozna modra gospa mama in se s prstom potrka na čelo: „Oh, jaz neumna, da nisem pokledala gor!“

„Glej ga huđiča! tam-le je“, se zadere priprost ovčji pastir na ves glas in vpije, da je cela vas pokoncu; „lej ga no, tak velik jastreb frči po zraku; veš, saj so že stari ata pravili, da so tako veliki ptiči — luftbaloni — ki po zraku letajo in vozijo ljudi!“

„Hvala Bogu“, se oddahnejo vsi; „da le v nedeljo ljudje ne mlatijo; da me le sršen ni pičil; oh, da le ni potresa; da se le hrušovec ne pokvari, saj ga je letos itak malo“ — vse se veseli, da je videlo „luftbalon“, le milostljiva gospa se jezi, da ni videla „aeroplana“, ker ni oči in pameti „gor vzdignila“.

R. V.

Florček.

(Januš Golec).

Bilo je predlanskem, obhajal sem prvi Božič na Remšniku. Kako sem se razveselil, ko ugledam pokončani popoldanski službi božji stopati proti župnišču svojega prijatelja iz Gradca. Kmalu je krožila pri gorki peči kupica iz roke v roko in tako nekako praznično se je dvigal dim iz poštene zaslužene pipe proti stropu. Srečna sva bila oba, ker sedela sva na toplem v prijateljskem razgovoru.

Prilomastil pa je mežnar po stopnicah navzgor, mene je kar streslo po vseh udih in nisem se motil, povabil me je zopet: „Naj grejo, spoved je“.

Nisem vprašal kam, ne h komu, ampak napra-

vil sem se in šel. Veliki zvon je dvakrat tako tužno vabeče zapel, še ko je utihnil, se mi je zdelo, da brni nekaj po zraku, kot bi hotelo šepetati bolniku, da že prihaja novorojeni Kralj miru. Še mali zvonček je pel danes bolj milo, marsikdo je po podeljenem blagoslovu zaklical: „Moj Bog, temu je pa za smrt, ki ga gredu na Sveti dan previdit“.

Pogrezala sva se s cerkvenikom v grape, pa lezla zopet na hrib; mrzla, božična burja je tulila in vendar se mi je pomejal kar curkoma pot po obrazu in hrbtu vsled nagle hoje. Cingljal je zvonček zopet v jarek proti Ližniku. Od hiše sem je stopal počasi trop ljudi z gospodarjem na čelu, ki je svetil in molil glasno rožni venec. Šli so mu nasproti, prišli so pozdravit in pospremit že gotovo hrepenče pričakovane Tolažnika. Pokleknil so vsi in prejeli blagoslov. Takoj za gospodarjem je klečalo četvero otrok, tako pobožno so sklepali ročice in glas se jim je tresel na jok, ko so odgovarjali očetu pri molitvi. Moje oko pa je iskalo zastoj med počastilci gospodinje in — matere . . .

Vstopil sem; iz postelje v kotu je pozdravil nebeškega gosta globok, hvaležen vzdih in pogled dveh globoko udrtih, pa še vedno v materinem blesku gledajočih oči, mi je bil porok o tih, pa prisrčni zahvali za mučno in trudapolno pot.

Ležala je na postelji Ližnikova gospodinja in mati Greta. Obraz jej je bil upal in smrtno bled; o morilki v mladeniški in moški dobi, o — jetiki, pa so pričala prozorna ušesa in roke. Skušala se je dvigniti na postelji, kašel jo je posilil, omahnila je.

Ko je pa mati zakašljala, se je oglašil raz peč otročje vprašujoč glas: „Mama, Vam je li zopet hudo?“ Ozrl sem se tudi jaz tja gor v kot na peč, kjer je sedel sključen fantek, star kakih 8 let, bled in plaho gledajoč.

Bolnica mu je menda že na obrazu čitala vprašanje in me prehitela, govoreč pretirano in sunkoma: „Gospod, pustite ga v hiši, je hrom in ne more sam nikamor“.

Opravila sva sveto spoved. Pri obhajilu pa so plakali otroci, najbolj pa oni revček na peči, da je še mene posililo do solz. Le na smrt bolna mati je ostala mirna, nekaka nebeška milina in srčnost se jej je razlila po obrazu in duši, ko je sprejela Onega, ki je bil edina tolažba njej, umirajoči materi . . .

Pomudil sem se še nekoliko v hiši žalosti. Ganljivo je bilo gledati, kako so stali otročiji okrog materine postelje, jo pogledovali s solznimi očmi in ona jih je samo še božala s smrtno blede roko, govoriti ni mogla več. Najbolj otopno pa je zrl na bolno mamico hromi Florček, tudi on je hotel k njej, še vsaj enkrat bi bil rad občutil nežnost materine roke, pa ni mogel sam in nikdo mu ni uslišal prošnje: „K mami bi rad . . .“

Poslavljal sem se, pođal roko bolnici, raz peč pa se je zopet oglašil Florček: „Mama, kaj, ta gospod Vas bodo vzeli seboj?“

Mati mu je odkimala z lahnim smehljajem, meni pa so vendar očitaje donele te besede in mi udarjale še na uho, ko sem stopal proti domu.

Žalostne utise mi je pregnala prijateljeva družba in pozabil sem na umirajočo mater, na jokajoče otroke in očitajočega — hromea Florčka.

Drugo jutro se je že ob šestih oglašil mrtvaški zvon in brneče oznanjal po župniji, da je preminula mati, vsem dobro znana Ližnikova Geta. Pokopali smo jo na Janezovo, veliko ljudi jo je spremljalo k slednjemu počitku. Plakali so ob odprtem grobu oče in otroci. Še Florček je pospremil mater na zadnjem zemljskem počitku, držal ga je na rokah domači hlapec. Preslabi so bili možje, ki so spuščali na vrhve krsto v grob, moral je priskočiti na pomoč še hlapec in položil je Florčka na tla — v sneg. Gledal sem ga, kako je jokal ves premržen v snegu in zrl v me nekako postrani in očitajoče, češ: Res si mi jo vzel, mater! Otroci in oče so pogledovali še zadnjič za materjo v grob, le Florček ni mogel, da bi se še vsaj enkrat poslovil s pogledom od bitja, ki ga je edino na svetu ljubilo. Zbral je moči in po vseh štirih se je potegnil do groba. Gledal je v grob, držec se z rokama zmrzle zemlje, in na materino krsto so padale iz njegovih oči solze in zdelo se mi je, da slišim njih padec in krsta je odgovarjala, ker mati ni mogla, s tajnim odmevom odslej popolnoma zapuščeni in hromi siroti. Bil je na dan materinega pogreba Florček prvič od krsta sem v cerkvi. Kako lepo je bilo vse, kako resnično vse, kar mu je pripovedovala mati o hramu božjem. Čepeč v cerkvi na tleh, na golem kamenju, kako lepo je sklepal ročice, kako goreče se je tukaj lahko molilo, vse drugače nego doma na peči.

Cerkve Florček ni mogel pozabiti. Kolikorkrat je pozneje prosil očeta in hlapca, naj bi ga vzela seboj, da bi še enkrat videl tisto kačo, ki jo kolje svetlo oblečeni mož, stoječ v oltarju; pa mu nista marala uslišati prošnje, za hromo sirotko je bila že dovolj domača hiša in peč po zimi. Rajna mati so mu bili celo obljubili, da ga bodo vzeli seboj v večjo cerkev nego je domača, k sv. Križu. Tamkaj bosta prav lepo molila in bode ozdravel, bode lahko hodil in tekal kot njegovi bratci in sestre, če bode le goreče prosil — sv. Križ. Pa mati so umrli, predno so mu izpolnili to obljubo. Vsi njegovi bratje in sestre so šli tjakaj z očetom, h Križu, le on, sirota, ki je najbolj hrepenel po njem, ki je nosil največji križ, je moral ostati doma in gledati le počrneli križ v domačem kotu.

Minulo je bilo leto, od kar smo izročili materi zemlji Ližnikovo mater Geto. Približali so se zopet božični prazniki s svojim mlado in staro očarajočim

veseljem. Florček je bil že pozabil na mater na cerkev pa ne. Domači pastir Mihec mu je pripovedoval, da je bil lani pri polnočnici, oh, kako je bilo lepo, kar mrgolelo je samih lučic po cerkvi. Po cerkvi, po lučicah, po svetlo opravljenem možu, ki kolje ostudno kačo, je z vso silo zahrepenelo Florčkovo srce. Že celi teden je prosil hlapca, naj ga vzame seboj k polnočnici, ponujal mu je celo krono, prav taisto, ki so mu jo podarili boter, ko so bili zadnjič pri njih. Hlapec se je dal omehčati po dolgih prošnjah in mu obljubil, ponesti ga v cerkev k polnočnici.

Kako se je veselil izpolnitve te obljube Florček, občutil je nepopisno radost, kakor se vzbudi le v srcu sirote, ki je navezana noč in dan na posteljo in tla domače hiše. Kar zatrepetal je samega veselja, ko ga je na božično noč vzel hlapec v naročje in stopil z njim preko praga v hladno, pa bajno božično noč. — Hodila sta počasi, kajti bilo je nevarno ledeno in polzko. Dospela sta do brvi, ki je bila dolga, brezročajev ob straneh in vsa ledena. Hlapec je poskušal, pa ni si upal, prepolzko je bilo, rabil je neizogibno železne krampježele. Položil je Florčka na kamen tik brvi, češ, naj ga tukaj počaka, da gre nazaj domov po železje in treske. Florček je sedel mirno, gledal v temno noč in poslušal stopinje oddaljajočega se hlapca. Njemu se je dozdevalo, da je čakal dolgo, čepeč na kamnu, in hlapca le ni bilo. Mraz ga je tresel in menil je: Kaj ko bi se kar sam potegnil čez brv, saj nisem tako velik kot hlapec in se bodem že držal z rokami. Kako boše sram hlapca, ako mu bodem klial z druge strani.

Zmotal se je s kamna in začel lezti ter drsati po ledeni brvi, držeč se trdno z rokami. Vendar brv je bila dolga in Florček je bil vajen le mirno čepeti ter čakati, kamor ga je posadila usmiljena roka. Privlekel se je nekako do sredine, postalo mu je vroče, pot ga je zmučila in posegel je z levico, da bi si obrišal znoj. Pa sirota hroma, spodrsnilo mu je in ravno v tem trenutku oddiha je padel v globok jarek, ki je bil pa k sreči zamrzel. Vsled strahu in padca se je onesvestil.

Ko se je prebudil, ga je bolela sicer glava, pa nastavil je uho in zdelo se mu je, da sliši zvon, in sicer prav blizu. Nič se ni zavedal, kje da je, pa blizu cerkve je moral biti, ker je zvonilo sedaj že kar z vsemi zvonovi. Zbral je vse moči in drsal dalje po ledenem jarku, saj ni bilo več daleč do cerkve, ker je še vedno zvonilo. Šlo je naprej sicer počasi, pa zvonjenje ga je vabilo, lučice in moža s sulico in grozno kačo je hotel videti.

Priplazil se je na rob vodopada, postal je nekoliko in gledal v globočino; površje vode se je svetilo in svetlikalo je v njem na dnu na stotine lučic — zvezd. Florček je zrl kot zamaknjen v to prikazen, ter mrgoleče lučice in nepopisno svetlobo. Nastavil je zopet uho, poslušnil in slišati je bilo zvonjenje prav tamkaj dol, kjer so brlele lučice in se je razlivala bajna svetloba. Ta pogled ga je prevzel popolnoma, pričrčan je bil, da gleda in uživa polnočnico, pa ne v domači cerkvi, ampak pri samem Sv. Križu, o katerem so mu pravili mati toliko lepega. Sklenil je ročice v molitev, njegovo srce je plavalo v sreči, le oči so še iskale tisti veliki križ v sredini oltarja, ki bi naj napravil Florčka velikega in ravno hodečega. Upiral je svoj pogled na v prepadu žuborečo vodo, vse mu je kar migljalo pred očmi same svetlobe; zvonjenje je potihnilo in nekdo ga je poklical glasno in zategnjeno: „Flor—ček!“ Ustrašil se je tega znanega glasu, se vzdramil iz tako lepih sanj in planil naprej proti lučicam ter svetlobi.

Votlo se je zakotalilo po ledenem prepadu, na dnu pa je bilo slišati glasen vodin — plusk . . . ; vodni kolobarji so se zavalovili prav do brega . . . — Voda se je umirila, na mestu pa, kjer je izgubil Florček, so prižuboreli na površje mehurčki — sirotin mrtvaški zvonec!

Imel je eno sveto in skromno željo, videti polnočnico, in videl jo je gotovo še lepšo nego je zemeljska, ono resnično v nebeških višavah . . .

Drugo jutro je našel hlapec Florčka kot utopljenca na površju vode v jarku. Nikdo mu ni očital nepazljivosti, vsem je bilo prav, da ga ni bilo več — sirote hrome in zapuščene. Pokopali smo ga na Stefanovo tiho, položili nepobarvano krsto, pa ne zraven matere, ampak v zakofen grob na mirodvoru, kjer so mu delale družično same sirote. Niti eno oko ni zarosilo, ko je zdrsnila krsta po deski v zemljo; je bil pač sirota, ki ga je nekaj ljubilo in razumelo le materino srce in kateri je sledil čez leto dni v zemljo in — v nebesa . . .

Umirajoči berač.

(Po nemškem izvorniku — Matko).

Ni še dolgo tega, ko je posedal nek berač, z imenom Jakob, dan na dan pred glavnimi vrati neke cerkve ter prosil mimoidoče milodarov. Vse na njem: obnašanje, govornica, celo naglas, je kazalo, da je bil deležen boljše izobrazbe, nego jo more nuditi uboštvo. Že 20 let je hodil vsako jutro k cerkvi, kjer se je vsedel vselej na isto mesto — več pa se o njem ni vedelo, razven to-le:

Jakob ni šel nikdar v cerkev, in vendar je bil katoličan. Kadar se je vršila služba božja v cerkvi, glasilo se pobožno petje in se molitev vernikov vzdigovala k nebu, tedaj se mu je zdelo, da mora moliti; s hrepenenjem, večkrat s solznimi očmi, je gledal iz svojega prognanstva v skrivnostne cerkvene prostore.

V to cerkev je hodil vsak dan maševati nek duhovnik, ki je vselej dal beraču miloščine ter ga prijazno nagovoril.

Nekega dne pa, bilo je ravno na božično biljo, ni bilo Jakoba na njegovem navadnem prostoru. Prvi je to opazil duhovnik, ki je imel navažo, obdarovati Jakoba, za katerega se je posebno zanimal. Poiskal ga je proti večeru ter ga našel slabotnega in bolnega.

„Je li mogoče, gospod, da se me spominjate, nesrečnega siromaka?“

„Prijetelj“, odvrnil je svečenik, „Duhovnik ne pozabi nesrečnih. Prišel sem k vam vprašati, ako vam morem pomagati?“

„Ne rabim ničesar, kajti smrt prihaja. — Le moja vest je nemirna.“

„Vaša vest, pravite? Ali Vas teži kak težek greh?“

„O! Hudodelstvo! Strašno hudodelstvo, ki me je vse življenje neznošno mučilo. Hudodelstvo, za katero ni odpuščanja in ne pokore.“

„Za katero ni odpuščanja? Takega ni. Božje usmiljenje je večje nego človeška zloba.“

„Ali pa sme najzavrženejši grešnik tudi upati na usmiljenje? Za-me ga ni.“

„Da, za vsakega se najde usmiljenje“, zaklical je duhovnik ognjevit, „nad njo obupati bi bil večji greh nego je oni, ki ga imate Vi. Sveta vera daje tolažilo in upanje tudi spokorjencu, če se le resnično kesa svojih grehov.“

„Poslušajte torej mojo povest in prepričali se boste, da presežajo moji grehi božje usmiljenje“, dejal je berač žalostno in začel pripovedovati:

„Sin sem ubožnega kmeta. Gospoda, kateri je bil moj oče podložec, me je ljubil za v zgodnji mladosti; vselej sem bil pri njej v gradu dobro sprejet. Vzgoja in skrb pri plemeniti družini, naglo napredovanje pri učenju, je izpremenilo moj položaj. Postal sem tajnik. Dopolnil sem 25. leto, ko je izbruhnila revolucija, ki je čudovito uplivala na-me; bral sem namreč mnogo, med tem tudi časopise, kar mi je vzbudilo častiželjnost. Sklenil sem, zapustiti zavetišče svoje mladosti ter se udeležiti viharne prekucije.

Besnost revolucije je objela pokrajine, zato je sklenila moja gospoda, odpustiti vse služabništvo, ker se je bala, da bi jo zaprlj v svojem gradu. Naglo si je preskrbela svoto denarja, izbrala iz dragocenosti samo nekatere vrednejše predmete, na katere so jo vezali razni prijetni družinski spomni, ter odrinila v Pariz z namenom, izginiti med množico kot revni ljudje. — Kot član rodbine sem jim sledil tudi jaz.

Strah je divjal na Francoskem. Nikomur ni bilo znano bivališče odlične obitelji, njeno ime je stalo med izseljenci, premoženje so ji vzeli, moji dobrotniki pa so živeli srečno v uboštvi in skrivališču ter upali na boljše čase. — O, kako so se motili! Našel se je nečloveški izdajalec, in ta izdajalec sem bil — jaz.

Oče, mati, četvero hčerk, lepe kakor angelčki, in 10leten deček, vsi so prišli v ječo. Tedaj je zadostvoval najnavadnejši in navidezen vzrok, da so koga obsodili na smrt, a niti takega ni našel javni tožitelj proti pobožni, čednostni družini. Našel pa se je mož, ki je zlorabil njih zaupanje, napravil iz najnedolžnejših okoliščin hudodelstva ter zaznamoval kot zaratničke svoje prejšnje dobrotnike. Ta lažnjavec in zavrženi obrekovalec sem bil jaz.

Obsodili so na smrt vse, izvzemši dečka. Ta naj ostane pri življenju, da bo objokoval svoje drage ter preklinjal brezvestneža. Udani v nemilo usodo, zavedajoč se svoje nedolžnosti in neomadeževanega življenja, so pričakovali nesrečni dneva usmrčenja.

Vrinila pa se je pomota, imena mojih dobrotnikov so prezrli, zato je dan njihovega usmrčenja že potekel, in to bi bilo rešilo bedno družino. Toda zopet se je našel mož, nemirno koprneč po družinskem premoženju, ter stopil pred krvno sodišče revolucionarjev in pojasnil pomoto. Takoj se je izdal ukaz za usmrčenje in še tisti večer naj bi se bil izvršil. In propalica, ki je razkril pomoto, sem bil jaz, za nagrado sem bil imenovan častnim občanom.

Pozno zvečer so peljali nesrečno obitelj na dvo-kolnici na morišče. Z nepopisno boleščjo je objel oče mlajši hčerki, mati pa kot junakinja za vero, starejši hčerki; molili so še molitve za umirajoče, toda mene — niso preklinjali.

Bilo je že pozno. Rabelj, zmučen po krvavem delu, je prepustil usmrčenje ostalih svojemu hlapcu. Ta pa, nevažen groznega opravila, naprosil enega izmed pričujočih gledalcev, da mu pomaga pri usmrčtvi nedolžnih. Naprosil je pravega moža, krvoločnik sem bil — jaz. Za Judežvo delo sem dobil nagrado 5000 frankov v zlatu in vse te dragocenosti, ki jih vidite tam na mizi; one pričajo o moji propalosti.

Zastonj se trudim na vse načine, da bi zamoril žgočega črva v prsah; ne da mi miru, dan na dan me muči in straši ter me spravlja v obup. Sreča, mir in blagoslov so me zapustili; česar sem se lotil, se mi ni posrečilo. Po ljubezni dobrotnikov sem dobil prostor pred cerkvenimi vrati, kjer sem smel prositi ubogajme. Toda moj obup je bil tako velik, da si nikdar nisem drznil prositi božjega usmiljenja, niti si nisem upal stopiti v cerkev. O, kako dolgo se že kesam v brezmejnih boleščih in nemirnih urah. Gospodov služabnik, ali smem upati odpuščanja?“

„Moj sin“, odvrnil je duhovnik, „vnebovpijoč je sicer tvoj zločin in strašno so okoliščine, v katerih si ga izvršil. Edino sirote, katerim je revolucija tudi odvzela stariše, lahko razumejo neizmerno dejanje; in če bi za ta greh jokal celo življenje, ne bilo bi preveč pokore. Toda neskončna je božja milost, neskon-

no usmiljenje. Zagotavljam te v imenu Boga njegovega odpuščanja.“

Zdelo se je, kakor bi bil berač po teh besedah na novo oživel. Vstal je in padel pred duhovnika, ki ga je hotel odvezati grehov z molitvijo; tedaj zavpilje berač: „Stojte, duhovni oče, predno mi Bog odpusti, se hočem oprostiti sadov svojega zločina. Vzemite te iste stvari, prodajte jih, storite ž njimi, kar hočete. — Poglejte“, pristavil je z bolestnim glasom, „to so slike nesrečnih žrtev!“ Po teh besedah je odgrnil zaveso pred slikami.

Duhovnik se ozre ter krikne: „Moj oče, moja mati!“ —

Ta pogled je zopet odprl globoko rano v duhovnikovem srcu; zgrudil se je na stol.

Kakor črv se je sključil berač pred duhovnikom ter tarnal: „O, dobri gospod, o, dobri gospod!“

In svečenik si je hotel pomiriti razburjeno srce, ne da bi bil pogledal morilca.

Zopet je vskliknil berač: „Da, jaz sem morilec, jaz sem propalica! Storite z menoj, kar hočete, maščujte se nad menoj!“

„Jaz se naj maščujem?“ zaklical je duhovnik, ki je po beračevih besedah prišel zopet k zavesti. „Jaz? O, ti nesrečnik!“

„Ali nisem pravkar dejal, da za-me ni odpuščanja? Usmiljenje samo me odriva! Za-me ni odpuščanja, ni rešitve!“

Zadnje besede so vzdramile duhovnika ter ga spomnile na njegov poklic in dolžnost, v tem trenutku je zmagal duhovnik nad človekom in sinom. Pograbil je svoto razpelo, zapuščino svojih starišev, ki je bila dozda morilčeva last, ter vprašal s povzdignjenim glasom:

„Ludvik! Ali se resnično kesaš?“

„Da, resnično!“

„Proklinjaš svoje grehe? Imaš stud nad njimi??

„Imam, Bog mi je priča.“

„Bog, ki se je na križu žrtvoval za tebe, ti odpušča. Skleni spoved!“

Razprostrl je duhovnik desnico nad skesanim grešnikom, molil h Križanemu, ki ga je držal v levici, da odpusti morilecu. Ta pa je ležal nepremično pri njegovih nogah.

Zapel je polnočni zvon, sprva rahlo, za tem močno in veličastno, ter vabil ljudi k polnočnicam. Duhovnik je prenehal z molitvijo in hotel vzdigniti berača, a berač je bil — mrtev.

Črnogorski vojaki.

V tretji balkanski vojski so imeli začetkoma srbski oficirji velik križ s hrabrimi črnogorskimi pomožnimi četami. Kajti tem svobodnim gorjancem vojaški red ni šel v glavo. Neki angleški časnikar je govoril v belgrajski bolnišnici s črnogorskim ranjencem. Vprašal ga je, kako mu ugajajo njegovi srbski bratje.

Hrabri junak je odgovoril: „O, lepoznajo umreti“ in priznava je pokimal; „ampak kako bi pač ne? Srbi so kakor mi. Od kod naj bi poznali bojazen? Toda veste — in govoril je s pritajenim, zaupljivim glasom — saj je vse prav lepo tukaj v Srbiji, toda so vendar tudi stvari, katerih tudi Črnogorec ne bi mogel prenesti. Ko smo slišali, da so Bolgari izdali naše srbske brate, jim je šlo takoj 12.500 naših junakov na pomoč. Hoteli smo se samo boriti, toda prišli so srbski oficirji in so hoteli uganjati z nami najrazličnejše čudeže. Pozdravljali naj bi jih in mirno naj bi stali. Čast in slava jim, toda take stvari pri nas niso v navadi.“

Kaj bi pa morali storiti?“

„No, ko smo prišli, so rekli oficirji, da se moramo takoj naučiti discipline. Čemu naj bi se neki naučil pravi Črnogorec discipline? Kaj nismo osvojili Skadra? In kdo nam more očitati, da imamo trošček one vrazje, švabske discipline? Torej prišli smo v Srbijo in oficir je prijel mene in moje brate, nas postavil na solnce in nam ukazal, da ga gledamo. Nato je prišel in pokazal na vsakega posamezno. „Ti si prvi“, je rekel, in meni je rekel: „Ti si drugi“. To mi je bilo pa že malo preveč. „Čuješ, brat Srb“, sem mu rekel, „vsa čast tebi, ampak jaz nisem bil še nikoli drugi in tudi sedaj nimam volje do tega. Hočem se za-te vojskovati, ampak žaliti se ne pustim.“

„In kaj je rekel na to?“

„No, ko je čul, da vsi naši junaki tako govorijo, je uvidel, da ne more nič opraviti in odnehal je s štetjem in razvrščanjem po hrabrosti. Črnogorec se ne da žaliti.“ — Čez nekaj časa je zamišljeno nadaljeval: „Jaz ne razumem ljudi tu v Srbiji. Pri nas gre ženska z moškim v vojsko in kuha zanj, med tem ko se on s sovražnikom bori. Ko smo pa tu sem prišli, se pojavi oficir in prinese boba, krompirja in mesa. „To je vaša jed“, reče, „eden od vas jo mora kuhati“. Ha, kuhati! Kaj pravite k temu? Črnogorec pa kuhati! Mi smo mu rekli: „Prišli smo se bojevati, ne pa kuhati“. In če bi bil sam sveti Miklavž prišel, ne bi kuhali zanj. „Kuhaj ti, mi pa ne kuhamo.“ In vrgli smo zelenjavo proč in pekli meso na ognju. Ko je videl, da ne more z nami nič opraviti, nas je pustil pri miru in vse je bilo v najlepšem redu. Začetkoma je še zahteval, naj pri streljanju ležimo, toda tega Črnogorec ne stori. Saj nismo roparski Arnavti. Mi stojimo pri streljanju, da bolje vidimo. Lahko mi daste, ne vem koliko ove, jaz se ne bi vlegel, jaz nisem Arnavt.“

Somišljeniki!

Somišljenice!

Vsak naj pridobi „Slov. Gospodarju“ kot božično in novoletno darilo vsaj enega novega naročnika!